

K O D E X H A N D L O W Y.

wraz z Powodami

Z Z L E C E N I A J W °
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚĆ

przez

Walentego Skorochoł Małkowski

GŁÓWNO-KRAJOWEGO ARCHIWISTY I PISARZA AKT
KRÓL: POL: B. DEPU: NA SEYMY, ORDERU NIESKA
ZITELNÉY SŁUŻBY PUBLI: EMERYTA,

Przetłómony.

EDYCJA TRZECIA POPRAWNA.

W W A R S Z A W I E.

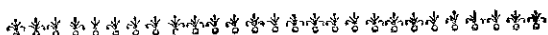
W Drukarni Łatkiewicza przy ulicy Senatorskiej
pod nr. 467.

1834.

205729

Za pozwoleniem Cenzury Rządowej.

K O D E X
H A N D L O W Y
KSIĘGA PIERWSZA.
o HANDLU w OGULNOŚCI.

T Y T U Ł I.

o Handlujących.

ART: I. Handlującemi są ci, którzy się działaniami Handlowemi trudnią, i to zatrudnienie, za szczególny do życia sposób obierają.

2. Młodoletni i ednój lub drugiey płci, wypuszczony z pod władzy, lat 18ście skończonych mający, chcąc korzystać z Prawa do prowadzenia handlu, którego mu Artykuł 487 Kodexu Cywilnego Napoleona dozwala, działań Handlowych inaczey rozpoczynać nie iest mocen, ani za pełnoletniego, ile się to z zobowiązań, które zaciąga i

czynności Handlowych które przedsiębiorze, dotyczy, uważanym być nie może, aż:

1. Za poprzedzającym zezwoleniem Ojca, lub gdyby Ojciec nie żył, był w kurateli lub niebył w kraju, to matki, albo gdyby obojga Rodziców niebyło, za poprzedzającym stanowczém zdaniem Rady familijney, przez Trybunał Sądu Cywilnego zatwierdżoném.

2. Za poprzedzającym podaniem treści do Akt Trybunału Handlowego owego miejsca, w którym obiera zamieszkanie, tudzież publiczném wywieszeniem w Kancellaryi tegoż Trybunału, Aktu, upoważnienie to udowodniaiącego.

3. Prawidło powyższym Artykułem objęte, rozciąga się oraz i do małoletnich którzy nawet nie są handlującymi, a to względnie na wszelkie działania, które prawidłami Artykułów 18. i 19. Xięgi IV. Tytułu II. za czynności Handlowe są uznane.

4. Żona nie może pod swoim imieniem otwierać Handlu, bez poprzedniczego zezwolenia swego męża.

5. Żona iako już pod swoim imieniem Handel prowadząca, może się, ale tylko co do działań tegoż Handlu, bez upoważnienia Mężowskiego zobowiązywać i w takim razie na męża swego, gdy jest między nimi wspólność majątku, odpowiedzialność rozciąga.

Żona za prowadzącą Handel pod własnym imieniem uważać się nie może, dopóki iedynie towary, ze składu Mężowskiego pochodzące, częściami rozprzedaie; w ówczas dopiero za takową uważaną byđź ma, gdy Handel całkiem oddzielny prowadzi.

6. Kupcy małoletni, do prowadzenia handlu w sposób powyższy upoważnieni, mogą się co do swego nieruchomego majątku zobowiązywać i tenże Hypotecznie długami obciążać.

Mogą tenże majątek i zbywać, iednakowoż z zachowaniem formalności, które w tęj mierze Art: 457. i następnemi Kodexu Cywilnego Napoleona są przepisane.

7. Żony pod własnym imieniem Handel

prowadzące, mogą podobnież co do swego nieruchomego majątku z obowiązywać się, takowyż Hypotecznie długami obciążać i zbywać.

Wszelakoż majątek ich iako posagowy ustanowiony, gdy pod prawidłami rządu posagowego za mąż poszły, ani Hypotecznie długami obciążanym, ani zbywanym bydź nie może, chyba w takowych wypadkach, i podług formalności, które Kodexem Napoleona są oznaczone i przepisane.

T Y T U L II.

o Xiążkach Kupieckich.

8. Każdy kupiec powinien utrzymywać Xiążkę, Dziennik, któryby przedstawiał dzień po dzień, długi, tak mu należne iako też od niego winne, (Activa i Passiva) działania jego Handlu, jego zapisywania i odbierania towarów (Negocyacye) przyimowanie lub przenoszenie (akceptowanie indossowanie) wszelkiego rodzaju wexłów i kursujących papierów; a w ogólności wszy-

stko to, co pod iakiém bądź nazwiskiem odbiera lub wypłaca, i któryby wyszczególniał ilość pieniędzy, co miesiąc na utrzymanie domu wyłożonych: wszystko to bezwzględnie na inne w Handlu używane Xiążki, lecz których utrzymywanie tak nieodbycie potrzebném nie iest.

Obowiązany iest, wszelkie Handlowe listy które odbiera, w paczki zbierać, a te które posyła, do xiążki kopie obeymujących wpisywać.

9. Jest obowiązany corocznie, całego swego ruchomego i nieruchomego majątku, wszelkich długów, tak sobie należnych iako i przez siebie winnych (activa i passiva) Inwentarz Aktem nie urzędowym spisywać i takowy rok w rok do Xiążki szczególnéy, na to przeznaczonéy, wpisywać.

10. Xiążka Dziennikiem zwana i Xiążka Inwentarza, oznaczane i corok wizowane (paraphé & visés) będą.

Xiążka kopie listów obeymująca, takim formalnościom poddana nie iest.

Wszystkie te Xiążki podług dat, nie bia-

tego papieru ani żadnych miejsc próżnych nie zostawiając, ani na brzeg nic nie przenosząc, utrzymywane być powinny.

11. Xiążki, których utrzymywanie Artykuły powyższe 8. i 9 nakazują, bądź Sędzia Trybunału Handlowego, bądź Burmistrz lub Ławnik, w formie zwyczajnéy i bezpłatnie, karta za kartą zaliczbuie, oznaczy i zaświadczy. Handlujący, xiążki te, przez przeciąg lat dziesięciu zachować powinni.

12. Xiążki Handlowe, porządnie utrzymywane, Sędzia w sprawach pomiędzy kupcami z Handlu wypływających, iako dowód przypuścić może.

13. Gdy xiążkom, do których porządnego utrzymywania handlujący są obowiązani, na powyżéy przepisanych przymiotach i formalnościach zbywa, ani w Sądzie składanemi, ani za godne wiary, nastronętych, którzy je utrzymywali, uznanemi być nie mogą; nieścieśnizając iednak tego, co w xiędze o upadłościach i Bankructwach przepisaniem będzie.

14. Sąd tylko może wyrokować złoże-

nie Xiążek i Iawentarzów w okoliczność iach które spadków, wspólności majątku, działów między współnikami, dotyczą; tudzież w zachodzącéy upadłości.

15. W ciągu iakowego sporu, Sędzia złożenie xiążek nawet z urzędu nakazać może, końcem wypisania z nich tego, co się tycze spornego przedmiotu.

16. W zdarzeniu gdy xiążki, których złożenie jest ofiarowane, żądane lub nakazane, znajdują się w miejscach odległych od Sądu, w którym się sprawa toczy; mogą Sędziowie bądź Trybunałowi Handlowemu owego miejsca, w kształcie prośby przesać zlecenie, bądź umocować Sędziego Pokoju, końcem rozpoznania onych, protokółu o tém co się w nich zawiera i przesłania go Trybunałowi w którym sprawa wisi.

17. Jeżeli strona, którój xiążkom chcą dać wiarę, złożyć onych nie chce, Sędzia może dozwolić odprzysiężenia się stronie zawierzającéy.

T Y T U Ł I I I.

o K O M P A N I A C H

P O D D Z I A Ł I.

o *Rozmaitych kompaniach i ich Prawidłach.*

18. Prawidła kontraktu spółki, czerpią się z Prawa Cywilnego, z Praw szczególnych handlowych, i z umów stron kontraktujących.

19. Prawo trzy rodzaje kompanii handlowych uznaje, to jest: kompanią pod nazwiskiem wieloimiennym (firmowym), kompanią pod nazwiskiem Komandytowym (możnoimiennym), kompanią bezimienną (nieużywającą firmy).

20. Kompania pod nazwiskiem wieloimiennym (firmowym) jest spółką handlową, którą dwie lub więcéy osób, w celu prowadzenia wspólnie handlu, pod nazwiskiem wieloimiennym (firmą) między sobą ewzierają.

21. Same tylko imiona wspólników, mogą składać wieloimne (firmę).

22. Członki kompanii pod nazwiskiem wieloimiennym (firmowym) w kontrakcie wspólki, z imienia i nazwiska wyrażone za wszelkie zobowiązania się które taż kompania na siebie przyjmuje, solidarnie odpowiadają, chociażby ie nawet ieden tylko ze wspólników, iednakże z użyciem zwyczajney firmy, podpisał.

23. Kompania komandytowa (możnoimienna) między iednym lub wielo odpowiedzialnymi i solidarnymi wspólnikami z iedney, a iednymi lub wielo wspólnikami, do dostarczania tylko funduszów obowiązanyymi czyli tak ich zowią komandytorami, lub wspólnikami komandytu, ustanawia się.

Kompania takowa, działa pod nazwiskiem wieloimiennym (firmą), które się kończące z nazwiska iednego lub więcej kompanistów odpowiedzialnych i solidarnych, składać powinno.

24. Gdy w kompanii wielu jest solidarnych z imienia wyrażonych członków, bądź

że wszyscy razem, bądź że jeden lub więcej w imieniu wszystkich działają; kompania jest razem kompanią firmową, co do członków solidarnych; a komandytową, co do osób dostarczających pieniędzy lub kredytu.

25. Nazwisko wspólnika komandytowego, firmy składać nie może.

26. Wspólnik komandytowy, ponosi wypadającą stratę, aż do téj ilości, jaką wniosek lub był winien wnieść do spółki.

27. Wspólnik komandytowy, ani działań, kierowanie interessami spółki wskazujących przedsiębrać, ani w interessach kompanii, nawet z mocy pełnomocnictwa, działać nie może.

28. W zdarzonym przestąpieniu, poprzedniczym Artykułem wymienionego zakazu, wspólnik komandytowy, razem ze współnikami firmowymi, za wszelkie długi i zaciągnięte na kompanię obowiązki, stać się solidarnie odpowiedzialnym.

29. Kompania bezimienna firmy wcale nie używa i żadnym nazwiskiem ze wszy-

stkich do niéy wchodzących osób, nie mianuje się.

30. Kompania takowa bierze swoje nazwisko od przedmiotu, który jest celem iéy przedsięwzięcia.

31. Kompanią takową zawiaduią umocowani i to do pewnego czasu, odwołaniu podlegli, będący lub niebędący w spółce, płatni lub bezpłatni pełnomocnicy.

32. Zawiadowcy ci, są tylko co do przedstawienia udzielonego sobie pełnomocnictwa, odpowiedzialnymi.

Działaniami swoimi, ile się takowe z obowiązków kompanii dotyczą, żadnego osobistego ani solidarnego obowiązku na siebie nie zaciągają.

33. Członki téy kompanii podpadają iedynie stracie, ilości udziału, jaki w niéy mają.

34. Kapitał kompanii bezimiennéy (bez firmowéy) rozdziela się na udziały (Akcyje), a nawet na części udziału (Coupons) różneyże ilości.

35. Udział (Akcyą) w formie dokumentu na okaziciela, ustanawiać się może.

W takim razie zlewki doń prawa, przez wręczenie dokumentu następują.

36. Własność udziałów stanowić się może, przez zapisanie się do ksiąg kompanii.

W takim razie, odstąpienie udziału, dzieje się przez oznajmienie o zasłym zlewku, do Ksiąg kompanijnych wpisane i przez czyniącego zlewki lub jego pełnomocnika podpisane.

37. Kompania bezimienna, (bezfirnowa) jedynie na mocy upoważnienia rządowego tudzież za nastąpnym zatwierdzeniem przez rząd aktu, też kompanie ustanawiającego, miejsce mieć może: takowe zaś zatwierdzenie w formie wyroków administracyom publicznych przepisany, wychodzić powinno.

38. Ogół kapitału kompanii komandytowej (możnoimiennój) podobnież na udziały (Akcyje) podzielać się może, byleby przez to, powyższe dla tego rodzaju spółek przepisane prawidła, w niczym więcey naruszone nie były.

39. Kompanie bądź firmowe bądź komandytowe, Aktem urzędowym lub Aktem z podpisem prywatnym ustanawiać się powinny, stosując się w ostatnim wypadku, do Art: 1325. Kodexu Napoleona.

40. Kompanie bezimienne (bezfirmowe) iedynie na mocy urzędowych Aktów tworzą się.

41. Żaden dowód ze świadectw przeciwko, lub nad osnowę tego, co w Aktach stanowiących kompanię stoi, przypuszczalnym nie jest, ani na to lub przeciw temu, coby iako przed zawarciem, przy lub po zawarciu Aktu, za ustnie umówione, zarzucać chciało; chociażby szło o mnieyszą kwotę iako sto pięćdziesiąt franków (225. Zł: Pol:)

42. Wypis aktów stanowiących kompanie, tak pod firmą iako też komandytowe, w przeciągu dni piętnastu, od ich daty rachując, do Kancellaryi Trybunału Handlowego tego okręgu, w którym się dom handlowy spółki znajduje, podanym być powinien; końcem wciągnięcia onego w ucieści, do Xiąg tegoż Trybunału i ciągłego

wywieszenia, przez trzy miesiące w sali sądowój.

Jeżeli kompania, z wielo i w różnych okręgach położonemi domami jest w spółce, to podanie, wciąganie i wywieszanie wypisu, w Trybunale każdego okręgu, następować powinny.

Formalności te, pod nieważnością, ile się to samych współników tyczy, zachowane być powinny, lecz niedopełnienie którejkolwiek ze strony współników, przeciw trzecim, zarzuconém być nie może.

43. Wypis obeymować powinien:

Imiona, nazwiska, stan i zamieszkanie wszystkich współników, którzy nie wchodzi do kompanii jako właściciele udziałów (Akcyi), lub jako członki komandytu.

Wieloimie (firmę) wspólnego handlu.

Wyszczególnienie tych współników, którzy do kierowania i zarządzenia handlem tudzież podpisywania w imieniu kompanii, są umocowani.

Ilość wartości (pieniędzy i kredytu) do ogółu spółki włożonych lub włożyć się

winnych, bądź w udziałach (Akcyach) bądź sposobem komandytu.

Termin, w którym się spółka zacząć, i termin w którym się skończyć powinna.

44. Wypisy Aktów stanowiących kompanie, podpisywane bądź powinny, gdy są zdziałane urzędownie, przez Notaryuszów, gdy nieurzędownie, przez wszystkich członków kompanii, jeżeli kompania używa firmy, a zaś przez członków solidarnych lub zarządzających, gdy kompania jest pod komandytem, a to czyli się na udziały (Akcyę) dzieli lub nie dzieli.

45. Akt rządowy kompanie bezimienne (bezfirmowe) upoważniający, wraz z Aktem stanowiącym spółkę, przez tenże sam czas przeciąg, powinien być wywieszonym.

46. Wszelkie przedłużenie kompanii nad czas pierwotkowo zakreślony i już upłyniony, wszystkie oney współczłonki publicznem oświadczeniem zatwierdzić powinni.

Tak to oświadczenie, iako też wszelkie Akta, rozwiązania kompanii przed upłynieniem zamierzonego w Akcie stanowiącym

czasu, tyżące się, wszelka odmiana lub wystąpienie z kompanii wspólników, wszelkie nowe układy lub warunki, wszelka zmiana w firmie wspólnego handlu, formalnościom Artykułami 42. 43. i 44. przepisany, podlegają.

Uchybienie tych formalności, pociąga za sobą kary Art: 42. w 5cim onego odstępnie wskazane.

47. Prócz powyższych tizeh rodzajów kompanii handlowych, uznane prawo, szczególne handlowe spółki, stosunkowy zysk lub stratę za przedmiot mające.

48. Współki takowe, rozciągają się do iednego lub wielu działań handlowych.

Zawierane byż mają co do przedmiotu, kształtu, stosunków, udziałów i co do warunków, stosownie do umów stron kontraktujących.

49. Dowody, iż takowe szczególne handlowe spółki miały miejsce, czerpane będą, z przedstawionych Xiążek, zlistów, albo z zeznania świadków, gdy ie Trybunał dopuszczalnymi uzna.

50. Wspólki te szczególne handlowe, nie są podległe formalnościom, dla innych handlowych kompanii przepisany.

P O D D Z I A Ł II.

o Sporach między Kompanistami zachodzących i o sposobach onych załatwienia.

51. Wszelkie między kompanistami zachodzące i ze spółkowania wypływające spory, Sędziowie polubowni rozsądzać mają.

52. Od polubownego wyroku, można do wyższey Instancyi appellować, lub iść do kassacyi, gdy zrzeczenie się takowego Prawa nienastąpiło: Appellacya idzie prosto do Sądu Appellacyjnego.

53. Mianowanie Sędziów polubownych nastąpić może:

Aktem z podpisem prywatnym.

Aktem przed Notaryuszem.

Zezwoleniem stron sądowném, zezwoleniem sądownie daném.

54. Przeciąg czasu w którym spór Sądowo-wnie skończonym być ma, strony przy mianowaniu Sędziów polubownych zakreślają, a gdy się z sobą względem przeciągu czasu zgodzić niemogą, Sąd go zakreślić winien.

55. Gdy ieden lub więcéy kompanistów, Sędziów polubownych mianować wzbraniają się, Trybunał handlowy z urzędu ich mianuje.

56. Strony składają swoje dokumenta i wywód sprawy Sędziom polubownym, bez wszelkich sądowych formalności.

57. Kompanista w podaniu potrzebnych wywodów lub dowodów opieszaly, otrzymuje zalecenie, aby ie w przeciągu dni dziesięciu złożył.

58. Wszelakoż Sędziowie polubowni, stosownie do zachodzących wypadków, termin do złożenia dokumentów naznaczony, przedłużyć mogą.

59. Gdy przedłużenie terminu nie nastąpiło, lub gdy dozwolony nowy termin upłynął; Sędziowie polubowni wydają wyrok,

podług wywodów i dokumentów, które strony złożyły.

60. W zachodzący różności zdań, Sędziowie polubowni superarbitra mianują, gdy go strony w zapisie polubownym nie mianowały; jeżeli zaś względem mianowania tego, między Sędziami zachodzi niezgoda, w takowym razie superarbitra Trybunał handlowy mianuje.

61. Do wyroku polubownego przydają się powody.

Wyrok takowy w Trybunale handlowym się składa.

Wyrok ten bez żadnej zmiany staie się wykonawczym i wciąga się do Xiąg Sądowych, a to na mocy wyraźnej i bezwarunkowej rezolucyi, przez Prezesa Trybunału w przeciągu trzech dni, od złożenia do Kancellaryi rachując; wydać się powinny.

62. Powyższe przepisy ściągają się do Wdów, Sukcessorów i tych, którzy prawo sobie mają polecone od współników.

63. Gdy do toczący się sprawy z powodu spółki handlowej, wchodzi małoletni;

w takowym razie opiekunowie ich prawa do zakładania appellacyi od polubownego wyroku, odstępować nie mogą.

64. Wszelkie processa z powodu nieuzupełnionych rachunków i wypłat, przeciwko kompanistom handlowym, pozostałym po nich Wdowom lub zastępcom, przeciągiem lat pięciu, od ukończenia lub ustania kompanii rachując, przedawnieniu podpadają; skoro współkowy kontrakt, przeciąg trwałości kompanii przepisujący, albo Akt względem ustania teyże zdziałany, stosownie do Artykułów 43. 43. 44. i 46. przyzwoicię wywieszony i do Akt w treści wpisane zostały; tudzież gdy po dopełnieniu owych formalności, iakowym krokiem Sądownym przeciw tymże przedsięwziętym, przedawnienie to, przerwaném nie zostało.

T Y T U Ł IV.

o Rozłączeniu Maiątku.

65. Wszelkie, o rozłączenie maiątku zachodzące processa, podług tych prawideł

podawane, wnoszone i rozsądzane być mają, które w Kodexie Napoleona Xiędze 3. Tytule 5. Roz: 2. oddziale 3. tudzież w Kodexie prawnego postępowania Części II. Xiędze I. Tyt: 8. są przepisane. (a)

(a) 865. Niebędzie mogło być podaném żadne żądanie oddzielenia majątku, bez poprzedniego upoważnienia, które Prezes Trybunału będzie obowiązany wydać na notę tym końcem sobie podaną. Wolno iednakże będzie Prezesowi przed wydaniem upoważnienia, czynić uwagi iakie mu się zdawać będą przyzwoitemi.

866 Pisarz Trybunału wypisze niezwłocznie na Tablicy zawieszonéy tym końcem w izbie audyencyonalnéy wyciąg żądania oddzielenia majątku, takowy zawierać w sobie będzie:

1mo. Datę żądania.

2do Imiona, nazwiska, stan i mieszkanie małżonków,

3tio Imiona i mieszkanie ustanowionego Patrona, który obowiązany będzie podać tym końcem rzeczony wyciąg Pisarzowi, w ciągu trzech dni po podpisaniu żądania.

867 Podobnyż wyciąg będzie umieszczony na Tablicach zawieszonych tym końcem w izbie audyencyonalnéy Trybunału handlowego, w izbie Patro-

66. Wszelki wyrok Sądowny rozłączenie co do osoby albo całkowite rozwiązanie małżeństwa, między małżonkami, z których jedno handel prowadzi, stanowiący;

---

nów pierwszej instancyi i w izbach Notaryuszów; wszystko to w miejscach tych gdzie się takowe znajdują, rzezone umieszczenia będą zaświadczone przez Pisarza i przez Sekretarzy izb.

868. Takowyż wyciąg będzie umieszczony, na popieranie żony, w jednym z dzienników drukujących się w miejscu tém gdzie zasiada Trybunał; a jeżeli ich nie masz, tedy w jednym z dzienników ustanowionych w Departamencie, jeżeli się tam jakie znajdują,

Rzezone umieszczenie udowodnione będzie tak, iak jest powiedziano w tytule o *zaięciu nieruchomości* w Artykule 683.

869. Zaden wyrok, wyciąwszy akta mające za cel zabezpieczenie, nie będzie mógł być wyrzeczonym na żądanie oddzielenia, iak dopiero w miejsce po zachowaniu powyżey przepisanych formalności, a które zachowane będą pod nieważnością, mogącą być przytoczoną przez męża lub jego wierzycieli.

870. Przyznanie męża nie stanowi dowodu, chociażby nawet nie było wierzycieli.

formalnościom w Kodexie postępowania Cywilnego Art: 872. przepisanyu podlega; w niedopełnieniu zaś tego, wierzyciele nabywają prawa, do sprzeciwienia się, ile

---

871. Wolno będzie wierzycielom męża, aż do wyroku stanowczego, wezwać Patrona żony, w oświadczeniu wręczoném Patronowi przez Patrona, aby im komunikował żądanie oddzielenia i dokumenta udowodniające, a nawet wchodzić jako trzeci dla zachowania Praw swoich, bez poprzedniczych formalności pojednawczych

872 Wyrok-oddzielenia będzie czytany publicznie, pod czas audyencyi, w Trybunale handlowym miejscowym, jeżeli się tam jaki znajduje; wyciąg z tego wyroku zawierający w sobie datę, wymienienie Trybunału, w którym był wydany, imiona, nazwiska, stan i mieszkanie małżonków, będzie umieszczony na tablicy do tego przeznaczonej, i wystawiony przez rok w izbie audyencyonalnej Trybunałów pierwszej instancyi i handlowego, zamieszkania męża, nawet gdy nie będzie negocyentem, a jeżeli tam nie masz Trybunału handlowego, tedy w głównej izbie domu gminnego zamieszkania męża. Podobnyż wyciąg umieszczony będzie na tablicy wystawionej w izbie Patronów i Notaryuszów, jeżeli się tam

to ich dotycze, takowemu połączeniu, tudzież i zaprzeczenia wszelkich obrachunków, któreby w skutku tego nastąpić mogły.

67. Wszelkie przedślubne kontrakty między małżonkami, z których jedno handlem się trudni, w przeciągu iednego miesiąca od dnia podpisania rachując, w urzędowym wypisie do kancelaryów i izb sądowych

Arty-

---

takowe znajdują. Nie będzie wolno żonie zaczynać exekucją wyroku, chyba od dnia tego w którym powyższe formalności zostały wykonanemi; lecz iednakowoż nie będzie potrzeba wcale czekać upłynienia powyżéy rzezonego całorocznego terminu.

Wszystko to bez uszczerbku przepisów zawartych w Artykule 1445. Kodexu Cywilnego.

873. Jeżeli formalności przepisane w niniejszym tytule zachowanemi zostały, wierzyciele męża nie będą już przypuszczeni, po upłynieniu terminu o którym jest mowa w artykule poprzedzającym, do zakładania opozycji iako trzeci przeciwko wyrokowi stanowiącemu oddzielenie.

874. Zrzeczenie się żony współnictwa majątku, uakutecznione będzie w kancelaryi Trybunału do którego skarga o oddzielenie zanesioną została.

Artykułem 862. Kodexu postępowania wskazanych, przesyłane być mają: a to aby stosownie do tegoż Artykułu na tablicy przybitemi były.

Wypis takowy ma wyszczególniać:

Czyli się małżonkowie z zachowaniem wspólności lub rozłączeniu majątku pobrali: albo czyli się podług ustaw posagowych z sobą ułożyli.

68. Notaryusz przed którym kontrakt przedślubny zawiera się, obowiązany jest do dopełnienia powyższym Artykułem przepisanego przesyłania: a to pod karą stu franków, a nawet złożenia z urzędu i odpowiedzialności wierzycielom; skoroby się okazało, iż opuszczenie przepisanych prawideł, było skutkiem tajemny znowy.

69. Małżonkowie w rozdzielności co do majątku żyjący, albo podług prawideł posagowych z sobą pobrani, jeżeli po pobraniu się, handel rozpoczynają ten lub ten przedsiębiorają; obowiązani są do podobnego przesyłania, a to w przeciągu miesiąca, od dnia rozpoczętego handlu rach.

iąc, w niedopełnieniu czego, karani bydź mają w zachodzący upadłości, iako podstępni bankruci.

70. Przesyłania tego pod tąż samą karą dopełniać winien, każdy ze współmałżonków, w rozłączeniu co do majątku żyjący, lub podług prawideł posagowych w małżeńskie śluby weszły, któryby w chwili ogłoszenia niniejszego prawa, handel iako ciągly do życia sposób prowadził, a to w przeciągu roku od ogłoszenia rachuiąc.

T Y T U Ł V.

*o Giełdach Kupieckich, agentach
zmiany i faktorach.*

P O D D Z I A Ł I.

o Giełdach Kupieckich.

71. Giełda Kupiecka iest to połączenie, za upoważnieniem rządu nastąpić mogące,

ciągle handlujących osób, kapitanów okrętowych, agentów zmiany i faktorów.

72. Porozumienie się i układ między rzezonemi członkami handlu w giełdzie zgromadzonemi nastąpione, ustanawiają wyższość lub niższość zmiany, (kurs wełnowy), walor towarów, cenę zabezpieczenia (assekuracyi), cenę najmu okrętowego, cenę prowadzenia (frachtu) lądem i wodą, walor narodowych i innych pieniężnych, wyższemu lub niższemu biegowi (kursowi) ulegających papierów.

73. Takowe ustanowienia kursu i ceny zaświadczaią agenci zmiany i faktorowie, w przepisanej formie, stosownie do ogólnych lub szczególnych urzędzeń policyjnych.

P O D D Z I A Ł II.

o Agentach zmiany i (Stręczycielach) faktorach.

74. Prawo uznania w działaniach handlu-

wych pewnych targu pośredników, to jest: agentów zmiany i (stręczycieli) faktorów.

75. Takowi targu pośrednicy, we wszystkich miastach, w których jest giełda, bydź mają.

Cesarz ich mianuje:

76. Agenci zmiany w sposób prawem przepisany ustanowieni, mają udzielné Prawo zbywania i nabywania (negocjowania) rządowych i innych pieniężnych, wyższemu lub niższemu biegowi ulegających papierów, zbywania i nabywania w imieniu innych, wexlów trassowanych lub suchych, tudzież wszelkich handlowych papierów, a oraz, zaświadczenia wyższości lub niższości onych biegu (kursu).

Agenci zmiany z przybranymi do siebie faktorami towarowemi, mogą wchodzić w układy o zbywanie i nabywanie kruszcowych pieniędzy: a sami zaś mają prawo, do zaświadczenia niższego lub wyższego onych kursu.

77. Są faktorowie towarowi:

Faktorowie zabezpieczenia, (assekuracyjni,

Faktorowie tłumacze i przewodnicy okrętów.

Faktorowie transportów lądem i wodą.

78. Prawnie ustanowieni faktorowie towarowi, mają udzielne prawo, trudnienia się sprzedażą towarów przez swe pośrednictwo, tudzież zaświadczenia ich ceny; łącznie zaś z agentami zmiany, zatrudniają się naraianiem wszelkich brzęczących pieniędzy.

79. Faktorowie assekuracyjni łącznie z notaryuszami, spisują kontrakty zabezpieczenia, rzetelność onych własnoręcznym podpisem stwierdzają, umówione zabezpieczalne kwoty (premia) zaświadczaią, na wszelkie tak morskie iako i rzeczne podróże.

80. Faktorowie, tłumacze i przewodnicy okrętowi, trudnią się targowaniem mieysc na okrętach, mają oraz udzielne prawo tłumaczenia, w zdarzeniu wytoczonego przed

sąd sporu, wszelkich oświadczeń, kontraktów frachtowych, list towarowych (faktur) umów wszelkich handlu tyczących się tudzież dokumentów, którychby przekładanie potrzebném było; nadto wydawania zaświadczeń o ówczasowéy cenie naymu (frochtu) okrętowego.

We wszelkich sprawach spornych, handlu tyczących się, tudzież w okolicznościach ściągających się do cła, wszyscy z obcych portów szyprowie, zawiiający kupcy, czeladź okrętowa i inne do żeglugi należne osoby, ich iedynie za swoich tłómaczów, uważać mają.

81. Sama iedna osoba gdy patentem Rządowym ją ustanawiającym do tego jest upoważnioną, może razem odbywać czynności agenta zmiany i fatora towarowego lub assekuracyjnego, tudzież tłómacza i przewodnika okrętowych.

82. Faktorowie transportu wodą i lądem prawnie ustanowieni, mają sami udzielne prawo, w miejscach swego urzędowania, wchodzić we wszelkie umowy

tyczące się transportu wodą i lądem i o-
neż ukończać; ale w żadnym wypadku i
pod żadnym pozorem, urzędowań fakto-
rów towarowych, zabezpieczalnych, tu-
dzież tłumaczów i przewodników okręto-
wych, Artykułami 78. 79 i 80. wyszcze-
gólnionych, razem odbywać nie mogą.

83 Ci, których handel podpadł upa-
dłości (failite) bez poprzedniczego siebie
uprawnienia (rehabilitacyi), ani agentami
zmiany, ani faktorami być nie mogą,

84. Agenci zmiany i faktorowie, są o-
bowiązani do utrzymywania xiążki, po-
dług przepisów Artykuła iedynastego u-
prawnionéy.

Do takowéy xiążki, wszelkie umowne
warunki sprzedaży, kupna, zabezpieczeń,
zmian pieniężnych, słowem: wszelkie za
ich pośrednictwem do skutku przywie-
dzone czynności, a to dzień w dzień po-
dług daty, bez skrobanin, bez międzyli-
niowych lub brzegowych dopisków, ża-
dnych skracań ani wyrazów cyfrowych
nieużywając, zapisywać i wciągać powinni.

85. Agenci zmiany tudzież faktorowie, w żadnym wypadku i pod żadnym pozorem działań handlowych lub bankowych, na zysk własny przedsiębrać nie mogą.

Ciż w żadnym handlowym widoku i przedsięwzięciu, ani prosto, ani ubocznie, bądź pod swoim, bądź pod cudzym imieniem, udziału mieć nie mogą.

Ciż sami, ani summ odbierać, ani upłacać w imieniu swoich powierzcicieli (principałów) nie powinni.

86. Nareszcie za dobry skutek umów, w których pośrednikami byli, zaręczać nie mogą.

87. Wszelkie wykroczenie, którego się przeciwko przepisom w obudwu powyższych Artykułach wyszczególnionym, dopuszczają, pociąga za sobą nie tylko utratę miejsca, ale i kary pieniężne, przez Sąd Policyi Poprawczéy wymierzyć się miane: które atoli summy trzech tysięcy franków przewyższać nie mają, a oprócz tego, pozwala prawo uszkodzonym stronom domagać się wynadgródenia, wszelkich szkód przez to zrzędzonych.

88. Utraciwszy agent zmiany lub faktor, mocą powyższego Artykułu miejsce; więcéy już takowego na powrót otrzymać nie może.

89. Skoro agent zmiany lub faktor upadkowi majątku podpadnie; iako bankrut ściganym bydź ma.

90. Urządzeniami Administracyi publiczney, przepisane będą prawidła, względem tego wszystkiego, co się do zmiany i zbywania papierów rządowych ściąga.

T Y T U Ł VI.

o Kommisantach.

P O D D Z I A Ł I.

o Kommisantach w ogólności.

91. Kommisantem iest osoba, która działa pod swoim własnym imieniem; albo pod imieniem kompanii, na rzecz iakowego powierzyciela (pryncypała).

92. Obowiązki i należności (prawa)

kommissanta w imieniu powierzciciela działającego, Kodexem Napoleona w Xiędze trzeciéy, Tytułem trzynastym, są przepisane.

93 Kommissant któryby na towary sobie z innych mieysc przesłane, końcem sprzedania onych na rzecz swego powierzciciela (pryncypała) z własnego poniósł wydatki, ma prawo pierwszeństwa, co do zwrotu zaliczonego przez siebie grosza, procentów i kosztów, na tychże towarach, gdy one pod iego zarządzeniem, w iego składach, albo na składzie publicznym znajduią się, albo gdy przed nadeysciem towarów, bądź listą towarową (connaissement) bądź listem frochtowym, udowodnić może, że te towary na iego ręce były wysłane.

94. Gdy towary na rzecz powierzciciela sprzedane i na mieysce dostawione są, kommissant ma prawo poszukiwania ilości swych zaliczeń, procentów i kosztów, na kapitale ze sprzedaży wyływaiącym, z pierwszeństwem nad wierzcicielami swego pryncypała.

95. Pożyczki, zaliczenia i wypłaty nastąpione na takowe towary, które właściciel onych w iednymże mieyscu z kommissantem mieszkający, do depozytu składa, lub za ręce oddaie, tyle tylko kommissantowi lub przyjmującemu do siebie prawa pierwszeństwa nadaia, ile on przepisy Kodexu Napoleona, w Xiędze trzeciéy, Tytule siedmnastym, względem pożyczki na fant lub zastaw uczynionéy przepisane, dopełnił.

P O D D Z I A Ł II.

o Kommissantach Transportów lądem i wodą.

96. Kommissant trudniący się transportem towarów lądowym lub wodnym, obowiązany iest: aby do swego dziennika oświadczenie (deklaracyą) względem rodzaju i ilości towarów, tudzież gdyby tego żądano, względem onych wartości wpisywał.

97. Odpowiedzialnym iest, za nadejście towarów i rzeczy w czasie listem frochtowym (frachtbrief) zakreślonym, wyjąwszy wypadki od siły przemagający zrządzone i prawnie dowiedzione.

98. Odpowiada za wszelkie przypadki lub straty w towarach i rzeczach, w czasie onych prowadzenia (transportu) -wydarzone; ieżeli w liście frachtowym inaczey nie wyrażono, albo wypadek przemagający siły miał mieysce.

99. Odpowiedzialnym iest za czyny pośredniczego kommissanta, na którego ręce towary przesyła.

100. Jak tylko towary ze składu przedającego albo wysyłacza (speditora) wyszły, idą, ieżeli przeciwna nie zasła umowa, na los i stratę tego, który ie zapisał; temu atoli pozostaje regress do kommissanta i do furmana; którzy się transportem trudnili.

101. List frochtowy formuie kontrakt między wysyłaczem (spedytorem) i fur-

manem, lub między wysyłaczem, kommissantem i furmanem.

102. List frochrowy (frachtbrief) powinien mieć datę;

Powinien wyrażać rodzaj i wagę lub miarę przedmiotów prowadzić się mianych;

Przeciąg czasu, w którym wręczenie towarów nastąpić powinno;

Wskazuje przytym:

Nazwisko i zamieszkanie kommisanta; za którego pośrednictwem, jeżeli takowy do tego był użytym, prowadzenie (transport) dzieie się.

Nazwisko tego, komu majątek prowadzony, oddany być ma;

Nazwisko i miejsce zamieszkania furmańskiego.

Wyluszczać nadto powinien :

Ilość ugody z furmanem, ilość wynagrodzenia, z powodu opóźnienia, umówione.

Listy frochtowe, wysyłacze lub kommissanci podpisywać powinni.

Też listy na brzegu przedstawiać powinny:

Znaki i liczby, któremi przedmioty transportu są oznaczone.

Listy frochtowe kommissanci do swoich liczbowanych i Sądownie wizowanych książek, bez przerwy i następnie, wpisywać winni.

P O D D Z I A Ę III.

o Furmanie.

103. Furman odpowiedzialnym jest za stratę przedmiotów prowadzenia, wyjąwszy wypadki od siły przemagającej zrządzone.

Odpowiada za wszelkie uszkodzenia maimątku który przewozi, te tylko wyjąwszy, które ze złych przedmiotów tegoż maimątku lub od siły przemagającej pochodziły.

104. Gdy dostawienie towaru prowadzonego, z powodu przemagającej siły, w przeciągu umówionego czasu, nienastą-

piło, w takowym razie, furman za opóźnienie nie nadgradza.

105. Przyjęcie przedmiotów transportu i wypłata myta furmanowi, umarzą wszelkie przeciwko temuż zanieść się mogące skargi.

106. Gdy odmówienie albo spór względem przyjęcia sprowadzonych przedmiotów, zachodzą; stan onych sprawdzonym i zaświadczonym byź powinien od biegłych, których Prezes Trybunału handlowego, albo gdy tego nie masz, Sędzia Pokoju, na podaný w téy mierze próbie umieszczoném zleceniem, mianuie.

Złożenie lub sekwestr, a następnie przeniesienie do publicznego składu tych towarów, w sposób powyższy zaleconém byź może.

Sprzedaż onych na rzecz furmana, aż do ilości za transport należný, nakazaną byź może.

107. Przepisy w tym tytule objęte, rozciągają się oraz na właścicieli statków, na utrzymujących diliżanse i furmanki publiczne.

108. Wszelkie przeciwko kommissantom lub furmanom, z powodu zaguby lub uszkodzenia prowadzonych towarów, wynikać mogące skargi, podpadają sześciomiesięcznemu przedawnieniu, co do przesyłań wewnątrz Francuzkiego kraju, a całorocznemu, co do przesyłań za granicę; a to od tego dnia, w którym wręczenie towarów nastąpić miało, gdyby o całkowitą onych zagubę szło; od dnia zaś w którym toż wręczenie istotnie nastąpiło, gdy iedynie o uszkodzenie onych sprzeczka była, rachując: z wyłączeniem atoli takich wypadków, gdzieby się podstęp lub oszukaństwo okazać miały.

T Y T U Ł VII.

o Kupnie i Sprzedaży.

109. Kupno i sprzedaż udowodniają się:
Aktami przed Notaryuszem.
Aktami z podpisem prywatnym.
Cedulą lub zgodą przybicie targu
przez Agenta zmiany lub faktora

oznaczającą, przez strony iak się należy podpisaną.

Fakturą przyiętą,
Korrespondencyą listowną,
Xiążkami Stron,

Zeznaniem świadków, w wypadkach, w których Sąd przypuszczalnymi ich uzna.

T Y T U Ł VIII.

o Wexlachtrassowanych, o Wexlach suchych czyli osobistych i o przedawnieniu.

P O D D Z I A Ł I.

o Wexlachtrassowanych.

§ I. o Formie Wexlu trassowanego.

110. Wexel trassowany, z iednego miejsca na inne ciągnionym bydz powinien.

Winien mieć datę.

Wyszczególniac ma sumnę placic się winną:

Nazwisko tego, który ma wypłacić:

Czas i miejsce w których wypłata nastąpić winna. Odebraną wartość, bądź w gotowiznie, bądź w towarach, bądź w rachunkach, bądź jakimkolwiek sposobem.

Wexel brzmi iako wypłacalny, na żądanie trzeciego, albo na żądanie samegoż wystawcy (trássanta.).

Jeżeli wexel iest pojedynczy, podwójny, potrójny, poczwórny, etc. ma to w nim być wyszczególnione.

111. Wexle może być wystawionym na iakową osobę, a opłacalnym w miejscu zamieszkania trzeciéy osoby.

Może być oraz na żądanie i na rachunek trzeciego trassowanym.

112. Wexle tracą moc wexlowę i iako karty ręczne uważają się, gdy w nich najmnieysze okazuie się podeyrzenie, bądź względem nazwiska, stanu, zamieszkania osób, bądź miejsc w których wydaniem, lub w których są wypłacalnemi.

113. Podpisy kobiet zamężnych lub

nie zamężnych, pod własnym imieniem handlu nie prowadzących, na wexlach, tyle tylko one iako na prostych kartach ręcznych, zobowiązują.

114. Wexle trassowane od małoletnich, handlu własnego nie prowadzących, podpisane, co do ich osoby są nieważnemi, z zachowaniem atoli stronom praw im służących, stosownie do Artykułu 1312. Kodexu Napoleona.

§. II. o Funduszu zapłacenia.

115. Wydawca wexlu (trassant) lub ten na którego rzecz, wexel wydany został, winni mieć fundusz (u płatnika), iednak wydawca osobiście odpowiedzialnym byź nie przestaje.

116. Jest dostateczny fundusz, gdy przy upłynieniu terminu wypłaty w wexlu wyrażonego, ten na kogo wexel służy, dłużnym iest trassantowi, albo temu, na którego rzecz wexel iest wydany, summę przynajmniej równą ilości, wexlęm obiętęy.

117. Przyjęcie (akceptacya) wexlu, tworzy dómniemanie o bytności funduszu.

Tworzy tenże dowód względnie na Indossantów.

Bądź trassowany wexel został przyjętym, bądź nie: wydający wexel (trassant) sam jest obowiązany dowieść, w zaszłym odmówieniu wypłaty, że ci na których wexel był ciągniony, (trassowany) przy upłynieniu terminu, fundusz tegoż wexlu już mieli: jeżeli tego nie dowodzi, obowiązek rękojmi onego na siebie zaciąga, chociażby protest, po upłynięciu zwyczajnego przeciągu czasu nastąpił.

§. III. o Przyjęciu (akceptacyi) wexlu.

118. Trassant i Indossanci wexlu, są zaręczycielami solidarnymi, co do akceptacyi i wypłaty onego na terminie.

119. Odmówienie akceptacyi udowadnia się Aktem, który pospolicie protestem z powodu nieprzyjęcia, mianują.

120. Za uwiadomieniem o proteście z powodu nieprzyjęcia wexlu, Indossanci i Tra-

sant, są, ile się każdego tyczy, obowiązany, albo do dania poręki, iż wexel na oznaczonym terminie wypłaconym będzie, albo do wypłacenia ilości wexlem objęty, z wynadgodzeniem wydatków na protest i na wexel powrotowy.

Poręka bądź przez trassanta, bądź przez indossanta dana, obowiązue solidarnie tego tylko, za kim była dana.

121. Przyimujący (akceptujący) iakōwy wexel, tém samém obowiązany jest do opłacenia ilości nim objęty.

Ten który przyimue (akceptuie), już iść przeciwko swemu przyięciu (akceptacyi) nie może, a to i w takowym nawet wypadku, gdyby trassant, mimo wiedzy przyimującego (akceptanta) ieszcze przed następną akceptacją, upadł lub zbankrutował.

122. Przyięcie (akceptacya) wexlu, podpisane bydź powinno.

Przyięcie to, wyraża się słowem: przyimuję (akceptuję).

Powinno wyrażać datę, gdy wexel brzmi iako wypłacalny na ieden lub więcéy dni lub miesięcy, po ukazaniu go.

Albowiem w ostatnim wypadku, brak daty w akceptacji, czyni wexel wypłacalnym na terminie w nim zakreślonym, od daty onego rachuiąc.

123. Przyjęcie (akceptacya) wexlu, który nie w mieyscu mieszkania akceptanta jest wypłacalnym, powinno wskazywać zamieszkanie, w którym wypłata nastąpić, albo kroki pilności (protest) czynić się mają.

124. Przyjęcie (akceptacya) pod warunkiem nie ma mieysca; może atoli ścieśnienie, co do ilości summy wyrażać.

W takowym razie właściciel (remittent) winien zaprotestować wexel co do niedostaiący reszty.

125. Wexel za ukazaniem go, a najpóźniéy we dwadzieścia cztery godzin po ukazaniu, przyjętym (akceptowanym) być powinien.

Jeżeli w przeciągu dwudziestu czterech godzin nie jest zwróconym, bądź akceptowany bądź nieakceptowany, ten który go zatrzymał, odpowiada ukazicielowi za szkody wszelakie.

§. IV. o Przyjęciu honorowem (pośredniczem.)

126. Gdy protest zachodzi względem nie-nastąpnionego przyjęcia wexlu, akceptacya tegoż ze strony trzeciego pośrednika, a to dla honoru trassanta lub którego z indossantów, nastąpić może.

Takowa pośrednicza akceptacya w Akcie protestu, wzmiankowana i przez honorowego akceptanta podpisana być ma.

127. Honorowy akceptant winien bezwzględnie o takowéy akceptacyi uwiadomić tego, za którego akceptował.

128. Właściciel wexlu, pomimo pośredniczo nastąpnionéy akceptacyi, wszelkie swoje prawa, do wystawcy wexlu (trassanta) i indossantów, z powodu, iż wexlu ten nie akceptował, na którego był wydany, zachowuje.

§. V. o Terminie, (upadku wexlu).

129. Wexel może być trassowany (wydany) na okazanie.

na ieden lub więcéy dni
ieden lub więcéy miesięcy
na iedno lub więcéy uso
(dni 30.)

} po
okaza-
niu.

na ieden lub więcéy dni
„ „ „ miesięcy
iedno lub więcéy usów
(dni 30)

} po
dacie.

Na pewny dzień dobrowolnie lub prawnie oznaczony, na iarmarku.

130. Wexel brzmiający na okazanie, wypłaconym byź powinien za okazaniem onego.

131. Termin wypłaty, (upadek)

wexlu na ieden lub więcéy
dni

„ „ „ miesięcy

na ieden lub więcéy uso

(dni 30)

} po
okazaniu

brzmiaćcego, dniem prząćcia onego, albo dniem zaniešionego względem nieprzycięcia protestu stanowi się.

132. Wyraz wexlowy uso (użycie) obemy-
muje trzydziestodniowy przeciąg czasu, któ-
ry się od dnia pierwszego po dacie wexlowéy
rachuje.

Dnie w miesiącu, podług układu Grego-
ryańskiego kalendarza rachują się.

133. Wexel na iarmarku opłacalny albo
w przedostatnim dniu iarmarku wielodnio-
wego, albo w sam dzień iarmarku iednodnio-
wego upada, (wyplacić się ma).

134. Gdy termin wypłaty na dzień uro-
czystego święta przypada, wexel w wigilią
wyplacony być powinien.

135. Wszelkie przewłoki czasu (respit-
tage) bądź dla przyjaźnych związków, bądź
dla miayse izwyczaiów, co do wypłaty wex-
lów dotąd w używaniu byłé, całkiem się
znoszą.

§. VI. o Przenoszeniu (indossowa- niu czyli giro).

136. Własność wexlu, przenosi się na in-
ną osobę przez indossacyą.

137. Indossacya datowaną być powinna. —

Wyrażać ma odebraną wartość;

Wyszczególnia nazwisko tego, na czyją rzecz nastąpiła.

138. Jeżeli przeniesienie (indossacya) z zachowaniem w powyższym Artykule przepisanej formalności, nie dzieje się, przeniesienia własności nie działa: jest samém tylko pełnomocnictwem.

139. Antydatowanie przenoszeń, (indossacyi) pod karą za zfałszowanie zabrania się.

§. VII. o Solidarności.

140. Wszystkie osoby które podpisały, akceptowały lub indossowały wexel, winne są sobie solidarnie rękoymię właścicielowi wexlu.

§. VIII. o Rękoymii.

141. Zabezpieczenie wypłaty wexlu oprócz z przyjęcia i z przeniesienia, ieszcze z mocy rękoymii (awalu) następować może.

142. Rękoymią takową daie trzeci, albo na samymże wexlu, albo mocą oddzielnego Aktu.

Daiący rękoymią za wexel w iednymże stopniu z trassantem i indossantami solidarnie zań odpowiedzialnym się staie, ieżeli strony inacząy się z sobą nie ułożyły.

§. IX. o Wypłacie.

143. Wexel wyszczególnionym w brzmieniu onego gatunkiem pieniędzy, wypłacony byż powinien.

144. Wypłacaący wexel, przed upłynieniem oznaczonego w nim terminu, za ważność wypłaty odpowiedzialnym się staie.

145. Wypłacaący wexel na oznaczonym terminie i bez zasztego sprzeciwieństwa, ma po sobie domniemanie, iż prawnie od obowiązku wolnym iest.

146. Właściciel wexlu, przed upłynieniem terminu, do przyięcia wypłaty onego, zniewolonym byż nie może.

147. Wypłata wexlu na duplikatę onego drugą, trzecią, czwartą &c. nastąpiona, iest

ważną, jeżeli duplikata druga, trzecia, czwarta &c. brzmi wyraźnie, iż takowa wypłata, ważność innych exemplarzy wexlu całkiem niszczy.

148. Wypłacający wexel na złożoną sobie duplikatę drugą, trzecią czwartą &c. jeżeli tego exemplarza na którym akceptacją swoją zapisał nie odbiera; od odpowiedzialności trzeciemu, który akceptacją jego posiada, wolnym nie jest.

149. Żadna opozycja przeciwko wypłacie wexlu nie jest pozwolona, prócz wydarzenia, gdy wexel zginie lub właściciel onego upada.

150. W zdarzeniu, gdy właściciel, wexel jeszcze nie akceptowany zgubi, może dochodzić wypłaty onego, na duplikatę drugą, trzecią, czwartą &c.

151. Jeżeli wexel już akceptowany zgubiono, nie można o wypłatę onego, na duplikatę drugą, trzecią, czwartą &c. nalegać, aż za wyrokiem sędziego i za poprzedniczą poręką.

152. Jeżeli ten, który wexel bądź akce-

ptowany, bądź nie akceptowany zgubił, duplikaty onego drugiéy, trzeciéy, czwartéy &c. przystawić nie może; w takowym razie, może iść o wypłatę zgubionego wexlu i uzyskać onę wyrokiem sądowym; gdy xiążkami udowodnia, iż owego wexlu jest właścicielem i gdy zań rękoymią stawi.

153. W zdarzeniu, gdyby na zanesioną na mocy dwóch poprzedniczych Artykułów skargę, właścicielowi zgubionego wexlu wypłata odmówioną została; zachowuje on swoje do tegoż wexlu prawo, przez zanesioną urzędownie protestacyą.

Protestacya ta zanesiona bydź powinna, nazajutrz po terminie wypłaty wexlu zgubionego.

Uwiedomienie o takowym Akcie trassantowi i indossantom uczynione bydź powinno podług formalności i przeciągu czasu niżéy przepisanych, względem doniesienia o proteście.

154. Właściciel zawieruszonego wexlu, może się względem uzyskania duplikaty onego do swojego poprzedniczego indos-

santa udać, który obowiązany jest imieniem i staraniem swoim u swego znowu indossanta, to czynić, a tym sposobem rzecz ta od przenoszącego idąc, aż do samego trassanta (wydawcy) przychodzi.

Wszelkie atoli wydatki na właściciela zgubionego wexlu spadają.

155. Jeżeli w przeciągu trzech lat ani żądanie wypłaty zgubionego wexlu, ani sądowe względem tego kroki, nie nastąpiły; w takowym razie, obowiązek rękojmi artykułami 151. i 152. zakresłony, całkiem upada.

156. Zaliczone upłaty na ilość wexlem obiętą, trassanta i indossantów, wolnymi co do téj upłaty czynią.

Właściciel atoli wexlu winien go protestować, co do ilości niedopłaconej.

157. Sędziowie najmnieyszego przedłużenia terminu, co do wypłaty wexlu, udzielać nie mogą.

§. X. o Wypłacie honorowój (przez pośrednictwo).

158. Wexel już zaprotestowany, wypła-

conym byź może przez kogokolwiek trzeciego, dla honoru trassanta albo którego z indossantów.

Pośrednictwo i wypłata następiene, udowodniać się mają w Akcie protestu, lub Aktem po proteście następienym.

159. Wypłacający wexel dla honoru drugiego, we wszystkie prawa właściciela wstępuie i wszystkie te formalności które dla niego są przepisane, zachować winien.

Jeżeli wypłata dla honoru trassanta następuie, to wszyscy indossanci uwolnionymi się stają.

Jeżeli zaś taż wypłata dla honoru którego z indossantów dopełnia się, to wszyscy po nim idący przenieśnicy, są uwolnionymi.

Gdy się wielu z wypłatą dla honoru ofiaruie, temu z pomiędzy nich, ma byź dane pierwszeństwo, którego wypłata większą część interessowanych wolnymi czyni.

Gdy ten, na którego początkowo wexel był trassowany i przeciwko któremu względem nieakceptacyi zaszedł protest, wypłatę

onego ofiaruie, takowy przed wszystkiemi pierwszeństwo mieć powinien.

§. XI. o Należnościach (prawach) i obowiązkach właściciela wexlu.

160. Właściciel wexlu ze stałego lądu i z wysp Europejskich trassowanego, który w posiadłościach Europejskich Państwa Francuzkiego, bądź na okazanie, bądź na ieden lub więcéy dni, miesięcy, uso, po okazaniu, brzmi do wypłaty, iest obowiązany; o wypłatę onego lub akceptacyą w przeciągu sześciu miesięcy, od daty wexlu rachuiąc, dopominać się: a to pod utratą prawa regressu, do wszystkich przenoszących (indossantów), a nawet i do samego trassanta, gdy ten należny fundusz zostawił.

Powyższy przeciąg czasu, do ośmiu miesięcy rozciąga się, a to co do wexłów, które z mieysc w Lewancie, tudzież na brzegach północnéy Afryki leżących, na posiadłości Cesarstwa francuzkiego w Europie; i nawza-

iem, ze stałego lądu i Wysp Europejskich, na Domy Francuzkie w Lewancie, tudzież w nadbrzeżach północnéj Afryki, są ciągnięte.

Tenże przeciąg czasu, aż do roku przedłuża się, co do wszelkich wexlów, które z brzegów zachodnich Afryki aż do przyładku dobręj nadziei i tenże obeymując, trassują się. —

Przeciąg powyższy czasu całoroczny, służy także wszystkim wexlom, które ze stałego lądu i Wysp Indyi zachodnich, na posiadłości Europejskie Francuzkiego Cesarstwa, tudzież nawzajem ze stałego lądu i Wysp Europejskich, na Francuzkie posiadłości lub kantory nadbrzegami zachodniami Afryki, niemniéj na kraje stałego lądu i wysp zachodnio-Indyjskich (Ameryki) trassowane bywają.

Dwuletni czasu przeciąg takowym wexlom jest dozwolony, które ze stałego lądu i wysp wschodnio-Indyjskich, na Europejskie posiadłości Francuzkiego Cesarstwa: i nawzajem ze stałego lądu i wysp Europejskich, na

Francuzkie posiadłości lub kantory stałego lądu i wysp wschodnio-Indyjskich, są trassowane.

Wszelkie powyższe przeciągi czasu, ośmio-miesięczne, całoroczne i dwuletnie, w czasie wojny na morzu podwajaiają się.

161. Właściciel wexlu na oznaczonym terminie onego wypłaty, o tęż wypłatę domagać się powinien.

162. Odmówienie wypłaty, zaraz naziutrz po dniu terminowym, prawnym krokiem, który pospolicie protestem z powodu nie nastą pionéy wypłaty mianuią, udowodniać się ma.

Jeżeli takowy dzień, na dzień prawno-u-roczysty przypada, w takowym razie naziutrz po tym dniu protest się zanosi.

163. Ani zaniesiony iuż, z powodu nieprzyięcia wexlu protest, ani śmierć lub upadłość (trassanta) tego, na którego brzmiał wexel, właściciela wexlu od zanoszenia protestu z powodu nie nastą pionéy wypłaty, nie uwalniaiają.

W przypadku, gdy akceptant przed upły-

nieniem terminu upada, właściciel zanieść protest, i o regres (do swoich indossantów) czynić może.

164. Właściciel zaprotestowanego z powodu niewypłaty wexlu, może natychmiast o stawienie rękoimii do prawa pociągnąć:

A to albo pojedynczo samego trassanta i każdego z indossantów,

Albo też wszystkich indossantów i trassanta razem.

Toż samo prawo służy każdemu indossantowi względem trassanta i indossantów którzy byli jego poprzednikami.

165. Jeżeli właściciel wexlu jedynie do tego, który mu go ustąpił, oddzielnie regres czyni, winien jest oznajmić mu, o zanieśmionym względem niewypłaty proteście, a gdy mu ten summy nie zwraca, do prawa go pociągnąć ma, w przeciągu dni piętnastu od daty protestu rachując, gdy ten w odległości pięciu myryametrów od niego mieszka.

Jeżeli indossant (girant) do prawa pociągnięciem bytż mający, w dalszemy nad pięć

myryametrów odległości, od miejsca do wypłaty wexlu naznaczonego, iest zamieszkałym, w takowym razie, przeciąg wyższy czasu, za każde półtrzecia myryametra, powyższe pięć myryametrów przenoszące, iednym dniem przedłuża się.

166. Co się wexłów z Francyi trassowanych a za granicą lądową Francyi Europejskiéy wypłacalnych tyczy: gdy takowe za protestowanemi zostaną, to trassanci i indossanci we Francyi mieszkający, w następujących czasu przeciągach, do prawa pociągani bydź mają.

W przeciągu dwumiesięcznym czasu, co do wexlow które w Korsyce, na wyspach Elbie i Kaprei, w Anglii i w krajach Francyi pogranicznych, wypłacalnemi były.

W przeciągu czteromiesięcznym czasu co do wszelkich wexłów, które były wypłacalnymi w innych Europejskich krajach.

W przeciągu sześciomiesięcznym czasu, co do wexłów które na domy Lewantские i na północnobrzegowe afrykańskie, brzmiały.

W przeciągu całorocznego czasu, co do wexłów na zachodnich brzegach afryki, aż do przylądku dobréj nadziei i tenże obejmując, tudzież w Indyach zachodnich (Ameryce) wypłacalnych.

W przeciągu dwóchletniego czasu, co do wexłów które w Indyach wschodnich wypłacone być miały.

Wszystkie powyżéy wyszczególnione przeciągi czasu, w tém samym stosunku, służą oraz do poszukiwania regresów na trassantach i indossantach, którzy w posiadłościach Cesarstwa Francuzkiego za Europą leżących, zamieszkanie mają.

Powyższe przeciągi czasu sześciomiesięczne, iednoroczne i dwuroczne, w czasie wojny na morzu, podwajaiają się.

167. Kiedy właściciel wexlu prawa swego regressowego razem na wszystkich indossantach (girantach) i trassancie poszukuje, w takowym razie przeciągi czasu w powyższych Artykułach oznaczone, służą mu pojedynczo przeciwko każdemu z nich.

Każdy indossant ma prawo użyć tegoż

regressu do każdego w szczególności, lub wszystkich w ogólności, w tychże przeciągach czasu.

Co do indossantów, przeciąg ten czasu zaczyna się nazajutrz po zanesionéy skarżdze.

168. Po upłynieniu powyżéy oznaczonych przeciągów czasu na (prezentacyą), przedstawienie wexłów brzmiących za okazaniem, lub za ieden albo więcéy dni, miesięcy, albo usow po okazaniu.

Na protest z powodu nie nastąpiónéy wypłaty;

Na wprowadzenie sprawy względem rękoimii;

Właściciel wexłu (remittent) we wszelkich swoich do indossantów rościć się mogących pretensyach, całkiem upada.

169. W tymże samym sposobie, i indossanci we wszelkich pretensyach o rękoimią przeciwko swoim indossantaryuszom, skoro tylko wyżéy oznaczone przeciągi czasu upłynęły, a to każdy ile się to go dotyczy, upadają.

170. Toż upadnienie ma miejsce, przeciwko właścicielowi i przeciwko indossantom, na rzecz samego wystawcy, (trassanta) jeżeli on dowodzi iż był fundusz na terminie wypłaty wexlu.

W takowym wypadku, właścicielowi wexlu, do tego jedynie pozostaje prawo, na kogo płatność brzmiała.

171. Wskazane trzema poprzedniczemi Artykułami skutki upadania w prawie, ustają skutkować na rzecz okaziciela, przeciwko Trassantowi lub przeciw temu z pomiędzy indossantów, który po upłynieniu już przeznaczonych terminów, na protest, na uwiadomienie o proteście albo rozpoczęciu sprawy, bądź sposobem zaliczenia, bądź wynadgodzenia lub innym, fundusz na wypłatę wexlu przeznaczony odebrał.

172. Bez względu na przepisane formalności co do kroków prawnych o rękoimię, właściciel zaprotestowanego wexlu o niewypłatę, pozyskawszy zezwolenie sądowe, może w celu zabezpieczenia onegoż, obłożyć zachowawczym aresztem majątek ru-

chomy trassantów, akceptantów i indossantów.

§. XII. o Protestach (Obżalowaniach).

173. Protesta względem nienastąpiętego przyjęcia wexlu, lub nie opłacenia na terminie, dwaj Notaryusze, albo ieden Notaryusz z dwoma świadkami, lub ieden Burgrabia z dwoma świadkami, (podług Seymu 1809. sami tylko Notaryusze) zanosić mają.

Protest ma być zanoszony:

W miejscu zamieszkania tego, na którego wexel do wypłaty był trassowany, lub też w miejscu, gdzie podług powziętych wiadomości, w ostatnich czasach przemieszkował.

W miejscu zamieszkania tych, których wexel iako mogących w potrzebie wypłacić, wskazuje.

W miejscu zamieszkania trzeciego pośrednika; który dla honoru, wexel wypłacić oświadczył się.

A to wszystko iednym Aktem.

W zdarzeniu, gdyby zamieszkanie fałszywie podane było, zaniesienie protestu, Akt względem nastąpionego wyszukiwania osoby, poprzedzać ma.

174. Akt protestu obemuie:

Wypis co do litery wexlu, onego akceptacyi, indossacyów i rekomendacyi, na tymże spisanych.

Nastąpione wezwanie o wypłatę ilości wexlem obiętý.

Ma oraz wzmiankować:

O przytomności lub nieprzytomności osoby, która wexel wypłacić miała.

Powody dla których wypłata odmówioną została i dla iakich dłużnik nie może, lub odmawia podpisać.

175. Jakikolwiek bądź akt, ze strony właściciela wexlu składany, miejsca protestu zastąpić nie może, iedynie wypadek artykułem 150. i następnemi względem zgubionego wexlu przewidziany, wyimując.

176. Notaryusze i burgrabiowie, obowiązani są pod karą złożenia z urzędu i zwrócenia stronom szkód wszelakich zostawia

rzetelne kopie protestów stronom i wciągając ie słowo w słowo, dzień po dzień, podług daty, w oddzielną urzędownie liczbowaną i parafowaną, tudzież w formie przepisanej Xięgom repertoria zwanym utrzymywaną książkę.

§. XIII. o Wexlach powrotowych.

177. Wexel powrotowy działa się trassowaniem innego zwrot wexlu.

178. Zwrotwexel, iest to nowa trata, mocą której właściciel poprzedniczego wexlu na trassancie albo iednym z indossantów, co do kapitału zaprotestowanym wexlem odbiętego, tudzież co do wydatków i kosztów z powodu tego poniesionych, wynadgrozdzenia sobie poszukuje.

179. Ilość wexlu zwrotowego, co do trassanta, reguluje się biegiem zmiany owego miejsca, w którym wexel miał bydź wypłaconym, względem tego miejsca, z którego był trassowanym.

Taż ilość co do indossantów reguluje się

stosownie do kursu owego miejsca na które wexel ów indossowali, lub go znegocywali, względem miejsca, w którym zwrotowa wypłata następuje.

180. Do zwrotwexlu, ma się zwrotowy rachunek załączać.

181. Zwrotowy rachunek obejmuje kapitał zaprotestowanego wexlu.

Wydatki na protest, i inne tym podobne prawnie dopominać się mogące, iako to: prowizye, kurtaże (wynadgrozienia agentom wexlowym), papier stęplowy, opłata pocztu.

Zwrotowy rachunek obejmuje nazwisko tego, na którego zwrotwexel, jest trassowany, i kurs podług którego tenże zwrotwexel nabytym został.

Takowy zwrot rachunek przez agenta zmiany zaświadczony być ma.

W tych miejscach gdzie nie masz agenta zmiany, zaświadczenie to przez dwóch kupców dopełnia się.

Do zwrot rachunku, wexel zaprotestowa-

ny, sam protest albo wypis urzędowy aktu protestu, dołączają się.

Jeżeli zwrotwexel, na iednego z indossantów (pierwiastkowego wexlu) trassowanym został, oprócz tego dołączać się ma jeszcze zaświadczenie o wysokości kursu wexlowego, owego miejsca w którym ów wexel miał bydź wypłaconym, względem tego miejsca, z którego był trassowanym.

182. Z powodu iednego wexlu, ieden tylko zwrotrachunek miejsce mieć może.

Takowy zwrotrachunek, opłacaią sobie indossanci ieden względem drugiego, aż do samego doydzie transanta, który ostatecznie opłaca.

183. Zwrotwexel, tylko raz ieden miejsce mieć może.

Każdy z indossantów tak iako i trassant, raz tylko mu ulegają.

184. Procenta od kapitału zaprotestowanego z powodu niewypłaty wexlu, od daty protestu rachować się mają.

185. Procenta zaś od wydatków na protest, na zwrotwexel i od innych prawnych

kosztów, dopiero od daty rozpoczęty sprawy należą się.

186. Nawet wydatków na zwrot wexel łożonych opłacać nie należy, jeżeli do zwrot-rachunku zaświadczenie agentów zmiany lub kupców Artykułem 181. przepisane, przyłączonóm nie jest.

P O D D Z I A Ł II.

o Wexlach suchych czyli osobistych (Billet à ordre.)

187. Wszystkie prawidła względem wexlów trassowanych przepisane i które się tyczą:

- Terminu wypłaty,
- Indossacyi,
- Solidarności,
- Rękoymii,
- Wypłaty,
- Wypłaty pośredniczący (dla honoru),
- Protestu,
- Obowiązków i praw ukaziciela,

Zmiany zwrotowéy czyli procentów.

Służą oraz wexłom suchym czyli osobistym, nie uwłaczając tym przepisom które względem okoliczności Artykulami 22. 23. 24. Tyt: II. Xięgi IV. przewidzianych, w tychże Artykułach są zakreślone.

188. Wexel suchy czyli osobisty

Powinien wyrażać datę;

Obeymuie nadto:

Summę wypłacalną,

Nazwisko osoby, na rzecz której
jest wydany,

Termin w którym wypłata nastą-
pić powinna,

Walutę, która bądź w gotowiznie bądź w towarach, bądź w rachunkach lub jakimkolwiek sposobem, wypłaconą została.

P O D D Z I A Ł III.

o Przedawnieniu.

189. Wszelkie sprawy które z wexłów trassowanych tudzież i z wexłów suchych czyli osobistych (billet á ordre) przez ku-

pców, negocyantów, bankierów wydanych, lub z działań handlowych pochodzących wypływają; pięcioletnim przeciągiem czasu, przedawniają się, a to od dnia zaniesionego protestu, lub ostatniego prawnego kroku rachując; jeżeli albo wyrok zaoczny albo przyęcie długu, Aktem oddzielnym, nie nastąpiły.

Wszelako mniemani dłużnicy obowiązani są będąc powołanymi zaprzysiędz, że już dłużnymi nie są; pozostałe zaś po nich wdowy, successorowie lub zastępcy, iż w dobrej wierze mniemają, iako żaden dług należnym nie iest.

*****

XIĘGA DRUGA

o HANDLU MORSKIM.

TYTUŁ I.

o Okrętach i innych statkach morskich.

190. *) — ART: 1. Okręty i inne statki Morskie dobrami ruchomemi są.

Podlegaią wszelako poszukiwaniu na sobie długów zaciągnionych przez tego, który ie sprzedał, a szczególniey takowych, które prawo za uprzywiliowane uznaię.

191. — 2. Długami uprzywiliowanemi i

---

*) Liczba 190. oznacza Artykuł ciągły czyli bieżący, zaś za krótką — położona liczba 1, oznacza Artykuł pierwszy Xięgi drugiéy, i tak następnie np. 191. — 2.

w porządku pierwszeństwa swego, względem siebie, są niżéy wyszczególnione.

1mo. Wszelkie sądowne i tym podobne wydatki przystąpieniem do sprzedaży i do rozdzielenia kwoty ze sprzedaży pochodzącéy, zrządzone.

2do. Należności opłat okrętowyćh, iako to: celł, tudzież rotmaństwa, beczkowego, portowego, kotficzowego, mieyscowego.

3tio. Płaca mającego dozór nad okrętami i wydatki na tenże dozór, a to od wprowadzenia okrętu do portu, aż do sprzedania onego rachuiąc.

4to. Komorne od magazynów w których składają się okrętowe potrzeby.

5to. Koszta na utrzymanie w dobrym stanie statku, tudzież lin, żagłów i innych onego potrzeb, a to od ostatniéy żeglugi i zawinięcia do portu, rachuiąc.

6to. Pensya (płaca) kapitana i myto ludzi okrętowych, w ostatniéy podróży użytych.

7mo. Summy kapitanowi na potrzeby okrętu, w czasie ostatniéy żeglugi, przez

trzech zaliczone i wynadgradzania wartości towarów, któreby on na też potrzeby uprzedał.

8vo. Summy temu który sprzedał okręt, tudzież liwerantom i do budowy użytym robotnikom należne, gdy ieszcze okręt żadný nie odprawił żeglugi, oraz wszelkie wierzycieli pretensye, za dostawione materiały, dyrekcją budowy, robotę dzienną, wewnętrzne urządzenia, (przepiętrzenia) wiktuały, opatrzenie w ludzi tudzież w żywność, przed rozpoczęciem ostatniey żeglugi, gdy okręt iuż był na morzu.

9no. Summy na los (zysk lub stratę) tak na cały ogólnie okręt, iako też na części onegoż, stroisz, maszty, liny, żagle, przepiętrzenia, opatrzenie w ludzi, w broń i żywność, pożyczonym sposobem zaliczone, nim okręt na morze wyszedł.

10mo. Ilość umówionych zysków (premiów) zabezpieczenia, która na podróż ostatnią bądź na okręt z przynależnościami, bądź też oddzielne onego części, -stroisz, maszty, liny, żagle, kotwice, przepiętrzenie,

opatrzenie w ludzi i w żywność zapewniona, należy się.

11mo. Wynadgodzenie wszelkie kupców, którzy namięli okręt, tak z powodu zupełnego odebrania towarów, iako też uszkodzeń, przypadków morskich, które też towary przez winę kapitana lub czeladzi okrętowey, poniosły.

Wierzyciele we wszystkich numerach niniejszego artykułu objęci, stosownie do swych pretensyi i ilości onych, w zdarzeniu, gdy wartość ze sprzedaży wynikająca nie wystarcza; proporcjonalnie umieszczani i wypłaceni być mają.

192. — Art: 3. Prawo pierwszeństwa długom powyższym artykułem przyznane, w tym iedynie razie ma miejsce, jeżeli też długi podług następujących przepisów udowodnionemi będą.

1mo. Wydatki prawne udowodniają się urzędową likwidacją sądowych zwierzchności.

2do. Opłaty beczkowego, (znakowego)

i inne podobne, urzędowymi kwitami ustanowionych poborów dowodzą się.

3tio. Pretensye pod numerami 1. 3. 4. i 5. art: 2. wymienione, udowodnią się rachunkami przez Prezesa trybunału handlowego zatwierdzanemi.*

4to. Pensye, płaca i myto czeladzi okrętowéy, rejestrami, przyimowanie ludzi do służby okrętowéy i odprawianie teyże, obeymujących, które w Kancellaryach do zaciągów morskich przeznaczonych, zaświadczone być mają.

5to. Zaciągnięte długi na potrzeby okrętu w czasie ostatniéy żeglugi, w gotowiznie albo w przedanych towarach, udowodnią się rejestrami kapitańskiemu, do których protokoły stwierdzające potrzebę zaciągniętego długu są załączane: takowe protokoły od kapitana i znaczniejszych osób na okręcie, podpisywane być powinny.

6to. Sprzedaż statku udowodnia się dokumentem pewny dzień i rok mającym, dostarczane zaś rzeczy do osadzenia, uzbroie-

nia i uprowiantowania okrętu, z pamiętników w téj mierze utrzymywanych tudzież faktur i rachunków, przez kapitana podpisanych, a przez właściciela zregulowanych i przyznanych, których drugi exemplarz, albo ieszcze przed wyściem na morze okrętu, lub najpóźniéj w sześć dni po wyściu, w kancelaryi trybunału handlowego składać się powinien: dowodzić się będą.

7mo. Zaliczone przed wyściem na morze na los (zysk lub stratę) summy, na całkowity okręt, lub na onego części, wewnętrzne urządzenie, wyporządzenie i uzbroienie, udowodnione bydź mają kontraktami przed Notaryuszami lub prywatnie spisanyymi, którychby, albo urzędowe wypisy, albo drugie exemplarze w przeciągu dni dziesięciu od ich daty rachując: w kancelaryi trybunału handlowego złożone były.

8vo. Zyski czyli prämia (assekuracyjne opłaty) udowodniaią się, bądź umowami zabezpieczenia, bądź zaświadczanemi wyciągami z książek faktorów zabezpieczenia.

9no. Wynagrodzenia wszelkich szkód

najmniejszym do ładunku okręt należne, na mocy sądowych lub polubownych wyroków w téj mierze wypadac zwykłych, udowodniać się mają.

193. — Art: 4. Prawo uprzywilejowane wierzycieli mimo ogólnych prawideł, które względem upadania przyjętych obowiązków są przepisane, upada.

Sprzedażą sądową, stosownie do formalności tytułem następującym przepisanych, nastąpią.

Lub gdy po nastąpiąney dobrowolnéj sprzedaży (z ręki) okręt sprzedany, pod imieniem i na zysk lub stratę nowego nabywcy, tudzież bez zaszłego sprzeciwienia się ze strony wierzycieli tego, co sprzedał, podróż morską odprawi.

194. — 5. Uważa się okręt iako już istonie, podróż morską odprawił:

Gdy wypłynienie onego i przypłynienie papierami dwóch oddzielnych portów a to w dni trzydzieści od wypłynienia rachuiąc: udowodniaią się.

Gdy nie zawiiając do innego portu, prze-

szło dni sześćdziesiąt, między wyjściem na morze a powrotem do tegoż samego portu, upłynęło: lub gdy okręt przedsięwziąwszy zbyt daleką żeglugę, więcéy niż dni sześćdziesiąt na morzu bawi, a wierzyciele tego, który go sprzedał, żadnych w tym czasie względem swych do okrętu pretensyi, nie przedsięwzięli prawnych kroków.

195. — 6. Dobrowolne zbycie okrętu zawsze na piśmie następować powinno, a to albo mocą urzędowego aktu, lub też prywatnego na piśmie dokumentu.

Sprzedaż albo na cały okręt, albo na pewną onego część rozciągać się może.

Czy to okręt stoi w porcie, czy to jest w podróży.

196. — 7. Dobrowolna sprzedaż okrętu w podróży będącego, praw wierzycieli do sprzedającego, ścieśniać nie może. Z tego powodu, mimo zaszły sprzedaży okrętu, tenże okręt lub summa z ięgo sprzedaży pochodząca, jest rękoimią dla tychże wierzycieli, a co większa; ciż wierzyciele, porozumiawszy rzecz, przeciwko ważności téy

sprzedaży, iako podstępnie nastąpionéy, iść mogą:

T Y T U Ł II.

o Sekwestrze i przedawaniu Statków Morskich.

197. — 8. Statki morskie wszelkiego rodzaju, wyrokiem sądowym przyaresztowane, (sekwestrowane) i sprzedane bydź mogą, i też statki z praw uprzywilejowanych wierzycieli, następującemi zachować się winnemi formalnościami oczyszczane będą.

198. — 9. Do obłożenia aresztu, dopiero we dwadzieścia cztery godzin, po otrzymanym sądowym wyroku, iż wypłata nieodzwownie nastąpić powinna, przystępować się ma.

199. — 10. Wyrok takowy właścicielowi okrętu wręczonym, albo przynajmniej w jego mieszkaniu oddanym bydź ma, jeżeli sprawa ogólna przeciwko niemu formuje się.

Wyrok wyżéy rzezony może bydź oraz wręczonym i kapitanowi okrétu, ieżeli wie-
rzytelność iest iedną z takowych, które
stosownie do artykułu 2. prawo swoje u-
przywileiowane, do samego okrétu rozcią-
gają.

200. — 11. Burgrabia w swoim protokó-
le, to co następuje wyrażać winien:

Nazwisko, stan, i mieszkanie wierzyciela,
na rzecz którego działa,

Dokument, mocą którego działa,

Summę któręy wypłaty poszukiwie:

Oświadczenie wierzyciela, iż on w miey-
scu zasiadania sądu, który sprzedażę okrę-
tu trudnić się ma, tudzież w mieyscu gdzie
aresztem obłożony okręt na kotwicach stoi,
wtęy okoliczności rozprawić się chce, i wy-
rokowi ulegnie.

Nazwisko właściciela, i kapitana okrétu.

Nazwisko, rodzaj, wymiar beczkowy statku.

Prócz tego wskazuje dokładny spis i wy-
szczególnienie szalup, czołn, batów, stroi-
szu, sprzętów okrętowych, strzelby i upro-
wiantowania.

Ustanawia dozorcę okrętowego.

201. — 12. Jeżeli właściciel aresztem obłożonego okrętu, w okręgu sądu mieszka, wyrabiający areszt, winien mu w przeciągu trzech dni, wyciąg protokołu względem obłożenia aresztem, przesłać, tudzież go do sądu, aby był przytomnym sprzedaży rzeczy aresztem obłożonych, przypozwać.

Jeżeli zaś właściciel w okręgu trybunału owego zamieszkałym nie iest, komunikacye i przypozwy czynić się mu winne, kapitanowi okrętu, lub wiego nieprzytomności, zastępcy kapitana lub właściciela wręczają się, przeciąg zaś trzechdniowy czasu wyżey wzmiankowany, na każdą o półtrzecia myriametra odległość zamieszkania; dniem iednym przedłuża się.

Jeżeli zaś będąc cudzoziemcem, w Cesarstwie Francuzkiém obecnym nie iest: na ten czas podawanie komunikacyi przypozwów w sposobie, iaki Kodexem postępowania Cywilnego pod Artykułem 69. iest przepisany, dopełnia się.

202. — 13. Jeżeli idzie o obłożenie are-

sztem (sekwestr, subhastacją) takowego statku, który więcéy nad dziesięć okrętowych łasztów wymiaru trzyma: w tym razie przedmioty na sprzedanie wskazane, przez trzy oddzielne razy, publicznie obwoływane i na sprzedaż wystawiane byćz mają.

Takowe wywoływania i na sprzedaż wystawianie, co dni ośm po sobie idących, w giełdzie, i nayznakomitszym placu publicznym owego miejsca, w którym statek na kotwicach stoi, następować powinno.

Oprócz tego doniesienia o tém wiedném z pism publicznych, w miejscu zasiadającego Trybunału Handlowego, który podług prawa sekwestracją się trudni, wychodzących: umieszczane byćz ma; ieżeli zaś pisma takowe tam nie wychodzą, w takowym razie obwieszczenie owo, umieszcza się w iednéy z gazet, w tym departamencie wychodzących.

203. — 14. W przeciągu dwóch dni naybliższych które po każdym wywołaniu i na sprzedaż wystawieniu, następujących, obwieszczenia:

Na wielkim maszcie aresztem obłożonego okrętu,

Na drzwiach głównych domu sądowego, gdzie się sprawa toczy.

Na publicznym targu, przechodzie, placu portowym (bulwarku) i w Giełdzie tego portu w którym okręt na kotwicach stoi, przybiłane być mają.

204. — 15. Wywoływania, ogłoszenia i obwieszczenia, wyszczególnić się powinny:

Nazwisko, sposób życia i miejsce zamieszkania powoda,

Dokument, na którym się pretensya jego wspiera:

Ilość summy mu należnéy.

Nastąpione ze strony powoda oświadczenie, iż tak w miejscu gdzie sąd ustanowiony, iako też w miejscu, gdzie okręt na kotwicach stoi, prawnie postępować i prawu ulegać postanowił.

Nazwisko i miejsce bytności właściciela sekwestrem objętego okrętu.

Nazwisko samego okrętu, a w zdarzeniu gdy tenże jest lub ma być uzbroionym, nazwisko kapitana.

Wymiar (liczbę beczek) okrętu,
Miejsce na którym, w którym stoi lub
pływa.

Nazwisko prawnego doradcy (patrona)
strony, publiczną sprzedaż wyrabiający;

Pierwszą podaną cenę:

Dni posiedzenia sądowego w których o-
fiarowania ceny (na licytacji) przyjmowa-
ne być mają.

205. — 16. Po pierwszym wywołaniu pu-
bliczném nastąpić mianéy sprzedaży, kwoty
od więcéy daiących, ofiarowane, w dniach
obwieszczeniem oznaczonych, zapisywać
się mają.

Delegowany do sprzedaży sędzia po każ-
dém publiczném wywołaniu, które co dni
ośm iedne po drugiem następuje, kwoty na-
stępnie ofiarowane, a to zawsze w dniach,
swym wyrokiem oznaczonych, zapisuie.

206. — 17. Po nastąpióńém już po raz trze-
ci wywołaniu (kto da więcéy), okręt iedynie
za zgaśnieniem świeczki bez żadnéy dalszéy
formalności, temu się przysądza, który o-
statni raz i naywięcéy ofiarował.

Delegowany sędzia, może iednego lub dwóch, terminów odłożenia licytacyi, každy w dni ośm ieden po drugim następować powinnych, dozwolić.

Odłożenia takowe publicznie przybitemi obwieszczeniami, do wiadomości podawane bydź mają.

207. — 18. Jeżeli pomnieysze okręty, szalupy, baty tudzież inne statki dziesięć beczek lub mniéy, wymiaru mające, sekwestrowi podpadaią; w takowym razie przysądzenie następuie w sali sądowéy, ale za poprzedniczém obwieszczeniem na placu portowym, przez dni trzy po sobie idących, tudzież za przybiciem uwiadomienia na maszcie, a gdyby tego nie było, na znacznym miejscu statku, nakoniec na drzwiach trybunału.

Będzie zachowany ośmiodniowy przeciąg czasu, całkiem wolny, między oznaymieniem o zaszłym przyaresztowaniu, a sprzedaniem.

208. — 19. Przysądzenie okrętu, obeymuie oraz uwolnienie od służby kapitana z za-

chowaniem atoli praw iego, co do należytości i wynadgrożeń, przeciwko temu lub tym, u których dochodzić tychże, sądzi mieć prawo.

209. — 20. Otrzymujący przysądzenie, sposobem wzwyż opisanym sprzedanych statków morskich iakiegokolwiek bądź wymiaru liczby beczek, ilość pieniędzy, za którą podaniem przybicie nastąpiło, w przeciągu dwudziestocztero-godzinnym albo w gotowinie wyliczyć, albo ią w trybunale handlowym, wolną od wszelkich kosztów złożyć, obowiązani są; w przypadku zaś niedopełnienia tego, aresztem zniewoleni być mogą.

W zdarzeniu zaś, gdy ani wyliczenie w gotowinie, ani sądowe złożenie ilości ofiarowaney, nie nastąpiło; statek morski na nowo na sprzedanie więcéy dającemu podany wywołany, w trzy dni po nastąpióńm publiczném uwiadomieniu i przybitych raz tylko ieden obwieszczeniach, więcéy dającemu, na stratę co do niedoboru poprzedniczych nabywców, którzy równie aresz-

tem do dopłaty tego coby niedostawało, tudzież szkód i wydatków znagleni byź mają, sprzedany będzie.

210. — 21. Gdy kto pretensye, do szczególnych przedmiotów, samego sprzedanego okrętu lub będących na nim rzeczy, formuie, takowe ieszcze przed przybiciem kupna, do kancelaryi sądowéy, podawane byź mają.

Jeżeli się zaś takowe pretensye dopiero po przybiciu podaią, w takowym razie przybieraią cechę, założonéy przeszkody, względem wydania ilości za sprzedaż przypadaiący.

211. — 22. Powód zanoszący przeszkodę, ma trzy dni dozwolonego sobie czasu, do złożenia ze swéy strony potrzebnych dowodów.

Obżałowany ma podobnież trzy dni czasu do złożenia ze swéy strony odwodów.

Całą tę sprawę, sąd w domu sądowym za poprzedniczém prostém stron przyzwaniem rozstrzyga.

212. — 23. Protestacye, względem nie wy-

dawania kwoty ze sprzedaży wynikającej, jedynie w przeciągu trzech dni, od dnia przysądzenia rachując: u sądu przyjmowane być mogą:

Po upłynieniu zaś tego przeciągu czasu, przyjętymi nie będą.

213. — 24. Wierzyciele, przeciwko wręczeniu kwoty z kupna wypływającej, sprzeciwieństwo zanoszący; obowiązani są w przeciągu trzech dni, po zaszyłym bądź ze strony wierzyciela który sekwestr uzyskał, bądź ze strony wierzyciela sekwestrowi podpadłego okrętu, przy pozwaniu siebie, do złożenia w kancelaryi sądowej, udowodnionych swoich pretensyi: w uchybieniu zaś tego, kwota ze sprzedaży wynika bez względu na nowo podających się wierzycieli, rozdzieloną zostanie.

214. — 25. Umieszczania wierzycieli i podział między nich kwoty ze sprzedaży wynikłej, co do summ uprzywilejowanych, w porządku artykułem 2. Tytułu 1. przepisany; a co do reszty wierzycieli w stosunku ich pretensyi (pro ratha) następować powinny.

Każdy z umieszczonych wierzycieli, równie co do kapitału, iako téż co do procentów i wydatków umieszcza się.

215.—26 Okręt do wyiścia w podróż przygotowany, sekwestrowi nie podpada, chybaży z powodu zaciągnionych na téż podróż długów, ale i wtakowy n razie, rękoymia za te długi dana, od sekwestru uwalnia.

Okręt iako iuż do wypłynienia w podróż gotowy, rozumie się gdy kapitan, we wszelkie do swoiéy podróży potrzebne papiery, iest opatrzonym.

T Y T U Ł III.

o Właścicielach Okrętów.

216.—27. Każdy właściciel okrętu, iest cywilnie odpowiedzialnym, za wszelkie kapitana tegoż okrętu działania, które się do okrętu i do morskiéy podróży ściągają mogą.

Zrzekając się na rzecz swych wierzycieli i okrętu i przychođu z wynajmu onego, odpowiedzialnym bydź przestaie.

217.—28. Właściciele okrętów, w czasie

woyny morskiéy uzbroionych, za ludzi składających się zbroyną, tudzież za maytków na tychże okrętach użytych, co do ich przestępstw, niemniéy łupiestw których się oni na morzu dopuszczają, iedynie w stosunku, do stawionéy w tym względzie poręki, odpowiedzialnymi są, zwłaszcza gdy sami nie współdziałali i współwinnemi nie są.

218. — 29. Właściciel okrętowy, ma prawo do oddalenia kapitana.

Jeżeli szzególne układy nie zaszyły, oddalony kapitan poszukiwać wynagrodzenia nie ma prawa.

219. — 30. Jeżeli oddalony ze służby kapitan, iest oraz współwłaścicielem okrętu; udziału swego w okręcie odstąpić i wypłacenia kapitału tenże udział wyobrażającego, żądać może.

Ilość takowego kapitału, znaiący się na tym (biegli), wspólnie obrani lub sądownie wyznaczeni, ustanawiają.

220. — 31. Wszystko to, co się wspólne-go dobra właścicielei okrętowych dotyczy,

podług większości zdań osob interesowanych, stanowić się ma.

Większość zdań, może bydź przy iednėj osobie w tym razie, gdy udziały (akcye) teyże osoby w okręcie, połowę wartości całego okrętu przechodzą.

Na żądanie współwłaścicieli, w tenczas dopiero sprzedaż okrętu więcéy daiącemu nastąpić może; gdy żądaiący, ogółem biorąc, są właścicielami połowy wspólnego kapitału w okręt włożonego, ieżeli między nimi przeciwnego temu, na piśmie układu niebyło.

T Y T U Ł I V.

o Kapitanie Okrętowym.

221.—32. Każdy kapitan, sternik, lub szyper który zarządzanie okrętem lub innym statkiem ma sobie powierzone, odpowiada za błędy, a nawet i mniéy znaczne pomyłki, w sprawowaniu swego urzędowania popełnione.

222.—33. Rządca okrętowy (szyper), iest

odpowiedzialnym za towary, sobie iako ładunek, powierzone.

Wydaie względem odebrania tychże towarów kwit.

Takowy kwit nazywają (fakturą) listą towarów.

223. — 34 Kapitan, ma prawo przyimowania osady okrętowój tudzież dobierania i nymowania maytków i innych okrętowych ludzi; tego atoli dopełnia za zniesieniem się z właścicielami okrętu, gdy się w miejscu ich zamieszkania znajduie.

224. — 35 Kapitan utrzymuie protokół liczbowany na kartach i parafowany przez iednego z sędziów Trybunału handlowego, albo od Burmistrza lub Ławnika, w tych miejscach, gdzie Trybunału handlowego nie masz.

Protokół ten, ma obeymować:

Wszelkie postanowienia, w ciągu podróży zaszłe.

Przychody i wydatki co do okrętu, a iednym słowem wszystko to, co ziego urzędowaniem ma związek, to wszystko co za

sobą zdanie rachunków lub prawną odpowiedzialność, pociągać może.

225.—36. Kapitan (szyper) nim ładowanie rozpocznie, winien iest okręt swój, w czasie i podług formalności urzędzeniami przepisanych, iak nayściśléy zrewidować.

Sporządzony przy takowéy rewizyi protokół, w Kancellaryi Trybunału handlowego składa się, z którego wypis urzędowy szyper odbiera.

226.—37. Szyper powinien mieć na swoim statku:

Dokument wyjaśniający czyią iest własnością okręt?

Dokument, mocą którego okręt ma prawo używania bandery Francuzkiéy.

Rolę, czyli reiestr ludzi okrętowych.

Listy towarowe (faktury) i kontrakty frochtowe.

Protokół względem nastąpionego zrewidowania okrętu, kwity z opłaty w gotowiznie, albo za poręką, od zwierzchności ceł.

227.—38. Kapitan winien się osobiście znajdować na okręcie przy zawianiu lub

odbicianiu do portów i z portów, wpływaniu lub wypływaniu do zatok i rzek.

228. — 39 Jeżeli szyper przeciwko prawidłom czterema powyższemi artykułami przepisany wykracza; odpowiada interesowanym, bądź co do okrętu, bądź co do ładunku, za wszelkie ztąd wyniknąć mogące wypadki.

229. — 40. Również odpowiedzialnym jest kapitan, za wszelkie uszkodzenia, takowym ładunkom wydarzane, które on na wierzchnią posadę (tillac) okrętu, bez zezwolenia na piśmie ze strony właściciela onych składa.

To urządzenie do pomniejszych nadbrzeżnych podróży (petit cabotage) nie rozciąga się.

230. — 41. Kapitan od odpowiedzialności, iedynie udowodnieniem więkzszéj siły, uwalniać się może.

231. — 42. Ani kapitan, ani żaden z czeladzi okrętowéj, z powodu długów cywilnych przyaresztowanymi bydź nie mogą, skoro się albo iuż na okręcie znajdują, al-

bo w batach do swego okrętu w zamiarze wypłynienia na morze, płyną, chybaży o takowe szło długi, które na tęż podróż zaciągnęli; lecz i w takowym wypadku, stawiając poręcznika; aresztowanymi byż nie mogą.

232. — 43. W takowych miejscach, gdzie albo właściciele okrętu, albo pełnomocnicy mieszkają; kapitan lub szyper okrętowy, ani okrętu naprawiać, ani żagli, lin i innych okrętowych potrzeb skupować, i w tym celu długów na okręt zaciągać, lub tegoż okrętu nymować, bez zniesienia się z nimi i wyraźnego ich zezwolenia, nie może.

233. — 44. Gdy okręt za zezwoleniem właścicieli, wynajętym (frachtowanym) został, a niektorzy z tychże właścicieli, tego co na nich przypada, na potrzeby uzbrojenia okrętu dostarczyć wzbraniają się; w takowym razie może kapitan za poprzedzającym onychże na godzin dwadzieścia cztery, do tego przyłożenia się, wezwaniem, zrobić pożyczkę na zysk lub stratę morską (à la grosse) w ich imieniu i na ich część w okręcie
mianą

mianą; w czym atoli upoważnienie sądowe mieć powinien.

234. — 45. Gdy w czasie żeglugi, wypada potrzeba naprawy okrętu, albo zakupienia żywności; na ten czas kapitan, dług na okręt cały i jego części zaciągnąć, tudzież część ładunku w stosunku do summy, której mająca się udowodnić wymaga potrzeba, zastawić lub sprzedać iest mocen; winien atoli poprzedniczo, dla uprawnienia tego, protokół spisać i takowy pierwszym w załodze okrętowój osobom, do podpisu podać; nadto znajdując się w kraju Francuzkim, upoważnienie do tego od Trybunału handlowego, albo w braku onego, od sędziego pokoju; w kraju zaś obcym, od konsula Francuzkiego, albo gdy go nie masz, odzwierzchności miejscowój, wyiednać powinien.

Właściciele okrętu, albo kapitan ich wyobrażający, winni zdać rachunek ze sprzedanych towarów; a to, stosownie do cen ówczasowój towarów tegoż rodzaju i dobroci w miejscu tym i czasie, gdzie i kiedy

okręt, po przyplynieniu na miejsce, wyladowanym zostanie.

235. — 46. Kapitan przed wyściem pod żagle z portu cudzoziemskiego lub z ósad Francuzkich na powrót do Francyi, obowiązany jest do przesłania właścicielom okrętu lub ich pełnomocnikom, sporządzonych i przez niego podpisanych rachunków, obejmujących wyszczególnienie ładunku, cenę towarów naładowanych, summy które zaciągnąć musiał, nazwiska i zamieszkania tych, którzy mu pożyczili.

236. — 47. Szyper (kapitan), zaciągający bez naglący potrzeby summy na sam okręt, na uprowiantowanie lub inne okrętowe zapasy, albo towary lub żywność zastawiający lub sprzedający, albo w swoich rachunkach fałszywie, bądź poniesione szkody, bądź wydatki, umieszczający; nietylko właścicielom za to wszystko odpowiada, ale oraz z osoby do zwrócenia wartości, albo zapłaconia sprzedanych w ten sposób towarów, zniewolonym być może; bynsymniéy tym nie zmniejszając prawa, do pociągania go kryminalnie, gdyby tego wypadła potrzeba.

237.—48. Szyper, (kapitan) okrętu sobie powierzonego, całkowitą do żeglugi o-nego udowodnioną niezdatność wyiawszy, sprzedać nie może, bez szczególnego na to od właścicieli umocowania, a to pod karą nieważności sprzedaży.

238.—49. Szyper (kapitan), podejmuiący się iakowéy morskiéy żeglugi, obowiązany iest ukończyć żeglugę pod karą wynad-grodzenia szkód wszelakich, tak właścicie-lom okrętu, iako też i ładunku na okręcie będącego.

239.—50. Szyper, przyjmuiący służbę pod warunkiem dzielenia się zarówno zy-skiem lub stratą, z ładunku pochodzącymi, iuż ani najmniejszego handlu prowadzić, a-ni towarów skupować, na własny rachunek nie może, chybaby się inaczéy strony uło-żyły.

240.—51. Przystąpienie w powyższym artykule wyrażonego prawidła, utratę cał-kowitą towarów, które kapitan na swą oso-bę zakupił i podział tychże pomiędzy resztę

w okręcie udział mających (interessowanych) za sobą ciągnie.

241. — 52. Kapitan, w czasie ciągłéy podróży, choćby i w naywiększym będąc niebezpieczeństwie, okrętu swego, bez poprzedniczego na to zezwolenia reszty starszizny i okrętowéy osady, opuszczać nie może; w zdarzeniu zaś, gdyby już inaczéy byź nie mogło, winien zabrać z sobą pieniądze i co tylko może naydroższych towarów, a to pod karą osobistéy odpowiedzialności.

Jeżeli zaś i te tym sposobem uratowane rzeczy, przez inny iakowy wypadek stracie podpadają; w takowym razie, już iest wolnym od odpowiedzialności.

242. — 53. Szyper (kapitan), obowiązany iest, aby w przeciągu dwudziestu czterech godzin, po swoiém przybyciu, dziennik swój podróży, zawidymować postarał się, i zdał sprawę.

Zdanie to sprawy wyszczególniać ma: miejsce i dzień, z którego i w którym wypłynął; drogę którey się na morzu trzymał;

Niebezpieczeństwa, które mu się wydarzały;

Zdrożności na okręcie wypadłe, a szczególnie wszelkie znaczniesze, w czasie swojej podróży zdarzone okoliczności.

243. — 54. Zdanie to sprawy odbywa się w kancelaryi, w przytomności Prezesa sądu handlowego.

W miejscach zaś gdzie Trybunału handlowego nie masz, zdanie to sprawy odbywa się przed sędzią pokoju owego okręgu.

Sędzia pokoju, takowe zdanie sprawy odbierający, obowiązany jest przesłać je niezwłocznie Prezesowi najbliższego Trybunału handlowego.

Tak w pierwszym iako i w drugim wypadku, zdanie sprawy składa się w kancelaryi Trybunału handlowego.

244. — 55. Jeżeli szyper do obcego portu zawia; winien jest, aby się do Konsula Francuzkiego udał, onemu zdał sprawę tudzież zaświadczenie, co do dnia w którym wypłynął i co do ówczasowego stanu, oraz rodzaju ładunku, od niego uzyskał.

245. — 56. Jeżeli szyper, w ciągu swojej żeglugi, do iakowego Francuzkiego portu zawinąć jest przymuszony, winien wskazać Prezesowi Trybunału handlowego tegoż miejsca, powody swego doń wpłynienia.

W miejscach, gdzie Trybunału nie masz wskazanie to powodów, przed Sędzią pokoju owego okręgu, dopełnia się.

Znaglony zaś kapitan do wpłynienia do portu obcego, wskazania tego, przed Francuzkim Konsulem, gdy zaś tego nie masz, przed zwierzchnością miejscową, dopełnia.

246. — 57. Kapitan, którego okręt się rozbił, sam albo z częścią ludzi okrętowych wyratowawszy się; winien jest, aby się przed sędzią owego miejsca, albo gdy tego nie masz, przed inną iakową zwierzchnością cywilną stawił, tymże zdanie sprawy przez uratowanych i przy sobie będących ludzi okrętowych sprawdzone, uczynił i protokół w téj mierze sporządzony, ekstraktem wyiechnął.

247. — 58. Dla sprawdzenia zdania spra-

wy przez kapitana, Sędzia winien uczynić badanie (indagacją) z czeladzi okrętowej, a nadewszystko, gdy to być może, z podróźnych na okręcie płynących; co atoli innych udowodnienia środków, tamować nie może.

Zdawania sprawy, w takowy nie stwierdzone sposób, na uwolnienie od odpowiedzialności kapitana nie służą, tudzież mocy dowodów w sądzie nie mają; ten tylko szczególnie wypadek wyjąwszy: gdy się sam tylko kapitan, w miejscu zdany przez siebie sprawy, wyratował.

Dowodzenie, iż się inaczej rzecz ma, stro-
nom interessowanym całkiem iest zachowane.

248. — 59. Gdy niebezpieczeństwo widoczne i naglące nie zachodzi; kapitan żadnego towaru, przed zdaniem poprzedniczo sprawy zładowywać nie może (*dechærger, loschen*), a to pod karą nadzwyczajnego na nim poszukiwania.

249. — 60. Jeżeli w czasie żeglugi, okrętowi na żywności zbywa, w takowym razie

kapitan, zasięgnąwszy zdania od starszyny okrętowój, tych, co na własny rachunek żywność z sobą prowadzą, do odstąpienia teyże, za opłaceniem wartości, dla dobra całego okrętu, zniewolić może.

T Y T U Ł V.

o Zaciąganiu i mycie maytków, tudzież innych do żeglugi należących ludzi.

250.—61. Warunki, pod któremi kapitan i inni do osady okrętowój należący, do służby zobowiązali się; albo rolami zaciągu tychże, albo szczególnemi umowami stron, wywodzą się.

251.—62. Tak kapitan okrętowój iako téż ludzie do osady okrętowój należni, bez poprzedniczego zezwolenia właścicieli okrętu i opłacenia morskiego nymu (frachtu), iakiegokolwiek bądź rodzaju towarów i pod iakimkolwiek bądź pozorem, na swój własny rachunek, na okręt ładować nie mogą;

chybaby im to kontraktem służby dozwolone było.

252. -- 63. Jeżeli podróż morską, przed odbiciem od lądu okrętu, winą właścicieli, kapitana lub tych co wynajęli okręt, cofnioną zostaje; maytkowie, bądź na całą podróż, bądź miesięcznie ugodzeni, uzyskują dzienną zapłatę, za dzień, na wyporządzenie do podróży okrętu łożone. Wzięty zaś zadatek, jako wynagrodzenie przy nich pozostaje.

Jeżeli zaś żadnego zadatku lub zaliczenia nie uzyskali, to całomiesięczne myto, w wynagrodzeniu uzyskują.

Jeżeli podróż, dopiero po wypłynieniu okrętu na morze, cofnioną zostaje; maytkowie na całą podróż ugodzeni, całkowitą zapłatę stosownie do zawartego z nimi kontraktu, odbierają.

Maytkowie zaś miesięcznie ugodzeni; oprócz myta, za czas w służbie przepędzony, jeszcze połowę ogólnie wziętego i podług domniemanego trwania reszty podróży, do której się obowiązali, wyracho-

wanego myta, iako wynagrodzenie uzyskaią.

Nadto maytkowie, tak na całą podróż, iako téż miesięcznie ugodzeni, uzyskuią wynagrodzenie wydatków podróży, a to aż do powrotu ich na owo miejsce, z którego okręt wypłynął: chybaby kapitan, właściciele, albo w naymie maiący okręt lub zarządzaiący, o przewiezienie ich na innym okręcie, do tego miejsca, z którego pierwszy wypłynął, powracaiącym wystarali się.

253. — 64. Jeżeli handel z tym miejscem do którego okręt miał żeglować, ieszcze przed odbiciem się od lądu okrętu, przerwany, lub tenże okręt, ze strony Rządu przytrzymanym został; w takim razie maytkowie, iedynie żold za dnie, na ładowanie i uzbroienie tego okrętu łożone, uzyskuią.

254. — 65. Jeżeli zaś, czy to zakaz prowadzenia handlu, czy to Rządowe przytrzymanie, w czasie bytności okrętu na morzu, zachodzą; na ów czas, co do pierwszego,

maytkowie myta swoje w stosunku do czasu, który wysłużyli, uzyskują.

Co do drugiego zaś, maytkom, miesięcznie ugodzonym, póki tylko przetrzymanie trwa, jedynie połowa umówionego myta; na całą zaś podróż zamówionym, całkowite myto, podług brzmienia kontraktu, opłaca się.

255.—66. Jeżeli przedłużenie żeglugi następuje; myto maytków, na całą podróż ugodzonych, w stosunku do przedłużenia, pomnaża się.

256.—67. Jeżeli okręt do miejsca bliższego nad owo, do którego miał stosownie do wynajmu płynąć, dobrowolnie zawiia, maytkowie, żadnego przez to zmniejszenia umówionego myta, nie ponoszą.

257.—68. Jeżeli maytkowie, pod warunkiem dzielenia się zyskiem lub stratą z najmu okrętu, są ugodzeni; w takowym razie, żadnego wynagrodzenia ani dniowej zapłaty, z powodu przerwania, spóźnienia lub przedłużenia żeglugi, siłą większą zrzędzonych: nie uzyskują.

Lecz gdy przerwanie, spóźnienie lub przedłużenie żeglugi, ze strony tych, co sobie namiętni okręt, pochodzą, czeladź okrętowa, uzyskuje wynadgodzenie swoje, z wynadgodzenia okrętowi, w takowym razie zapewnionego.

Takowe wynadgodzenia, tak między właścicieli iako też ludzi okrętowych, w tymże samym stosunku, iak zysk z wynajmu okrętu, rozdzielane być mają.

Jeżeli przeszkoda w żegludze ze strony szypira albo właścicieli pochodzi; wynagrodzenie, ludziom okrętowym należne, na nich spada.

258.—69. W zdarzeniu, gdy okręt wziętym bywa, na prąd, skałę wpada, lub się rozbiia, a to tak, iż i statek i cały ładunek całkiem przepadają, maytkowie, nic myta wymagać nie mogą.

Lecz za to do zwracania tego, co im na toż myto zaliczono, bynajmniej obowiązanymi nie są.

259.—70. Jeżeli część okrętu ocaloną zostaje, maytkowie, tak miesięczni iako

tęż na całą podróż naięci, poszukuią wypłaty należnéy im zaległości, na części okrętu, przez siebie uratowaney.

Jeżeli części rozbitego okrętu wystarczającemi do opłaty nie są, albo gdy same tylko towary uratowano; w takowym razie, myto swoje pomocniczo, z frochtu odbierają.

260. — 71. Maytkowie pod warunkiem dzielenia się frochtem ugodzeni; myto swoje iedynie z tego frochtu, a to w stosunku do tego co kapitan, uzyskuią.

261. — 72. Maytkowie pod iakimikolwiek bądź warunkami ugodzeni, za czas, który na ratowanie rozbitego okrętu i onego ładunku łożą, dniową zapłatę odbierać powinni.

262. — 73. Gdy maytek w czasie podróży morskiéy zachoruje, albo w służbie okrętowéy rannym zostaje, w takowym razie myto swoje, staranność i kuracyą, kosztem okrętowym mieć powinien.

263. — 74. Jeżeli zaś w sprawie przeciw nieprzyjaciołom lub morskim rozbóyni-

kom, jest rannym, w ów czas ma utrzymanie, dozór i kuracyą kosztem wspólnym okrętu i ładunku.

264. — 75. Gdy zaś na lądzie, okręt bez zezwolenia opuściwszy, ran dostaje, w tym razie wydatki na kuracyą i utrzymanie sam ponosi, a nawet może go kapitan całkiem ze służby oddać.

W ostatnim zdarzeniu, myto swoje jedynie za czas, przez który istotnie służył, odbiera.

265. — 76. Jeżeli maytek w czasie żeglugi umiera; sukcesorowie jego odbierają zaś myto, aż do dnia śmierci należne, gdy miesięcznie był ugodzonym.

Jeżeli zaś na całą podróż zgodzonym został; w takowym razie sukcesorowie jego biorą połowę żołdu, gdy on płynąc do przeznaczonego miejsca lub w porcie onego, umiera.

Jeżeli zaś żeglując na powrót umiera, to cała ilość myta sukcesorom wypłacić się powinna.

Maytek, pod warunkiem udziału z zysku

czyli z ładunku ugodzony, gdy po rozpoczęciu żeglugi umiera; sukcesorowie całkowity takowy udział odbierają. Gdy maytek przy obronie okrętu polega; całkowite myto za całą podróż, skoro tylko okręt do pewnego portu zawiaa, sukcesorowie jego otrzymują.

266. — 77. Mayték z okrętu zabrany i do niewoli wzięty, ani od kapitana, ani od właściciela lub najmujących sobie okręt, przykładania się do swego okupu wymagać nie może.

Otrzymaie iedynie należne sobie myto, aż do dnia, w którym wziętym i do niewoli zaprowadzonym został.

267 — 78. Jeżeli zaś maytek, w służbie okrętowój, bądź na wodzie bądź na lądzie wysłany, w ręce nieprzyjacielskie wpada i w niewolą się dostaie; ma prawo domagania się wypłaty całkowitego swego żołdu.

Ma oraz prawo domagania się o wynagrodzenie summy, na okup swój wyłożonój, ieżeli okręt do pewnego portu zawinął.

268. — 79. Takowe wynadgodzenie spada na właścicieli okrętowych; jeżeli maytek w służbie okrętowój, lądowój lub wodnój, był wysłanym.

Jeżeli zaś maytek w potrzebie, i okrętowój i ładunkowój, bądź lądowój bądź wodnój posłany, niewoli podpada; w takowym razie, wynadgodzenie takowe, właściciele okrętu z właścicielami ładunku razem ponoszą.

269. — 80. Ilość wynadgodzenia takowego, w summie sześciuset franków ustanawia się.

Wybieranie i użycie takowój summy, stosownie do przepisanych od rządu prawideł, względem okupu niewolników następować powinno.

270. — 81. Maytek, udowodniający, iż bez ważnój przyczyny, ze służby oddalonym został; ma prawo do poszukiwania wynadgodzeń za to, na kapitanie.

Wynadgodzenie takowe, ma się z trzeciej części całkowitego myta składać, gdy

oddalenie, jeszcze przed wypłynieniem na morze, nastąpiło.

Wynadgodzenie ma się równać ilości całkowitego myta i wydatków, na powrót do domu łożonych, kiedy oddalenie w ów czas, gdy już okręt na morze wypłynął, nastąpiło.

Kapitan, w żadnym z powyżéy wytkniętych wypadków, zwrotu ilości, na wynadgodzenia takowe wyłożonéy, od właścicieli okrętu żądać nie może.

Wynadgodzenie niema miejsca, kiedy maytek, jeszcze przed ukończeniem roli okrętowéy (zaciągu), oddalonym został.

W kraju obcym, kapitan w żaden sposób maytką, oddalać ze służby nie może.

271. — 82. Maytkowie co do myta sobie należnego, szczególnie uprzywileiowane mają prawo, tak do okrętu, iako też do onego ładunku.

272. — 83. Wszelkie prawidła, względem myta, utrzymywania, opatrywania i wykupu maytków przepisane, rozciągają się oraz na officerów i innych ludzi okrętowych.

T Y T U Ł VI.

o Morsko ładunkowych kontraktach (Chartes parties affretemens ou nolissemens).

273. — 84. Wszelka ugoda względem najmu okrętu, pod nazwiskiem (Chartes Parties) morskiego frochtu, albo morsko-ładunkowego kontraktu, na piśmie zawierana być ma.

Powinna obejmować nazwisko i liczbę beczek (wymiar) okrętu;

Nazwisko Kapitana;

Nazwisko wypuszczającego w naim najmuującego;

Miejsce i czas ładowania i wyladowania między stronami umówione;

Ilość frochtu;

Oznaczenie, czyli cały okręt, czy też tylko część onego iakowa, są wynaięte;

Umówione wynadgrozdenia w zachodzącym spóźnieniu.

274. — 85. Jeżeli czas ładowania i wyla-

dowanie między stronami interessowanymi przez umowę oznaczoném nie iest; wtakowym razie, stosownie do zwyczajów mieysc w których umowy zachodzą, reguluje się.

275. — 86. Gdy okręt miesięcznie iest najętym i gdy przeciwna nie zaszła umowa, należność frochtowa, poczyna się od dnia, w którym okręt, wyszedł na morze.

276. — 87. Jeżeli przed wypłynieniem na morze okrętu, związki handlowe z kraiem, do którego był przeznaczony, ze strony rządu zerwane zostały; zawarte kontrakty tym samym upadają, tak, że ani iedna, ani druga strona wynadgrodenia szkód i wydatków, domagać się nie może.

Naymujący sobie okręt, sam ponosi lożone wydatki na władowanie i wyładowanie towarów.

277. — 88. Gdy się iakowa przemoc wydarza, dla którój wypłynienie okrętu na czas tylko iakowy przeszkodzię podległo; trwają w swój mocy zawarte umowy: atoli pretensya względem wynadgrodenia szkód

i wydatków, przez takową zwłokę poniesionych, miejsca nie ma.

Również w swęj mocy trwają umowy i żadne powiększenie ceny frochtowęj miejsca mieć nie może, gdy przemagająca siła, w czasie żeglugi iakową czyni przeszkodę.

278.—89. W czasie przytrzymania w porcie okrętu (ambargo), może ten, co okręt sobie niał, towary swoje wyladować, lecz winien albo swoim kosztem na powrót wladować, albo szyprowi za to wynadgrozić.

279.—90. W zdarzeniu, gdy port, do którego okręt przeznaczony, jest blokowany; obowiązkiem jest szypa, jeżeli innych nie ma rozkazów, aby do naybliższego portu tego mocarstwa zawinął, do którego mu jest wolne wpłynięcie.

280.—91. Okręt, iego stroisz i wszystkie należności, frochtowa opłata, wladowane towary na wzajem odpowiadają, za dopełnienie zaszyłych między stronami umów.

T Y T U Ł VII.

o Listach towarów (*Fakturach connaissemens*).

281. — 92. Lista towarów (*connaissement*), rodzaj i ilość, tudzież gatunek przedmiotów prowadzonych wyrażać powinna.

Zawiera w sobie nazwisko właściciela ładunku;

Nazwisko i mieszkanie tych, do których ładunek przesyła się;

Nazwisko i mieszkanie szypła;

Nazwisko i liczbę beczek (wymiar) okrętu;

Miejsce, w którym okręt na morze wychodzi i miejsce do którego jest przeznaczonym.

Wyszczególnia oraz:

Ilość umówionego nymu czyli frochtu,

Taż wskazuje na brzegach oznaki i numeru przedmiotów przesyłanych.

Lista towarów, może brzmieć (bydź wy-

stawiona) albo na zlecenie, albo na ukazi-
ciela, albo na osobę wymienioną.

282. — 93. Wszelka lista towarów (faktu-
ra) sporządzać się powinna najmniéy we
czterech exemplarzach.

Jeden z nich dostaje się właścicielowi ła-
dunku,

Drugi temu do kogo towary są adresso-
wane.

Trzeci szyprowi,

Czwarty właścicielowi okrętu.

Takowe cztery oryginały listów towaro-
wych (faktur), we dwadzieścia cztery go-
dzin po wladowaniu towarów, właściciel ła-
dunku, szyper lub kapitan, podpisywać
mają.

W tymże przeciągu czasu, właściciel ła-
dunku, winien złożyć kapitanowi kwit z o-
płat publicznych od wladowanych towarów.

283 — 94. Lista towarów (faktura) po-
dług wyżéy opisanych formalności sporzą-
dzona, staie się godnym wiary aktem, mię-
dzy stronami, do ładunku okrętu wchodzą-

cymi, tudzież między temiż a zabezpieczenie daiącemi.

284. — 95. W zachodzący niezgodności między listami towarów iednego ładunku; która się w ręku szypra, od najmuiącego sobie okręt lub iego kommissanta podpisaną znajdzie, iest aktem godnym wiary. — Toż samo służy i temu oryginałowi, który właściciel ładunkowy, albo odbierający ładunek okazują, skoro takowy własnoręcznie od kapitana iest podpisanym.

285. — 96. Każdy Kommissant, lub towar władowany odbierający, któremu w liście towarowéy (fakturze) lub kontrakcie frochtowym wyszczególnione towary, są dostawione; winien iest, gdy tego żądają, kwit z odebrania tychże kapitanowi wydać, a to pod winą zwrócenia wydatków i szkód wszelakich, a nawet i takowych, do którychby przewłoka była powodem.

T Y T U Ł VIII.

o Frochcie czyli komorném ładunkowym (du fret ou nolis).

286. — 97. Ilość naiemną, która się z okrętu lub iakowego statku opłaca; frochtem czyli komorném ładunkowym nazywają, (fret ou nolis).

Frocht takowy, stosownie do ugody, między stronami zaszlęty, ustanawia się.

Udowodnia się kontraktami o naiem okrętu, lub téż listami towarowemi, (fakturami).

Naiem okrętu zawierać się zwykł, albo o cały okręt albo o część onego na całą podróż morską; albo tylko na czas zakreślony, a to *na wymiar* beczkowy, centnarowy, ryczałtem (à forfait), albo póki się potrzebny ładunek nie zbierze, (à cueilleté) z wyrażeniem liczby beczek (wymiaru) okrętu.

287. — 98. Gdy okręt całkiem iest naiętym (zafrochtowanym), a najmujący go
sobie

sobie, całkowitego nań ładunku nie daie; szyper bez poprzedniczego zezwolenia tego, który sobie niał, żadnego innego ładunku przyjmować nie może.

Frocht za towary, które ładunku całkiem niałego oktetu dopełniaia, do tego, kto całkiem niał, należy.

288. — 99. Aczkolwiek ten, co sobie niał okręt, całkowitego ładunku, podług zaszłéy frochtowéy umowy na okręt nie ładuje: iest wszelakoż obowiązanym, do zapłacenia całkowitéy frochtowéy kwoty i iakoby za cały umówiony ładunek, który miał władować.

Chcąc zaś więcéy nad to, o co się umówił, władować; dopłaca za to, co umowę przechodzi, a to stosownie do ceny kontraktem frochtowym umówionéy.

Jeżeli zaś najmuiący sobie okręt, nic nań nie ładując, przed wyruszeniem na morze, umówionéy podróży całkiem odstępuje; w takowym razie, połowę téy ilości, którą kontraktem frochtowym, za całkowity ła-

dunek wypłacić obowiązwał się wynadgradzając zawód kapitanowi, oplaca.

Jeżeli okręt część tylko ładunku otrzymawszy, nie całkowicie ładowany wypływa na morze, całkowita ilość summy szyprowi należy się.

289. — 100. Jeżeli szyper (kapitan) podał najmującemu okręt, jako najmujący większą, niż jest w istocie donośność (wymiar); w takowym razie, temuż, za wszystkie ztąd wypadłe szkody i wydatki, odpowiada.

290. — 101. Podanie względem donośności okrętu, w tym dopiero razie, za mylne uważać się ma, gdy pomyłka, czterdziestą część całości przechodzi i gdy się z zaświadczaniem względem teyże donośności czyli wymiaru, dawać się zwykłym, nie zgadza.

291. — 102. Jeżeli ładuje się okręt podług zbioru potrzebny ilości towarów (à cucillete) i ugodzono się o frocht bądź na cetnary, na beccki, bądź ryczałtem; najmujący na ładunek, przed wyjściem okrętu na morze, mocen jest wyładować swoje towary, opłacać połowę umówioney ilości frochtu.

Ponosi przytém koszta, na ładowanie, wyładowanie tudzież przeładowanie towarów, łożone, iako też z przyczyny spóźnienia wynikłe.

292. — 103. Szyper, postrzegłszy na okręcie towary, które mu przyzwolicie podane nie były; ma prawo, gdy jeszcze okręt nie ruszył z miejsca, albo ie na ląd wyrzucić, albo od nich wymagać frochtu najwyższego, iaki tylko w owym miejscu, za takowy rodzaj towarów płacony będzie.

293. — 104. Naymujący sobie okręt, gdy towary swoje w ciągu żeglugi zładowywa; obowiązany jest, nie tylko do opłaty całkowitéy ilości frochtowéy, ale oraz i wydatków, przez poruszenie tym wyładowywaniem z miejsc, innych rzeczy, zrzędzonych. Lecz jeżeli towary, z powodu złego postępowania albo błędowszypra (kapitana), wyładowanemi bydź musiały; w takowym razie, kapitan za wszystkie wydatki odpowiada.

294. — 105. Jeżeli okręt, bądź przy wypłynieniu na morze, bądź w czasie żeglugi, bądź w czasie zładowywania na miejscu

przeznaczenia, przez winę najmującego ten-
że okręt, zatrzymuje się, w takowym razie,
koszta, z przewłoki wynikłe, na tegoż spa-
dają.

Jeżeli okręt, tam i na powrot, najętym
został, a bez ładunku, albo nie z zupełnym
ładunkiem powraca: w takowym razie szy-
per ma prawo do całej ilości frochtowéy i
oraz do wynadgrózenia, za spóźnienie.

295. — 106. Wzajemnie szyper, (kapitan),
winien powrócenie szkód wszelakich naj-
mującemu na ładunek, jeżeli okręt z jego
przyczyny przy wypłynieniu na morze, w
drodze lub w miejscu przeznaczenia, iako-
wéy przeszkodzie, lub zatrzymaniu podlegał.

Ilość szkód wszelakich, znaiący się na tym
(biegli) ustanawiają.

296. — 107. Jeżeli szyper, w ciągu żeglu-
gi, do naprawy okrętu przynaǳionym bywa,
najmujący sobie okręt, winien iest czekać,
lub całkowitą ilość frochtową opłacić.

W zdarzeniu zaś takowym, gdy okręt na-
prawionym już byǳ nie może; obowiąz-
kiem iest szypra, aby inny na to miejsce
zaiął statek.

Jeżeli szyper innego okrętu niać nie mógł; część tylko ilości frochtowéy, do odbytéy podróży stosowną, odbiera.

297. — 108. Szyper ilość arendy frochtowey traci, i najmującemu sobie okręt za wszelkie szkody odpowiada; skoro mu ten dowiedzie, iż okręt, przed wyściem ieszcze na morze, do żeglugi zdatnym nie był.

Dowody takowe dopuszczalnymi są, pomimo nastąpiónéy przed wyściem pod żagle rewizyi i udzielonego na to zaświadczenia.

298. — 109. Od towarów, które szyper, potrzebą znaglony, bądź dla naprawy, bądź dla opatrzenia w żywność, i tym podobnych nagłych potrzeb okrętu, zbywa; frocht się całkowity należy; ale kapitan, za zbyte tym sposobem towary czyli onych wartość, a to w stosunku do ceny, za iaką reszta lub inne podobne iedneyże dobroci towary, w czasie i mieyscu wyładowania, gdy okręt szczęśliwie przy pływa, sprzedane bywaią: temu, co sobie niać okręt, odpowiada.

Jeżeli zaś okręt przepada; to kapitan, ma

się ze sprzedanych towarów rachować, stosownie do tego, iak ie sprzedał, ale z drugiej strony, ilość arendy frochtowéy, tak iak ta wliście towarów (counoisement) iest wyszczególnioną, sobie odciąga.

299. — 110. Jeżeli związki handlowe z tym kraiem, do którego okręt płynął, przerwane zostały, i okręt do powrotu nazad z ładunkiem zagnalonym iest: w takowym razie szyper, iedynie ilość arendy frochtowéy, za płynienie do miejsca przeznaczenia uzyskuje, aczkolwiek okręt tym i na powrót był najętym.

300. — 111. Jeżeli na okręt, w ciągu żeglugi, na rozkaz iakowego rządu, embargo włożone zostanie; w takowym razie, za czas trwającego przytrzymania, iezeli okręt miesięcznie iest ugodzony, ilość frochtowa nie płaci się, a oraz nie podlega podwyższeniu, gdy na całkowitą żeglugę był najętym.

Żywność i myto ludzi okrętowych, w czasie przytrzymania, do przypadków morskich (avaries) należą.

301. — 112. Szyper uzyskuje wprawdzie

ilość frochtową, od rzeczy które dla wspól-
nego wszystkich dobra w morze wyrzucone
zostały; ale też za to, straty ztąd wypływa-
jące, z innymi ponosi.

302. — 113. Frocht od towarów, wpadnie-
niem na skałę lub rozbiciem się okrętu
zginionych, tudzież od zbóyców morskich
zabranych, lub od nieprzyjaciela złupionych,
całkiem się nie płaci.

Nadtò, szyper zaliczoną na rzecz arendy,
frochtu summę, ieżeli w téj mierze przeci-
wna temu nie zaszła umowa, zwrócić wi-
nien.

303. — 114. Jeżeli okręt i ładunek oku-
powi podpadają, lub gdy się towary z rozbi-
tego okrętu wyratowały; szyper odbiera
frocht, aż do owego miejsca, na którym o-
kręt zabrany został, lub się rozbił.

Jeżeli zaś towary na miejsce przeznacze-
nia dostawiają, całkowity frocht bierze, ale się
do okupu przykładają.

304. — 115. Ilość, podług którój każdy
z interessowanych do okupu okrętu przykła-
dają się winien, co do towarów; ta podług

ceny onych, na miejscu i w czasie wyładowania branéy, po odtrąceniu wydatków, a co do statku frochtu, podług połowy wartości oboygą rozkłada się.

Myto maytków, do rachunków tego przykładania się nie wchodzi.

305. — 116. Jeżeli ten, któremu towary przesłane zostały, przyiąć onych nie chce; wten czas szyper, odsądu do tego upoważniony, część onych summie sobie należnéy odpowiadającą; sprzedać, i o złożenie w depozycie urzędowym reszty postarać się może.

Jeżeli kwota, ze sprzedaży całkowitéy towarów, summie za naiem okrétu należnéy, nie odpowiada; szyprowi do tego, co sobie naiął okrét, regres pozostaie.

306. — 117. Kapitan z powodu nieopłacanego frochtu, towarów na okręcie przytrzymać nie może.

Ale w ciągu wyładowania onych, może żądać, aby dotąd, dopóki frocht opłaconym nie zostanie, w zarękę oddane były.

307. — 118. Przez dni piętnaście, od do-

stawienia towarów rachuiąc, ma kapitan uprzywilejowane prawo pierwszeństwa, z powodu należytości frochtowéy, do towarów, ładunek składających, jeżeli się jeszcze wręce trzeciego nie dostały.

308. — 119. Jeżeli najmuiący sobie okręt, albo inni iacykolwiek właściciele ładunku, przed upłynieniem dni piętnastu upadają: w takowym razie, kapitan, tak co do należności za frocht, iako też co do pochodzących z morskich przypadków (avaries) pretensyi, przed wszelkiemi wierzycielami ma pierwszeństwo.

309. — 120. Najmuiący sobie okręt, w jakimkolwiek bądź wypadku, o zmniejszenie sobie ilości frochtowéy, domagać się nie może. —

310. — 121. Nadto, najmuiący sobie okręt, takowych towarów, któreby z powodu ułomnéy (podpadających zepsuciu) onych istoty, lub przez przypadek, wartość swoją całkiem lub w części utraciły; szyprowi w opłacie za frocht narzucać nie może.

Jeżeli atoli beczki, wino, oliwę, miod, tu-

dzież inne rozcieki (płynności) obeymujące, tak daleko wyciekły, iż prawie, albo blisko całkiem próżnemi są; w takowym razie naymujący okręt, zrzec się do nich swéy własności może i onęż w opłacie frochtu szyprowi zostawić.

T Y T U Ł IX.

*o Kontraktach na los szczęścia,
(na chybi trafi), des contrats à la
grosse.*

311.—122. Kontrakty względem pożyczek na los szczęścia (á la grosse) albo urzędownie przed Notaryuszami, albo aktem (nie urzędowym) z podpisem prywatnym zawierają się.

Kontrakt takowy obeymuie:

Zaciągniiony kapitał i ilość zysku morskiego, iaką strony między sobą umówiły;

Przedmioty, na których pożyczka iest zabezpieczona;

Nazwisko okrętu i kapitała,

Nazwisko dłużnika i wierzyciela,
Jeżeli pożyczka na iedną tylko podróż;
Na iaką podróż i iakowy przeciąg cza-
su nastąpiła, nakoniec:
Termin wypłaty.

312. — 123. Każdy na los szczęścia, mor-
ską pożyczkę dający, jeżeli we Francyi mie-
szka, obowiązany jest do podania swego
o to spisanego kontraktu, do Trybunału
handlowego, a to w dziesięć dni od daty te-
goż kontraktu rachując, pod utratą swego
prawa pierwszeństwa.

Jeżeli kontrakt o tęż pożyczkę wobcym
zawiera się kraiu; podlega prawidłom, arty-
kułem 45. przepisany.

313. — 124. Dokument na los szczęścia
morskiéy pożyczki, jeżeli brzmi na ukazicie-
la, mocą indossowania (przenoszenia) na
inne osoby przechodzić może.

W takowym razie, odstępowanie takowe-
go dokumentu ma też same skutki i też sa-
me względem stawienia poręki, tworzy spra-
wy, co i przenoszenie innych handlowych
papierów.

314. — 125. Poręka względem opłaty takowego dokumentu, do umówionego z teyże pożyczki morskiego zysku, rozciągać się nie ma; chybaby się strony wyraźnie aniczey umówiły.

315. — 126. Morskie na los szczęścia pożyczki, zapisywać się mogą:

- Na cały budowie okrętu,
- Na stroiszu onego, żaglach, cumach,
- Na uzbroieniu i uprowiantowaniu;
- Na ładunku okrętowym.

A we wszelkich tych przedmiotach, albo łącznie na cały onych ogół, albo też na pewne i wymienione części ogółu.

316. — 127. Kontrakty o morskie na los szczęścia pożyczki, skoro summy w nich obięte, wartość przedmiotów, na których są zapisane, przechodzą; na żądanie dającego, za nieważne uznaniami bydź mogą, gdy się dowiedzie zaszło ze strony zaciągającego oszukaństwo.

317. — 128. Gdy żadne nie zaszło oszukaństwo; kontrakt jest ważnym aż do téy ilości, którą wynosi wartość przedmiotów, i

takową pożyczką obciążonych; a to stosownie do nastąpnego tychże przedmiotów ocenienia, lub zaszły względem tego między stronami ugody.

Część zaś pożyczki, ilość wartości przedmiotów przechodząca, wraz z procentem podług kursu owego miejsca, ma być dającemu wypłacona.

318. — 129. Morskie na los szczęścia pożyczki, tak na frocht przyszły z okrętu, iako też na zysk z przyszłego ładunku spodziewany, całkiem zabronione są.

W takowym wypadku, dający takową pożyczkę, ma iedynie prawo, do żądania zwrotu kapitału, bez żadnéj prowizyi.

319. — 130. Morskie na los szczęścia pożyczki, co do maytków i innych ludzi morskich, na ich myto, lub płacę, miejsca nie mają.

320. — 131. Jeżeli kontrakt o pożyczkę na los szczęścia, względem całego okrętu zawartym został, na ów czas, kapitał i umówione procenta takowéj pożyczki: sam okręt, stróy onego, uzbroienie, żywność, a na-

wet i zarobiony frocht, prawem pierwszeństwa, obciążają.

Podobnież gdy takowa pożyczka na ładunek okrętowy zaciąga się: całkowity ładunek, za kapitał i umówione zyski, podług prawa pierwszeństwa, odpowiada.

Jeżeli takowa pożyczka, na pewny tylko przedmiot, bądź okrętowy, bądź ładunkowy, nastąpiła; w takowym razie prawo pierwszeństwa, do tegoż iedynie przedmiotu i to w stosunku ilości, która go obciąża, rozciąga się.

321. — 132. Pożyczka takowa, którą w miejscu mieszkania właścicieli okrętu, sam kapitan, bez urzędowego z ich strony upoważnienia lub późniejszego potwierdzenia aktu, zaciągnął; tyle tylko dającemu taką pożyczkę, do dochodzenia onéy i do pierwszeństwa, nadaie prawa: ile udział, który kapitan bądź w okręcie, bądź w frochcie ma, wynosić może.

322. — 133. Jeżeli zaś właściciele okrętu, w części na nich przypadający, do napra-

wy, uzbrojenia, lub uprowiantowania okrętu, za poprzedniczym sobie dwudziestocztero godzinnym wezwaniem, przyłożyć się nie chcieli; w takowym razie, pożyczka na los szczęścia, przez samego kapitana w miejscu mieszkania tychże właścicieli, na naprawę lub uprowiantowanie okrętu zaciągniona; część ich i udziały w okręcie posiadane, prawem pierwszeństwa obciąża.

323. — 134. Pożyczki takowe, na potrzeby ostatniej żeglugi zaciągnięte, mają, co do opłaty onych, nad pożyczkami, na poprzedzające żeglugi zaciągniętymi, pierwszeństwo: chociażby oświadczone, iż ostatnie, przedłużeniem lub odnowieniem terminu, nadal pozostały.

Summy, w ciągu żeglugi zaciągnięte, mają pierwszeństwo nad sumami, przed wypłynieniem na morze okrętu zaciągniętymi; a jeżeli w ciągu jednejże żeglugi, zaciągnięto kilka pożyczek, ostatnia pożyczka, ma pierwszeństwo, przed tą, która ją poprzedziła.

324. — 135. Daiący na los szczęścia poży-

czkę natowary, do oznaczonego kontraktem okrętu włączane, prawa swego do tychże towarów, nawet gdy takowe przypadkom morskim podlegając, na inny okręt przeładowane zostały, nie utracą, chyba by prawnie dowiedziono, iż przeładowanie takowe siłą przemagająca zrzuciła.

325. — 136. Gdy pożyczką na los szczęścia obciążone rzeczy całkiem przepadają, i gdy zaguba takowa, przypadkiem w miejscach i czasach, tym to losowym kontraktem obiętych nastąpiła, pożyczonéj summy dopominać się nie można.

326. — 137. Zniżenie wartości, umniejszenia i straty, z istotnego składu sameyże rzeczy pochodzące, tudzież uszkodzenia przez czyny tych, którzy długi takowe zaciągnęli zrzuczone, straty dla dającego, za sobą nie ciągną.

327. — 138. W zdarzeniu, gdy się okręt rozbił; wypłata summ, pożyczką na los szczęścia zaciągnionych, iedynie w stosunku do wartości przedmiotów uratowanych i takową pożyczką obiętych, a to ieszcze po

odciągnienu od niey wydatków, na ratowanie łożonych, następuie.

328. — 139. Jeżeli czas, w przeciągu którego, niebezpieczeństwo na dającego, na los szczęścia pożyczkę, spadać ma, kontraktem oznaczony nie iest: w takowym razie, co do okrętu, onego stroiu, uzbroienia i żywności, czas takowy poczyna się, od dnia w którym okręt pod żagle wychodzi, i ciągnie się do dnia, w którym tenże w miejscu swego przeznaczenia na kotwicach stawa, lub doń zawia.

Co się zaś towarów tyczy, przeciąg niebezpieczeństwa, poczyna się od dnia, w którym towary do okrętu władowane, lub na przewozowe statki, w celu przewiezienia onych do okrętu, włożone zostały, i aż w dniu, wyładowania tychże na ląd, kończy się.

329. — 140. Długi na towary, kontraktem pożyczki na los szczęścia zaciągający, zatoniem okrętu i towarów, od wypłaty onych wolnym nie staie się, gdy nie dowodzi, iż w czasie zatonięcia, byłe na okręcie rozbitym iego własne towary, ilości zaciągniętego długu wyrównały.

330. — 141. Daiący na los szczęścia pożyczkę, przykładają się do wspólnych (przez burzę zrzędzonych) morskich przygód (avaries communes) które zaciągający ponoszą.

Ponoszą także daiący pożyczkę i proste czyli szczególne (bez niczyjej winy nastąpione) morskie przypadki (avaries simples), jeżeli się strony inaczey wyraźnie nie ułożyły.

331. — 142. Jeżeli tenże sam okręt i tenże sam ładunek, kontraktem o pożyczkę na los szczęścia i razem kontraktem zabezpieczenia (assurance) są obiętemi; w takowym razie, wartość rzeczy po rozbiciu okrętu uratowanych, rozdziela się pomiędzy daiącychorską na los szczęścia pożyczkę, iedynie co do zaliczonego przez nich kapitału, i między zabezpieczających (assekurantów) co do summ zabezpieczalnych; a wszystko w stosunku im właściwym i bynajmniéy prawu summ uprzywilejowanych artykułem zgim wyszczególnionych, nie ubliżając.

T Y T U Ł X.

o zabezpieczeniach czyli asskuracyach.

P O D D Z I A Ł I.

o Kontrakcie zabezpieczenia, o jego formie i przedmiotach.

332 — 143. Kontrakt zabezpieczenia (assekuracyi), na piśmie zawierany być powinien.

Datę swoją od dnia podpisu zaczyna.

Wyraża się w nim, czyli podpisy przed, czy po południu, nastąpiły.

Może być zawarty aktem z podpisem prywatnym.

Żadne się w nim miejsca białe, znajdować nie mogą.

Kontrakt assekuracyjny wyraża:

Nazwisko i zamieszkanie tego, który rzecz pod zabezpieczenie poddaie, wymienia oraz czyli to on iako właściciel lub iako kommissant czyni.

Nazwisko i opis okrętu,
Nazwisko szypira (kapitana),
Miejsce, na którym towary są, lub ma-
ią być wladowane,

Porty, z którego okręt, miał lub ma wy-
płynąć na morze.

Porty lub stanowiska, w których okręt
brać ładunek lub składać ma;

Podobnież do których ma zawiać.

Rodzaj, wartość lub szacunek towarów,
czyli przedmiotów zabezpieczenia.

Czas, od którego i do którego wzięcie na
siebie niebezpieczeństwa, ma się zaczynać i
kończyć.

Summę zabezpieczalną.

Ilość procentu zabezpieczenia,

Oświadczenie stron, iż one, w zachodzą-
cych sporach, wyrokom Sądu polubowego
ulegną, jeżeli strony na to się z sobą ułożyły:

W ogólności zaś wszystkie warunki, na
które się strony między sobą ułożyły.

333. — 144 Jedenże kontrakt może obey-
mować różne razem zabezpieczenia, bądź
towarów, bądź ilości umówionych procen-
tów, bądź różnych assekuratorów.

334.—145. Zabezpieczenia przedmiotem byź mogą:

Cały okręt z przynależytościami, próżny lub ładowany, uzbroiony lub nieuzbroiony, sam lub pod zasłoną płynący.

Stróy, liny, żagle, maszty, uzbroienie, żywność,

Summy kontraktem na los szczęścia komu pożyczone.

Towary ładunkowe, a w ogólności wszelkie inne rzeczy i przedmioty, których wartość w pieniądzech ocenioną byź może, i które niebezpieczeństwom morskim podpadaia.

335.—146. Zabezpieczenie takowe może się rozciągać, albo na cały ogół, albo na część pewną wymienionych przedmiotów, na wszystkie razem, albo też na każde z nich pojedynczo.

Może się zawierać w czasach pokoju lub wojny, przed rozpoczęciem i w ciągu żeglugi.

Może się oraz zawierać, na żeglugę tam na powrót, albo naiedną z nich, bądź na ca-

łą podróż, bądź tylko na pewny zamierzony czas.

Na wszelkie rodzaje żeglug i spławów, morzem, rzekami i spławnymi kanałami.

336. — 147. Gdy w podaniu wartości rzeczy, pod zabezpieczenie poddanych, podejście, oszukaństwo lub zfałszowanie postrzedz się dają, dający zabezpieczenie (asekurant) o sprawdzenie i ocenienie przedmiotów iść może, zachowaniem sobie użycia innych kroków procederu, bądź cywilnie, bądź kryminalnie.

337. — 148. Ładunki, które z portów Lewantu, z brzegów Afrykańskich i innych części świata, do Europy przesyłane bywają, na wszelaki okręt wladowane; bez wymienienia tegoż okrętu i szypra, pod zabezpieczenie poddać można.

Same nawet towary, w takowym razie bez wymienienia ich natury i gatunku, zabezpieczone być mogą.

Ale kontrakt asekuracyi wymieniać powinien dokładnie osobę, do której ekspedycya przyszła, albo do której rąk towary

takowe są złożone, jeżeli przeciwny temu układ w kontrakcie zabezpieczenia nie nastąpił.

338. — 149. Jeżeli wartość zabezpieczonych przedmiotów, w kontrakcie podług zagranicznych pieniędzy oznaczoną została; w takowym razie, zagraniczne pieniądze, podług kursu, jakowy w czasie podpisania kontraktu był we Francyi, redukowane być mają.

339. — 150. Jeżeli wartość wladowanych towarów, kontraktem oznaczoną nie jest, w takowym razie, taż wartość z faktur albo z ksiąg kupieckich wynalezioną być może; w braku zaś, obojga, towary takowe, podług ceny, jaka w czasie i miejscu wladowania onych była, dołączając do tego, wszelkie publiczne opłaty, tudzież koszta i wydatki, aż do wladowania na okręt poniesione, oceniałą się.

340. — 151. Przy zachodzących kontraktach zabezpieczalnych, względem powracających się towarów z takowych krajów, licze tylko handel przez zamianę irdzie, i gdy

kręt władowane są, listę urzędową (fakturę *connaissance*) tychże towarów złożył.

346. — 157. Jeżeli zabezpieczający (*assurant*) przed upłynieniem czasu niebezpieczeństwa upada, (bankrutnie), w takowym razie, zabezpieczony, albo o stawienie poręki, albo o uchylenie kontraktu, domagać się może.

Zabezpieczającemu toż samo prawo służy, gdy zabezpieczony podupada.

347. — 158. Kontrakt zabezpieczenia jest nieważny, jeżeli przedmiotami onego są:

Oplata *frochtowa*, czyli *naymu*, będących jeszcze na okręcie towarów.

Zyski spodziewane z towarów,

Myto *maytków* i innych ludzi okrętowych.

Summy morskie, na los szczęścia kontraktem zaciągnięte,

Zyski morskie od *summ*, na los szczęścia użytych.

348. — 159. Wszelkie utajenie, wszelkie fałszywe podanie ze strony zabezpieczonego, wszelka dostrzeżona niezgodność mię-

dzy kontraktem zabezpieczenia a listą towarów, (connaissance) przez któreby albo się domniemanie niebezpieczeństwa umniejszyć, albo przedmiot niebezpieczeństwa zmienić mogły; kontrakt zabezpieczenia, nieważnym czynią.

Zabezpieczenie to w tym nawet razie jest nieważném, gdyby zatajenie, fałszywe podanie, albo brak niezgodności na uszkodzenie lub zgubę zabezpieczonych rzeczy, żadnego nie miały wpływu.

P O D D Z I A Ł II.

o Obowiązках zabezpieczającego i zabezpieczonego.

349. — 160. Jeżeli podróż, przed wypłynieniem okrętu na morze, cofnioną zostanie; tém samém umowa zabezpieczalna upada, chociażby działania zabezpieczonego powodem do tego były. Zabezpieczający, sposobem wynagrodzenia, pół od sta procentu, od summy zabezpieczeniem objęty, uzyskuje.

350. — 161. Wszelka zaguba (strata) i wszelkie uszkodzenia rzeczy, umową zabezpieczenia objętych, które burzą, rozbiciem się okrętu, wpadnięciem na skałę, uderzeniem, zmuszoną odmianą drogi, podróży, albo statku; podobnież wyrzucaniem w morze rzeczy, pożarem, zabraniem, rabunkiem, przytrzymaniem (ambargo), wypowiedzeniem wojny, odwetem, iednym, słowem, wszelkimi morskimi przypadkami zrządzone; są szkodą zabezpieczających.

351. — 162. Odmiana zaś drogi, podróży albo okrętu, tudzież wszelkie straty i uszkodzenia, do których sam zabezpieczony był przyczyną, na zabezpieczającego bynajmniej nie spadają, i owszem nabywa zabezpieczający prawa do zysków zabezpieczenia (premiów), skoro tylko czas, gdzie iuż zasze niebezpieczeństwo nań spada, rozpoczął się.

352. — 163. Zniżenia wartości, umniejszenia i straty, ze składu, ułomnego sameyże rzeczy pochodzące, tudzież uszkodzenia przez winę właścicieli okrętowych oraz nay-

mujących okręt, czyli ładujących, zrządzone, na zabezpieczających nie spadają.

353. — 164. Zabezpieczający nie odpowiada za zdrowości i uszerki kapitana, tudzież ludzi okrętowych, pod wyrazem francuzkim *Baraterie de Patron* znane, jeżeli w tém, wyraźnie przeciwna nie zaszła umowa.

354. — 165. Wszelkie wydatki do rotmaństwa, ciągnięcia okrętu (Bugsieren, tonage), wprowadzenia do portu, ściągające się, wszelkie opłaty na okręty lub towary wkładane, zabezpieczającego nie ciążą.

355. — 166. Towary, szczególnemu nadpsuciu albo umnieyszeniu, ze swéy natury czyli wewnętrznego składu podpadające, jako zboże i sól, albo wycieczeniu podległe, w kontrakcie zabezpieczenia dokładnie wytkniętymi być powinny.

Jeżeli to nie nastąpiło; to zabezpieczający, za uszkodzenia i straty, któreby takowe towary poniosły, bynajmniej odpowiedzialnym nie iest, chyba by zabezpieczony rodzaju swego ładunku, przy podpisaniu kontraktu zabezpieczenia sam nie znał.

356. — 167. Gdy zabezpieczenie ma za przedmiot ładunek tam i na powrót prowadzić się miany; w takowym razie, zabezpieczający, acz okręt na miejsce swego przeznaczenia dopłynie, lecz albo żadnego ładunku nie znajdzie, albo zupełnego nie dostaje, tylko dwie trzecie części stosunkowe zysku z zabezpieczenia umówionego bierze; chybaby się strony wyraźnie inaczej z sobą umówiły.

357. — 168. Kontrakt zabezpieczenia bądź pierwiastkowego, bądź następnego (reassurance), o summę, przechodzącą wartość towarów władowanych, zawarty; iedynie co do zabezpieczonego iest nieważnym, gdy się dowiedzie podstęp lub oszukaństwo z iego strony.

358. — 169. Gdy ani podstępu, ani oszukaństwa nie masz, kontrakt takowy obowiązuje, aż do wartości rzeczy władowanych, a to stosownie do onych oszacowania, bądź zdziałanego, bądź umówionego.

Ci co łącznie zabezpieczą, do wynagrodzeń w przypadku wydarzonych strat,

zabezpieczonym należnych, każdy w stosunku do summy przez siebie zabezpieczonej, przykładać się powinni.

Wszelakoż od kwoty, istotną wartość przechodzącej, całkowitego premium (umówionego procentu) nie uzyskują; biorą jedynie w wynagrodzeniu, pół od sta.

359. — 170. Jeżeli kilka kontraktów zabezpieczalnych, o iedenże ładunek, a to bez podstępny i oszukaństwa, okazują się, i gdy pierwszy kontrakt całkowitą wartość rzeczy włączonych zabezpiecza; kontrakt takowy, sam tylko jest w swęj mocy.

Zabezpieczający, którzy następnie kontrakty zabezpieczalne podpisali, od wszystkiego są wolnymi; a za to jedynie pół od sta od summy zabezpieczonej uzyskują.

Jeżeli zaś pierwszym kontraktem zabezpieczalnym, całkowita wartość ładunku, zabezpieczoną nie jest; w takowym razie zabezpieczający którzy następne zabezpieczenia podpisali, za to co tę wartość przechodzi, a to w porządku daty ich kontraktów, odpowiadają.

360. — 171. Jeżeli ładunek, w summie

całkowitę, swoię wartości odpowiadają-
cę, zabezpieczony będąc, w pewnę tylko
części przepada; w takowym razie wszyscy,
którzy też same towary zabezpieczyli, do o-
płacenia summy za to, co przepadło, a to w
stosunku do ilości udziału w tém mianego,
przykładać się powinni.

361. — 172. Jeżeli zabezpieczenia ładun-
ków w takowym zawierają się sposobie, iż
każdy zabezpieczony przedmiot, oddzielnie
się wymienia i na kilka wymienionych okrę-
tów władowanym byź ma, z wyszczególnie-
niem oraz summ za każdy okręt zabezpie-
czonych; i jeżeli cały ogół ładunku, na ie-
den tylko okręt, lub na mniey, niż w kon-
trakcie zabezpieczalnym wyrażono, włado-
wanym zostać; w takowym razie zabezpie-
czający, za takową tylko zabezpieczalną
summę, odpowiada, iakową na okręt, lub
okręty na który lub które ładunek został u-
mieszczonym, zabezpieczył, chociażby wszy-
stkie wymienione okręty zaginęły, a mimo
tego od zabezpieczeń, które iako nie ma-
jące miejsca (cofnione) uważać się mają,
pół procentu uzyskać.

362. — 173. Jeżeli szyprowi dozwolono, iż może do różnych zawiać portów, bądź dla dopełnienia, bądź dla zamienienia swego ładunku; w takowym razie, zabezpieczający, póty iedynie za towar jest odpowiedzialnym, dopóki tenże na okręcie zostaje, chybaży strony inaczey się z sobą ułożyły.

363. — 174. W zaszyłych, na czas zamierzony zabezpieczeniach, zabezpieczający, skoro czas zamierzony upłynął, wolnym od odpowiedzialności staje się; a co do następnych niebezpieczeństw, zabezpieczony, może się o inne zabezpieczenie postarać.

364. — 175. Zabezpieczający, staje się wolnym od odpowiedzialności, i umówiony zysk czyli procent uzyskuje, gdy zabezpieczony do dalszego miejsca, niż w kontrakcie jest wytknięto, okręt swój posyła, chociażby okręt, téy saméy trzymał się drogi.

Kontrakt zabezpieczalny w cały mocy trwa, chociażby podróż skrócona, została.

365. — 176. Wszelki zabezpieczalny kon-

trakt, gdy jest zawarty po stracie lub szczęśliwym przybyciu na miejsce, zabezpieczonych przedmiotów, nie jest ważnym, skoro tylko jest domniemanie: iż przed podpisaniem takowéy ugody, zabezpieczony, o utracie, zabezpieczający zaś oszczęśliwém na miejsce przybyciu, rzeczy zabezpieczeniem objętych, uwiadomionymi być mogli.

366. — 177. Takowe domniemanie (presumptio) ma miejsce, jeżeli rachując trzy ćwierci myryametru na godzinę, bynajmniej nie wyłączając innych dowodów, dowieść się może: iż z miejsca tego, w którym okręt albo stanął, albo się rozbił, lub z miejsca do którego pierwsza o tém wiadomość przyszła, tam, gdzie kontrakt zabezpieczenia zawartym został, przed podpisaniem tegoż, ta wiadomość dożyć mogła.

367. — 178. Jeżeli atoli kontrakt zabezpieczalny, bezwzględnie na wszelkie złe lub dobre uwiadomienia zawartym został; w takowym razie domniemanie, w powyższych artykułach wymienione, miejsca mieć nie może.

Kontrakt zabezpieczalny, w ów czas dopiero nieważnym się staie, kiedy się udowodnia, iż zabezpieczony o stracie, zabezpieczający zaś oszczędliwém na mieysce przybyciu okrętu, przed podpisaniem kontraktu wiedzieli.

368. — 179. W wypadku, gdy zarzut takowy dowiedzie się zabezpieczonemu, w ten czas on zabezpieczającemu w dwónasób procent, czyli zysk zabezpieczalny, opłaca.

Jeżeli zaś iest dowód przeciwko zabezpieczającemu; ten opłaca zabezpieczonemu, dwa razy tyle, ile zabezpieczalna summa wynosi. A każdy z takowych, któremu się to dowiedzie, wsądzie policyi poprawczéy, ścigany będzie.

P O D D Z I A Ł III.

*o Odstąpieniu czyli zrzeczeniu się
na rzecz zabezpieczających.*

369. — 180. Odstąpienie, czyli zrzeczenie się zabezpieczonych przedmiotów, może mieć mieysce:

W zdarzeniu, gdy okręt, lub towary zabrane są,

Gdy okręt zatonie,

Gdy okręt wpada na prąd lub skalę i rozbiła się,

Gdy nie zdatnym jest do żeglugi, z przypadków morskich,

Gdy ze strony obcój potencji embargo na okręt włożone,

Gdy zabezpieczone rzeczy giną lub psują się, a to, gdy zaguba lub zepsucie trzech części całkowitéj wartości dochodzi.

Może oraz mieć miejsce, gdy po wyjściu na morze okrętu, areszt nań ze strony własnego rządu włożony został.

370. — 181. Zrzeczenie się przed wyjściem na morze okrętu, następować nie może.

371. — 182. Wszelkie inne szkody, iako morskie przygody (*avaries*) uważają się, i tak na zabezpieczających iako i zabezpieczonych: w stosunku do udziału, iakowy w tym mają, rozkładają się.

372. — 183. Zrzeczenie się, ani co do części, tylko, ani pod warunkiem, następować nie może.

Rozciąga się iedynie, do rzeczy, które tak zabezpieczenia, iako też niebezpieczeństwa są przedmiotem.

373 — 184. Zrzekający się, winien o tém zabezpieczającym, w następujących przeciągach czasu oznaymiać:

W przeciągu sześciomiesięcznego czasu, od dnia doyscia o stracie wiadomości, jeżeli strata w portach lub na brzegach Europejskich, lub w portach, na brzegach Azyatyckich i Afrykańskich morza Śródziemnego, nastąpiła, lub co do zabranego okrętu, od doyscia wiadomości, iż okręt takowy, do iednego z mieysc lub portów, na brzegach wyżey wyszczególnionych leżącego, zaprowadzonym został.

W przeciągu cało-rocznego czasu, od doyscia wiadomości bądź że się okręt rozbił, bądź że zabranym został, w zachodnich Indjach (Ameryce), przy Kanaryjskich lub Azorskich wyspach, przy wyspie Madrze i innych na zachodzie Afryki, a wschodzie Ameryki, leżących wyspach i brzegach.

W przeciągu dwóchletniego czasu, po

dojściu wiadomości, o zaszłej utracie lub zabraniu okrętów i ładunków, we wszelkich innych częściach świata.

Po upłynieniu takowych przeciągów czasu, zabezpieczeni, iuż prawa zrzeczenia się użyć więcéy nie mogą.

374. — 185. W wypadkach gdzie zrzeczenie się dozwoloném iest, tudzież we wszelkich innych zdarzeniach, na stratę zabezpieczającego wypadłych, zabezpieczony otrzymane o tych wypadkach uwiadomienia, zabezpieczającemu przesyłać winien.

Takowe uwiadomienie, w trzech dniach po odebraniu wiadomości następować powinno.

375. — 186. Jeżeli po upłynieniu całorocznego czasu, od dnia wypłynienia na morze okrętu, albo od dnia, do którego ostatnie wiadomości dochodzą, rachując, w podróżach zwyczajnych.

A po upłynieniu dwóch lat co do podróż dalekich, zabezpieczony urzędowe czyni oświadczenie, iż żadnéy o swoim okręcie nie odebrał wiadomości; może odstąpić

okrętu na rzecz zabezpieczającego i żądać wypłaty summy zabezpieczalnej, a to bez składania oddzielnych dowodów, iż tenże okręt istotnie przepadł.

Po upłynieniu iedno lub dwurocznego przeciągu czasu, pozostają zabezpieczonemu, do przedsięwzięcia swoich kroków, ieszcze przeciągi czasu, Artykuł: 373. — 184. wyszczególnione.

376. — 187. W zachodzącym zabezpieczeniu iedynie do zakreślonego czasu, gdy iako powyżéy wyrażono, przeciągi czasu, tak co do zwyczajnych, iako téż zbyt dalekich podróży upłynęły; strata okrętu, iako w czasie trwającego zabezpieczenia zaszła, domniemywa się.

377. — 188. Jako dalekie podróże, uważają się, żeglugi do Indyów wschodnich i zachodnich przedsiębrane, na morze spokojne, do Kanady, do Terre-neuve, do Groenlandyi, tudzież innych brzegów, wysp Ameryki południowéy i północnéy, do wysp Azorskich, Kanaryjskich, do Madery i do wszelkich brzegów i kraiów, na Oce-

anie położonych, za cieśniną Gibraltarską i Zundem.

378. — 189. W zachodzących podług Art: 374.—185 udzielać się mianym (huwiadomieniach, zabezpieczony może, albo się całkiem zrzec z żądaniem od zabezpieczającego wypłaty summy zabezpieczeniem objęty, a to w przeciągu czasu, który kontraktem iest zakreślony; albo zachować sobie prawo takowego zrzeczenia się, w przeciągach czasu prawami przepisanych.

379. — 190. Zabezpieczony, zrzekając się, winien iest wskazać wszelkie zabezpieczenia, w które sam przez siebie lub innego wszedł, albo do których zawarcia mógł tylko dać zlecenie; winien podobnież wskazać wszelkie morskie na los szczęścia zrobione pożyczki, bądź takowe na sam okręt, bądź na sam ładunek zaciągnięte zostały: jeżeli tego nie czyni, to przeciąg czasu do uskutecznienia wypłaty, poczynający się od dnia nastąpnego zrzeczenia się, zawieszonym zostanie, aż do dnia, złożenia takowego oświadczenia (deklara-

cyi), gdy tym czasem przez to, najmniejszego przedłużenia, dozwolonego przeciągu czasu, na dopełnienie zrzeczenia się, nie zyskuje.

380. — 191. W wypadku gdy zabezpieczony deklaracją podstępłą czyni: w ten czas prawo swoje do korzyści, z zabezpieczenia wypływających, całkiem utracą; obowiązany jest do opłacenia zaciągnionych pożyczek, mimo tego że okręt przepadł, lub zabranym został.

381. — 192. W zaszłym rozbiciu się okrętu albo wpadnięciu na prąd, skałę, z uszkodzeniem onego; winien zabezpieczony, z zachowaniem prawa swego do zrzeczenia się w czasie i miejscu, wszelkich użyć środków, do ratowania rozbiciu podpadłych przedmiotów.

Wydatki, na ratowanie łożone, aż do wyrównania wartości wyratowanych rzeczy, na samo jego podanie należnie stwierdzone, przyjęte będą.

382. — 193. Jeżeli termin wypłaty zabezpieczony summy, kontraktem zabezpie-

czenia, oznaczony nie iest; w takowym razie, zabezpieczający, obowiązany iest do zapłacenia we trzy miesiące, po zasłłym oświadczeniu zrzeczenia się.

383. — 194. Papiery, tak te, które ilość ładunku, iako i te, które ilość poniesionéy straty udowodniaią, zabezpieczającemu ieszcze przed rozpoczęciem kroków o wypłatę zabezpieczonéy summy, udzielane być mają.

384. — 195. Zabezpieczający ma wolność dowodzenia, iż się rzecz ma inaczej, niż w wydanych świadectwach opisano.

Dopuszczenie zabezpieczającego do składania przeciwnych dowodów (odwodów), od wypłacenia go tymczasowo summy zabezpieczonéy nie uwalnia; wszelakoż wkłada obowiązek na zabezpieczoného, aby stał poręką.

Poręka ta, po upłynionych czterech latach, już iest niepotrzebną, jeżeli żadne kroki prawne przeciwko zabezpieczonemu przedsięwzięte nie zostały.

385. — 195. Po nastąpióném oznaymieniu, przyjęciu, lub za ważne uznaniu, zrze-

czenia się; przedmioty zabezpieczeniem obięte, zabezpieczającego stają się własnością, a to od daty zrzeczenia się rachuiąc.

Zabezpieczający, nie może się pozorem, że się okręt powróci, od wypłaty zabezpieczonéy summy zasłaniać.

386. — 197. Opłata frochtu, od towarów uratowanych, chociażby i z góry nastąpiła, składa część przedmiotów, zrzeczeniem się odstąpionych, i należy do zabezpieczającego, nie ścieśniając przez to praw tych osób, które morską na los szczęścia pożyczką summy zaliczyły, maytków co do ich myta, tudzież wydatków i kosztów w czasie podróży łożonych.

387. — 198. Jeżeli ze strony Rządu iakowego ambargo włożone zostanie, w takim razie, zabezpieczony, winien o tém donieść zabezpieczającemu, a to w przeciągu trzech dni, po odebranéy o tém wiadomości.

Zrzeczenie się przedmiotów, przytrzymaniem (ambargo) obiętych, nastąpić nie może, aż po upłynieniu sześciu miesięcy,

od czasu uwiadomienia o tém rachując, a to gdy zatrzymanie na morzach Europejskich, tudzież Śródziemném i Bałtyckim;

Po upłynieniu całkowitego roku, gdy zatrzymanie w krajach odleglejszych, nastąpiło.

Przeciągi takowe czasu, dopiero od dnia, w którym o takowym zatrzymaniu nastąpiło uwiadomienie, poczynają się.

W wypadkach, gdzieby zatrzymane towary zepsuciu podlegały; powyższe przeciągi czasu, do pultora miesiąca, co do pierwszego zdarzenia, a do trzech miesięcy, co do drugiego, ścieśniają się.

388. — 199. Dopóki tylko poprzedniczym artykułem wyszczególnione przeciągi czasu nie upływają; obowiązkiem jest zabezpieczonych, aby wszelkich, w ich mocy być mogących środków do zniesienia ambargo, czyli aresztu z rzeczy, tymże obiętych, używali.

Mogą oraz i zabezpieczający, ze swéj strony, bądź łącznie z zabezpieczonymi,

bądź oddzielnie, wszelkich w tym celu użyć środków.

389. — 200. Zrzeczenie się, z powodu, iż okręt został do żeglugi nie zdatnym, nastąpić nie może, jeżeli wpadły na skałę okręt wydobyty, naprawiony i do odbywania, aż do miejsca swego przeznaczenia dalszój podróży, usposobionym być może.

W takowym wypadku, zabezpieczony uzyskuje zwrot czyli regres do zabezpieczających, co się tyczy kosztów i morskich przygód (avaries) przez wpadnięcie na prąd, lub skałę zrzędzonych.

390. — 201. Skoro okręt, za niezdatny do żeglugi uznanym został; to ten którego zabezpieczony ładunek na tenże okręt jest władowany, w przeciągu trzech dni, po odebranėj o tém wiadomości, też wiadomość zabezpieczającemu przesłać powinien.

391. — 202. W takowym wypadku, jest obowiązkiem kapitana, aby się o inny okręt

w celu przeprowadzenia towarów na miejsce ich przeznaczenia, postarał.

392. — 203. Zabezpieczający, ponosi stratę, która się towarom, w wypadku, artykułem powyższym przewidzianym, na inny okręt, przeładowanym wydarza, a to aż do przybycia onych na miejsce i wylądowanie.

393. — 204. Zabezpieczający, odpowiada prócz tego, za morskie przypadki (avaries), koszta na wylądowanie, na skład, na powtórne wylądowanie: na przewyżkę frochtu; tudzież za wszelkie inne wydatki, któreby na uratowanie towarów wyłożone zostały; a to aż do wyrównania summy zabezpieczeniem objęty.

394. — 205. Jeżeli w przeciągu czasu, art. 387. — 198. przepisanego, kapitan innego okrętu, dla powtórnego wylądowania towarów i onych, na miejsce oznaczone zaprowadzenia, znaleźć nie mógł; zabezpieczony, zrzec się onych może.

395. — 206. W wypadku zabrania okrętu, jeżeli zabezpieczony nie mógł o tém uwiadomić zabezpieczającego; może, nie czeka-

iąc na jego zezwolenie, odkupić zabrane rzeczy.

Zabezpieczony, winien przesłać zabezpieczającemu, układ, który względem tego zrobił, a to skoro do tego znajdzie sposobność.

396. — 207. Zabezpieczający, ma wolny wybór, albo przyjęcia na swój rachunek kosztów układu, albo całkowitego odstąpienia: winien iest oznaymić zabezpieczonemu o tém, co z dwoyga obrał, a to w przeciagu dwudziestu czterech godzin, po odebraniu przesłanego sobie układu.

Jeżeli oświadcza, iż układ na swój rachunek przyjmuie; obowiązany iest do przyłożenia się bezzwłocznego do opłaty ilości odkupowéy, a to na terminach układem wytkniętych i w stósunku do mianego w tém udziale; wypadki zaś podrózne, stosownie do kontraktu zabezpieczalnego, odtąd ciągle na jego stratę padaią.

Jeżeli zaś oświadcza, iż dobrodzieystwa układu odstępuje; winien iest zapłacić sum-

mę zabezpieczeniem objętą i żadnego inż prawa, do rzeczy odkupionych, rościć nie może.

Gdy zabezpieczający o swym wyborze w przeciągu wyżej opisanym, nie oznajmuie; uważać się ma, za odstępującego całkiem dobrodzieystwa układu.

T Y T U Ł XI.

o Przygodach czyli przypadkach morskich (Avaries, Havereyen).

397.—208. Wszelkie nadzwyczajne wydatki, bądź na okręt, bądź na towary, czyli łącznie, czyli oddzielnie wyłożone.

Wszelkie uszkodzenia okrętowi lub towarom wydarzone, a to od czasu wladowania onych i wyiścia aż do czasu powrotu i wyładowania.

Jako przypadki morskie (avaries) uważają się.

398.—209. Gdy między stronami szczególnie względem tego układy nie zaszły; ta-

kowe

kowe przygody morskie podług prawideł niżej wyszczególnionych, rozstrzygaią się.

399.—210. Przypadki morskie na dwie dzielą się klasy, to iest: na wielkie czyli wspólne, i na proste czyli szczególne.

400.—211. Wspólne morskie przypadki, są te:

- 1mo. Rzeczy dane przez układ, w celu odkupienia okrętu i towarów;
- 2do. Rzeczy wrzucone w morze;
- 3tio. Liny lub maszty zerwane lub ucięte;
- 4to. Kotwice i inne rzeczy dla wspólnego ocalenia opuszczone;
- 5to. Uszkodzenia towarów, na okręcie pozostałych, które z powodu innych, w morze wyrzuconych, nastąpiły.
- 6to. Leczenie i wyżywienie maytków w obronę okrętu rannych, myto i wyżywienie maytków w czasie przyaresztowania, gdy okręt w podroży, z rozkazu iakowego Rządu zatrzymanym został, tudzież w czasie naprawienia szkód, dla dobra wspólnego rozmyślnie pod-

iętych, jeżeli okręt miesięcznie jest na-
ięty.

7mo. Wydatki na przeładowanie (lichtun-
kę) dla ulżenia okrętowi i wniścia do
zatoki, lub rzeki, gdy do tego okręt
albo ściganiem nieprzyjacielskiem, al-
bo burzą zagnalonym został.

8vo. Wydatki na wydobyćcie wpędzonego
na skałę (piasek) okrętu, w celu zapo-
bieżenia całkowitéy zagubie, albo za-
braniu.

A iedném słowém uszkodzenia rozmyśl-
nie poniesione; tudzież za poprzedniczym
naradzeniem się zesłusznych powodów, dla
dobra ogólnego tak okrętu, iako téż towa-
rów poczynione wydatki, a to od czasu wła-
dowania i wyjścia pod żagle, aż do czasu
powrotu i wylądowania.

401. — 212. Przypadki morskie wspólne
spadają na towary, tudzież na połowę okrę-
tu i summy frochtowéy czyli naymu, a to
w stosunku do onych wartości i ilości.

402. — 213. Wartość ładunku, stosownie

do wartości onego, na miejscu wyłado wania ustanawia się.

403. — 214. Przypadkami morskimi drugiej klasy, czyli szczególniemi są:

1mo. Uszkodzenia, które towary, z powodu wad onym wrodzonych, tudzież z powodu burzy, rozbicia się, lub wpadnienia na prąd, hak, ponoszą.

2do. Wydatki, na ratowanie tych żelazne.

3tio. Utrata cumów, (lin głównych), kotwic, żagłów, masztów, lin żaglowych, bądź przez burzę, bądź innemi morskimi przypadkami, zrządzone;

Wszelkie wydatki, do których potrzeba, zawiania do portów, bądź dla utraty tychże rzeczy, bądź dla opatrzenia się w żywność, bądź dla naprawy zaciekającego okrętu, jest powodem.

4to. Żywność i myto maytków, w czasie przytrzymania, gdy okręt będąc w podróży, z rozkazu iakowego obcego rządu, przyaresztowaniu podpada; tudzież w czasie napra-

we . onego istotnie potrzebnych, gdy okręt
ogółem na całkowitą podróż jest najeżty.

5to. Żywność i myto maytków, w czasie
czterdziestodniówki, (quarantanny) gdy
okręt jest najeżtym, bądź na podróż ogółem
bądź miesięcznie.

Á w ogółności, wydatki i uszkodzenia bądź,
z powodu samego okrętu, bądź z powodu
tylko towarów, a to od wladowania onych
i wyiścia pod żagle, aż do powrotu i wyla-
dowania, ponoszone.

404. — 215. Przypadki morskie drugiey
klasy (szczególne), na właścicieli przed-
miotów, które uszkodzenie poniosły, lub
koszta zrządziły, spadaia.

405. — 216. Uszkodzenia, które towary
przez winę szypra, przeto iż luki okrętowe
nie dobrze zamykać, statku dobrze na ko-
twicach umocować, przy wyciąganiu z o-
krętu towarów, lin przyzwoitych dawać, za-
niedbał: tudzież wszelkie tym podobne szko-
dliwe wypadki niedbalstwem szypra lub cze-
ładzi okrętowéy zrządzone, będąc podo-
bnież wydatkami drugiey klasy (szczegól-

nemi), na właścicieli ładunkowych spadają; z zachowaniem atoli dla nich regresu, do szypra, statku, lub kwoty najmu.

406.— 217. Koszta na rotmanów, na zgłębienie (sondowanie) i ciągnięcie (holowkę) okrętu, dla wpłynienia do zatoki, rzeki, lub z tychże wypłynienia, łożone; wszelkie cła: i opłaty, przy wychodzeniu z portu, za rewizyą, rapport, niemniéy beczkowe czyli znakowe, kotwicowe, i wszelkie tym podobne opłaty żeglarskie; nie nadzwyczajnymi wydatkami morskimi, ale zwykłymi kosztami będąc, na właściciela okrętu spadają.

407.— 218. W zachodzącym uderzeniu okrętu o okręt, jeżeli takowy wypadek iedynie przypadkowym iest, okręt ten szkodę, a to bez zachowania sobie regresu, ponosi, który to nieszczęście spotkało.

Jeżeli zaś uderzenie takowe, przez pomyłkę którego z kapitanów zachodzi; w takim razie, ten, który był przyczyną, za szkodę odpowiada.

Jeżeli przyczyna uderzenia iest wcale o-

bciezną; w takowym razie, uszkodzony okręt, wspólnym i równocześnieowym kosztem, tak uderzającego, iako téż uderzonego statku, naprawionym być ma.

W obudwu ostatnich wypadkach, znaiący się na tém, (biegli), uszkodzenie oceniają.

408.—219 Sprawa, o dochodzenie przypadkowych wydatków morskich, iest niedopuszczalną, ieżeli téż przypadki pierwszý klasy (czyli wspólne), iednego od sta wartości, tak okrętu iako téż i towarówrazem wziętey, nie przechodzą; tudzież gdy przypadek szczególny, iednego od sta wartości rzeczy uszkodzonéy, nie przenosi.

409.—220. Warunek w kontrakcie zabezpieczalnym, *wolny od wszelk ch przypadków morskich* (franc d'avaries), zabezpieczających od tychże, czyli one są wspólnemi, czyli szczególnemi, uwalnia; takowe atoli wyjąwszy zdarzenia, które do zrzczenia się powód dają.

Gdy zaś takowe wypadki zachodzą; zabezpieczonym pozostaje prawo wyboru,

albo do zrzeczenia się, albo do poszukiwania przypadków morskich.

T Y T U Ł XII.

o Wyrzuceniu w morze, i stosunkowym ponoszeniu szkód ztąd wynikłych.

410. — 221. Jeżeli dla burzy lub nieprzejacielskiego ścigania, kapitan za rzecz potrzebną sądzi, aby dla uratowania okrętu, część ładunku w morze wrzucona, maszty i główne liny z kotwicami (cumy) obcięte, zostały; zasięga zdania, mających udział w okręcie i także przytomnych, tudzież znaczniejszych osób z czeladzi okrętowój.

Jeżeli podzielone są zdania; w takowym razie, zdanie kapitana i starszyny czeladzi okrętowój, wykonywa się.

411. — 222. Przy skutecznianiu wyrzucania; od rzeczy najmniéj potrzebnych, najcięższych i najmniejszój wartości zaczynać się ma; po nich towary na pier-

wszym pokładzie złożone, podług wyboru kapitana i zdania starszyny, następują.

412. — 223. Obowiązkiem jest kapitana, aby przy nayszybszej sposobności, protokół naradzeń sporządził.

Protokół takowy wyrażać ma:

Powody do wyrzucenia nakłaniające,
Przedmioty wyrzucone, lub uszkodzone.

Przedstawia oraz podpisy naradzających się albo powody, dla których podpisać się nie chcieli.

Ma być do dziennika okrętowego wciągnięty.

413. — 224 W nayszybszym porcie, do którego okręt zawia, obowiązany jest kapitan, aby we dwudziestu czterech godzinach, po swym przybyciu, zdarzenia w protokule naradzalnym wyszczególnione i do dziennika wciągnięte, urzędownie stwierdził.

414. — 225. Ocenienie strat i uszkodzeń w miejscu wyładowania, za staraniem kapitana, biegli sporządzać. Trybun i han-

dłowy mianuie biegłych, jeżeli wyładowanie w porcie Francuzkiem dzieie się.

W miejscach gdzie Trybunału handlowego nie masz; Sędzia Pokoju takowych biegłych mianuie.

Jeżeli zaś wyładowanie w porcie obcym następuje, Konsul Francuzki; w niebytności jego, urząd miejscowy, takowych oceniaczów mianuie. Biegli przed przystąpieniem do dzieła wykonywają przysięgę.

415. — 226. Towary wyrzucone stosownie do ówczasowego biegu ceny w miejscu wyładowania, oceniałą, rodzaj onych i gatunki, składanemi listami towarów (connaissemens) tudzież oddzielnemi fakturami, gdy się znajdują, udowodniają się.

416. — 227. Biegli, mocą 414. — 225. arty: mianowani, rozkład, strat i uszkodzeń, sporządzają.

Rozkład, za poprzedzającym potwierdzeniem Trybunału handlowego, wykonalnym się staie.

W portach obcych rozkład nabywa wy-

konalności przez Konsula, albo w niebytności onego, przez iakikolwiek Trybunał mieyscowy przyzwoity.

417. — 228. Rozkład, co do wynadgrozdzenia i uszkodzeń, czyni się na rzeczy wyrzucone i uratowane; tudzież na połowę okrętu i nymowéy opłaty, a to w stosunku do onychże wartości, w mieyscu wyładowania.

418. — 229. Jeżeli gatunek towarów, w liście onych (*connaissancement*), fałszywie podano, i gdyby takowe wyższyć wartości okazały się, przykładają się w stosunku do ocenienia onych, jeżeli są uratowane;

Oplacają się zaś, stosownie do gatunku w liście towarowéy wyszczególnionego, gdy utracie podpadły.

Jeżeli podane towary, podlejsze są nad gatunek w listach (*connaissancement*) wskazany; dokładają się, stosownie, do gatunku listą towarową wskazanego, gdy są uratowane.

Oplacają się zaś stosownie do swéy isto-

tnéj wartości, gdy wyrzuceniu lub uszkodzeniu podpadły.

419. — 230. Zapasy wojenne (amunicye) i żywność, tudzież rzeczy czeladzi okrętowéy, pod przykładania się do wynadgrożeń, podciągane nie będą; wartość zaś takich, któreby wyrzuceniu podpadły, opłaca się przez uczyniony rozkład, na wszelkie podobne na okręcie pozostałe rzeczy.

420. — 231. Towary i rzeczy względem których, ani listy towarowéy (faktury), ani oznajmienia (declaration) szyprowskiego nie masz, będąc wyrzuconémi, nie płacą się; przykładają się zaś do wynadgrożenia, gdy są ocalone.

421. — 232. Rzeczy i towary, na wierzchnim pokładzie okrętowym (tillac) złożone, gdy są uratowane, przykładają się.¹

Skoro zaś wyrzucaniu lub uszkodzeniu podpadły, właściciel onych, do wynadgrożenia za nie, rościć prawa nie może; iemu prawo zwrotu (regressu) iedynie do szypra pozostaie.

422. — 233. Uszkodzenia okrętu, w tako-

wym jedynie razie, wynadgroźdzeniu podpadaią; gdy dla ułatwienia wyrzucaną w morze, nastąpiły.

423. — 234. Jeżeli wyrzucanie nie ocala okrętu, przykładanie się do wynadgroźdeń, miejsca nie ma.

Uratowane towary, nie podlegają opłacie lub wynadgroźdzeniu towarów wrzuconych lub uszkodzonych.

424. — 235. Jeżeli wyrzucaniem, okręt ocalaie, i gdy tenże, odprawiając dalszą podróż, ginie:

Uratowane towary i rzeczy przykładają się do wynadgroźdzenia wyrzuconych; ale stosownie do onych wartości i stanu, po odciążeniu ieszcze wydatków na uratowanie łożonych.

425. — 236. Rzeczy i towary iuż wyrzucone, w żadnym wypadku, do wynadgroźdzenia uszkodzeń iuż po wyrzuceniu nastąpionych, tym rzeczom które uratowane zostały, nie przykładają się.

Podobnież i towary, do opłaty okrętu,

który zaginął lub niezdatnym do żeglugi stał się, nie przykładają się.

426. — 237. Jeżeli za poprzedniczym naradzeniem się, otwór w okręcie, dla wyprowadzenia zeń towarów, wyrąbanym został; towary takowe do wynadgrożenia uszkodzeń, okrętowi przez to zrzędzonych, przykładają się.

427. — 238. W takowym wypadku, gdy towary na łodzi, w celu ulżenia okrętowi, gdy do portu lub rzeki wchodziładowane, giną; rozkład wynadgrożenia za nie; na okręt i onego ładunek całkowity, czyni się.

Jeżeli okręt z resztą ładunku przepada, żaden rozkład, na towary w statki lichtunkowe władowane, nie czyni się; choćby takowe szczęśliwie w miejscu swego przeznaczenia, stanęły.

428. — 239. We wszelkich powyższy wytkniętych wypadkach, kapitanowi i czeladzi (osadzie) prawo pierwszeństwa, do towarów lub ilości ze sprzedaży onych wynikłéy, co do ilości wynadgrożeń, pozostaie.

429. — 240. W wypadku, gdy po zaszytm

rozkładzie wynagrodzeń, właściciele rzeczy wyrzuconych w morze, odzyskują je, obowiązkiem ich jest, aby kapitanowi i udział wokręcie mającym, to co w wynagrodzeniu dane im było, zwrócili; po odciążeniu atoli uszkodzeń, przez wyrzucenie zrzędzonych i wydatków na ratowanie.

T Y T U Ł XIII.

o Przedawnieniu.

430. — 241. Kapitan w żadnym wypadku prawa własności do okrętu, na mocy przedawnienia, nabydź nie może.

431. — 242. Wnoszona sprawa, z powodu zrzeczenia się (en delaissement); przeciągami czasu, pod art: 373. — 184 wyszczególnioneni, przedawnieniu podpada.

432. — 243. Wszelka sprawa z zawartego kontraktu o pożyczkę na los szczęścia, pochodząca; upłynieniem lat pięciu, od daty kontraktu rachując, przedawnia się.

433. — 244. Podpadają przedawnieniu wszelkie sprawy, o wypłatę frochtu okrętu,

placy starszyny, maytków i innéy okrętowéy czeladzi, a to po upłynionym roku, od ukończonéy podróży rachowanym;

Za żywność dostarczoną maytkom z rozkazu szypra, w rok po dostarczeniu;

Za przystawiane drzewo i inne rzeczy do budowy, do wyporządzenia i opatrzenia w żywność okrętu potrzebne, po roku, od ukończonego przystawienia rachując.

Za zapłatę rzemieślników i przystawienie roboty; a to w rok, po dostarczonéy robocie;

Wszelka sprawa o wydanie towarów; w rok po przybyciu okrętu na miejsce, przedawnieniu podpada.

434. — 245. Przedawnienie, miejsca nie ma, skoro jest pismo ręczne, przyrzeczenie wypłaty, przyżnanie rachunku, albo gdy sądowe kroki rozpoczęte zostały.

T Y T U Ł XIV.

o Niedopuszczalności (fins de non recevoir) o nie przyięciu skargi.

435. — 246. Niedopuszczalnemi są:

Wszelkie skargi przeciwko szyprowi i zabezpieczającym, z powodu poniesionych w towarach uszkodzeń, gdy te, bez obżalowania poprzedniczego (protestacy), odebrane zostały.

Wszelkie skargi przeciwko najmującemu sobie miejsce na okręcie, o przyłożenie się do morskich przypadków, skoro szyper już towary wydał, tudzież ilość nymową odebrał, bez obżalowania.

Wszelkie skargi o wynadgodzenie szkód z powodu uderzenia się okrętów w iakowym miejscu, w którymby szyper mógł zanieść skargę, upadają: skoro w tymże miejscu, taż skarga zanesioną nie została.

436. — 247. Takowe obżalowania i dopominania się bezskutecznemi zostają, jeżeli w przeciągu dwudziestu czterech godzin uskutecznonemi i do sądu podanemi nie są, i gdy w przeciągu iedno-miesięcznego czasu, od tychże daty rachując, sądowe kroki rozpoczęte nie zostały.

XIĘGA TRZECIA

o Upadkach i Bankructwach.

Zasady Ogólne.

437. — ART: 1. Każdy handel prowadzący a płacić ustaiący, iest w stanie upadłości.

438. — 2. Każdy kupiec upadły w takim położeniu znajdujący się, iż bądź grubego uchybienia, bądź oszukaństwa, w ninieyszém prawie wyjaśnionych, winnym się bydź okazuje; iest w stanie bankructwa.

439. — 3. Bankructwo iest dwoiakiiego stopnia:

Bankructwo proste, pod roztrząsanie Sądu Policyi Poprawczéy,

Bankructwo podstępne, pod rozsądzanie Sądu Kryminalnego, podpadaiące.

TYTUŁ I.

o Upadkach Kupieckich.

ROZDZIAŁ I.

o Otwarciu upadłości.

440. — 4. Każdy kupiec upadły, winien jest w przeciągu trzech dni po wstrzymaniu płacenia, oświadczyć w kancelaryi Trybunału handlowego swą niepłatność. Dzień w którym przestał płacić, w tych trzech dniach jest obięty.

W zachodzący upadłości kompanii zbiorczy (firmowy), oświadczenie upadku obeymować ma nazwisko i wskazanie zamieszkania każdego z członków stowarzyszonych, bezodwoalnie (insolidum).

441. — 5. Otwarcie upadłości Trybunał handlowy ogłasza: czas w którym się upadłość zaczęła, bądź ucieczką upadłego, bądź przezeń zamknięciem składu (sklepu), bądź datami iakichkolwiek jego czynności, które odmówienie zaspokoienia, albo wy-

płaty obligów handlowych wskazują, ustanawia się. Wszelkie powyższe wzmiankowane czynności, dopóty, że się już otworzyła upadłość, dowodzić nie będą; dopóki wstrzymanie płacenia lub oświadczenie upadłości, nie nastąpiły.

442. — 6. Upadły zaraz od dnia otwarcia się upadłości, tém samym prawo do zarządzenia całym swoim majątkiem, utracą.

445. — 7. W przeciągu dni dziesięciu otwarcie upadłości poprzedzających, nikt nie może uzyskać ná dobrach upadłego, ani prawa pierwszeństwa ani hypoteki.

444. — 8. Wszelkie przez upadłego w przeciągu dni dziesięciu, przed otwarciem upadłości zdziałane i majątek jego nieruchomości tytułem danym na innych przenoszące akta, co do masy upadłości już do wierzycieli należné, nie byłemi i żadnego skutku nie mającemi, są.

Podobnież wszelkie akta tego rodzaju pod tytułem ciężącym, dającego i odbierającego, obowiązującym, na wniosek wierzycieli

nieważności podpadać mogą; skoro się Sądowi zdaie, iż cechę podstępu noszą.

445. — 9. Wszelkie działania lub zobowiązania się, które upadły dłużnik z powodu czynności handlowych, w dziesięciu dniach ostatnich podpisał lub przyjął, ile się to do niego ściąga, domniemanie przeciw sobie mają, iż są podstępniemi; stają się nieważnemi, skoro się tylko okazuje, iż ze strony drugich kontraktujących, iakowys zachodzi podstęp.

446. — 10. Wszelkie w przeciągu ostatnich dziesięciu dni, przed upadkiem, nastąpione długów handlowych przedterminowe wypłaty, zwrotowi do ogółu upadłości, podlegają.

447^a. — 11. Wszelkie dokumenta i wypłaty z uszkodzeniem wierzycieli wydane lub nastąpione, są nieważnemi i niebyłemi.

447^b. — 12. Za otwarciem upadłości, długie przez upadłego winne (*passiva*), aczkolwiek wypłaty onych terminie nadszedł, wypłacalnemi się stają, co się zaś takowych papierów handlowych dotyczy, w którychby

upadły wraz z innemi zobowiązał się; to inni z nim obowiązani, winni złożyć jedynie rękoimną, iż na przypadającym terminie ie wypłacą, jeżeli tego zaraz uskutecznić za rzecz przyzwoitszą nieuznają.

R O Z D Z I A Ł II.

o Przyłożeniu Pieczęci.

447^a. — 13. Jak tylko Trybunał handlowy, bądź przez oświadczenie upadłego, bądź przez skargę wierzyciela, bądź przez odgłos Publiczności przekonywający, o upadku uwiadomionym iest; natychmiast wyrok względem przyłożenia pieczęci wydać winien i takowego wyroku zaraz expedycją Sędziemu Pokoju przesłać.

448. — 14. Może orsz Sędzia Pokoju za rozgłoszeniem się istotnego upadku, sam przez się przystąpić do przyłożenia pieczęci.

449. — 15. Pieczęcie przykładają się na sklepy (składy), kantory, (izby pisalne), kassy czyli schowania pieniężne, schowa-

nie dokumentowe, księgi, dzienniki, papiery, ruchomości i rzeczy upadłego.

450. — 16 Jeżeli handel do członków stowarzyszeniem zbiorczym (firmowym) połączonych należy, upadł; przykładają się pieczęcie nietylko w głównych takowej kompanii siedliskach, ale i w oddzielnych zamieszkaniach każdego z członków kompanii solidarnych.

451. — 17. We wszelkich wypadkach Sędzia Pokoju protokół względem przyłożenia pieczęci sporządzony, Sądowi Handlowemu bezzwłocznie odeśle.

R O Z D Z I A Ł III.

o Mianowaniu wyznaczonego sędziego, tudzież kuratorów do upadłej massy.

452. — 18 Trybunał handlowy mocą wyroku przyłożenie pieczęci nakazującego, oznaczy oraz czas w którym się upadłość otworzyła, wyznaczy niemniéj jednego z po-

między siebie członka za kommissarza upadłości, tudzież iednego lub więcéy, a to w stosunku do ważności upadłego handlu, kuratorów; aby ci, pod zwierzchniczym dozorem wyznaczonego kommissarza wszelkich dopełniali obowiązków, które im niniejsze prawo powierza.

W wypadku, gdy już przyłożenie pieczęci ze strony Sędziego Pokoju, za ogłoszeniem się upadłości nastąpiło, Trybunał handlowy co do reszty stosuje się do prawideł wyżej przepisanych, skoro o upadku uwiadomionym zostanie.

453. — 19. Trybunał handlowy winien oraz wyrokować sposob zabezpieczenia się względem osoby upadłego, bądź to wsadzając go do domu aresztu za długi, bądź przydając mu iako straż, urzędnika policyjnego, sądowego, lub żołnierza policyjnego (Gendarme).

Dopóki tak się ma rzecz, upadły żadnym wyrokiem Trybunału handlowego, ani w listę więźniów wpisanym, ani w ściślejszy areszt wziętym być nie może.

454. — 20 Kuratorowie których Trybunał handlowy mianuie, dobierani być mają, bądź z pomiędzy domniemanych wierzycieli, bądź innych osób największą pewnością dających, iż ci wiernie dopełnią powierzonych sobie obowiązków. Kuratorem dwa razy w każdym roku nikt mianowanym być nie może, chyba jako wierzyciel.

455. — 21. Wyrok (Trybunału handlowego) stosownie do przepisu artykułu 683. kodexu postępowania cywilnego, publicznie wywieszonym, tudzież do pism publicznych (Gazet) podawanym będzie.

Wyrok takowy będąc tymczasowo wykonalnym, podlega zatamowaniu (opozycji); a to, co do samego upadłego w ciągu dni ośmiu po wywieszeniu tegoż wyroku upływających: co zaś do wierzycieli tak przytomnych jako i wyobrażonych (zastąpionych), tudzież wszelkich interesowanych osób w całym ciągu czasu, do dnia w tenże ciąg wchodzącego, w którym (opis sprawy) protokół weryfikacją wiarytelności

rzytelności zatwierdzający, sporządzonym będzie: co zaś do niestawiających wierzycieli, to aż do upłynienia ostatniego terminu, iaki im dozwolony być może.

456. -- 22. Wyznaczony sędzia, doniesie Trybunałowi handlowemu o wszelkich sporach z upadku wy płynąć mogących i pod rozstrząsanie tegoż Trybunału podpadających.

Szczególniejszym będzie jego obowiązkiem, aby sporządzenie bilansu i zwołanie wierzycieli przyspieszył; tudzież aby na zawiadowanie massy (ogółu upadłości), tak w przeciągu tymczasowego zarządzenia przez kuratorów iako i przez ustanowionych bądź tymczasowo bądź ostatecznie syndyków, miał pilne oko.

457. — 23. Wyznaczeni od Trybunału handlowego kuratorowie, zarządzać mają pod okiem wyznaczonego sędziego, upadłym ogółem (massą), aż dopóki syndykowie mianowani nie będą: zarządzanie onych tymczasowe dłużey nad dni piętnaście trwać nie może, chybaży Trybunał

uznał potrzebę przedłużenia ich urzędowań, jeszcze raz ale to ostatni, na drugie dni piętnaście.

458. — 24. Mogą być odwołani kuratorowie przez tenże Trybunał, który ich ustanowił.

459. — 25. Kuratorowie żadnego urzędowania rozpocząć nie mogą, dopóki przed wyznaczonym Sędzią nie wykonają przysięgi na to, iż mające się im powierzyć czynności, przyzwolicie i wiernie sprawować będą.

R O Z D Ź I A Ł IV.

o Czynnościach poprzedniczych kuratorów i o pierwszych rozporządzeniach co do upadłego.

460. — 26. Gdyby po nastąpieniu mianowaniu i wysłuchaniu przysięgi kuratorów, opieczętowanie jeszcze nie nastąpiło; kuratorowie uczynią odezwę do Sędziego Pokoju, aby do opieczętowania przystąpił.

461. — 27. Xiążki handlowe upadłego wyięte z pod opieczętowania; Sędzia Pokoju obznaczywszy ie, kuratorom oddaie; tenże w protokule w ogólności wzmiankuje, w iakowym też xiążki znajdowały się stanie.

Sędzia Pokoju znajdujące się wexle i inne handlowe papiery, któreby upadłemu służąc, bliskimi terminu wypłaty lub akceptacyi były; niezapieczętowane zostawia, przepisuie ie, oryginały kuratorom dla spieniężenia lub odstąpienia, oddaie, registr zaś onych wyznaczonemu sędziemu wręczony byđź ma.

Kuratorowie odbierać będą i inne summy upadłemu winne za ich kwitami, które powinny byđź przedstawione wyznaczonemu Sędziemu do zapisu, iż ie widział. Listy do upadłego przychodzące, kuratorom oddawane byđź mają, którzy ie, gdy ten przytomnym nie iest, otwierają, gdy zaś upadły iest przytomnym, przy nim otwierać będą.

462. — 28. Kuratorowie przeniesieniem

i sprzedażą zboża i towarów przez długie trzymanie uszkodzeniu podległych, ale za poprzedniczym przedstawieniem powodów wyznaczonemu sędziemu i uzyskanem od niego upoważnieniem: zatrudnić się mogą.

Towarów uszkodzeniu niepodległych kuratorowie przedawać nie mogą, aż za poprzedniczym zezwoleniem Trybunału handlowego i na wniesienie wyznaczonego sędziego, wyszłem.

463. — 29. Wszelkie summy które kuratorowie odbierają, do schowania, w kassie dwoma kluczami, o której będzie wzmianka pod Art. 494. — 60. składane być mają.

464. — 30. Po nastąpieniu opieczętowania, wyznaczony sędzia winien iest uczynić doniesienie Trybunałowi handlowemu o okazującym się stanie interesów upadłego; może oraz poddać (proponować) bądź bezwarunkowe onego uwolnienie z aresztu, z tymczasowym listem gleytowym dla iego osoby; bądź uwolnienie z udzieleniem tegoż gleytu, ale za postawieniem przyzwolitéy na to poręki, iż się pod karą przez

Trybunał założoną, a w wypadku podpadnięcia onęy, na korzyść wierzycieli wypłacić się mianą, za każdym razem bez wymówki przed sądem stawić będzie.

465. — 31. Gdyby wyznaczony sędzia przełożenia względem gleytu dla upadłego zanieść omieszkał, to upadły sam w téy okoliczności przełożenie takowe do Trybunału handlowego zanieść iest mocen, a Trybunał w téy mierze, stosownie do zdania wyznaczonego sędziego, swój wyrok wyda.

466. — 32. Jeżeli upadły list gleytowy otrzymał, to go kuratorowie do siebie w celu przeyrzenia z nim książek i onych ukończenia (zamknięcia) przywołaią.

Jeżeli upadły, słownie wezwany, nie stawi się; ma być urzędownie przyzwanym.

Jeżeli upadły w czterdziestu ósmiu godzinach po wyszlém przyzwaniu nie stawi się; uważanym będzie za niestawiającego rozmyślnie.

Może atoli upadły i przez umocowanego stawać, jeżeli przeszkody do niestawienia

się które podaie, wyznaczony sędzia za ważne uzna.

467. — 33. Upadły który nieuzyskał gleytowego listu, stawać będzie przez pełnomocnika; gdyby tego nie czynił, ma być uważany za niestawiającego rozmyślnie.

R O Z D Z I A Ł V.

o Bilansie.

468. — 34. Upadły któryby przed oznajmieniem swego upadku, bilans czyli opis czynnego i biernego stanu swoich, interesów przygotował i takowy przy sobie zachował; winien go złożyć kuratorom, a to we dwadzieścia cztery godzin po rozpoczęciu ich urzędowania.

469. — 35. Bilans ma obejmować wyszczególnienie i szacunek całkowitego ruchomego i nieruchomego majątku upadłego dłużnika, stan długów przez niego i o nemu winnych, registr zysków i strat, tudzież registr wszelkich wydatków; będzie oraz obowiązkiem upadłego dłużnika, aby takowy bilans własnoręcznym podpisem

z wyrażeniem dnia i roku za rzetelny przyjął i stwierdził.

470. — 36. Jeżeli w czasie rozpoczęcia urzędowania kuratorskiego, upadły nie miał przygotowanego bilansu, obowiązany będzie aby stosownie do powyższych pod art: 466. — 32 i 467. — 33. przepisanych prawideł, bądź osobiście, bądź przez umocowanego, w przytomności kuratorów lub osoby którą wyznaczą, sporządzenie to bilansu uskutecznił.

Do uskutecznienia tego dzieła, książki i papiery upadłego dodane mu będą, ale nie przenosząc onychże z miejsca.

471. — 37. Jeżeliby wiakowych bądź wypadkach, bilansu takowego upadły ani sam, ani przez umocowanego, nie sporządził; to sami kuratorowie do sporządzenia onego przystępują, a przy téj czynności wszelkich książek, papierów tudzież powziętych wiadomości i objaśnień od żony, dzieci i innéj czeladzi upadłego, wyciągnąć się mogących, używają.

472. — 38. Wyznaczony sędzia, może, bądź z urzędu, bądź na podanie iednego

lub więcéy wierzycieli albo nawet i kuratora, wybadywać osoby poprzedzającym artykułem wskazane, żonę tylko i dzieci upadłego wyiawszy, tak względem tego, co się sporządzenia bilansu, iako też, co się przyczyn i okoliczności upadku, dotycze.

473. --- 39. Jeżeli upadły po otwarciu upadku umiera, wdowa po nim i dzieci pozostałe, mogą, zastępując swęgo naczelnika, sporządzenie bilansu tudzież dopełnienie wszelkich obowiązków ninieyszém prawem na upadłego włożonych, na siebie przyjąć; jeżeli tego nie czynią, to kuratorowie, to co do nich z urzędu należy, działają.

R O Z D Z I A Ł VI.

o Syndykach témczasowych.

P O D D Z I A Ł I.

o Mianowaniu Syndyków témczasowych.

474. — 40. Jak tylko kuratorowie bilans wyznaczonemu sędziemu oddadzą, sędzia

w przeciągu trzech dni bez żadney dalszey przewłoki, listę wierzycieli, do Trybunału handlowego oddać się mianą, sporządzi; tudzież o przywołanie tychże listami, publiczném uwiadomieniem i podawaniem w gazet, zatrudni się.

475. — 41. Nawet przed sporządzeniem bilansu, może wyznaczony sędzia zwołać wierzycieli, a to stosownie do zachodzących okoliczności.

476. — 42. Przywołani wierzyciele zgromadzą się w obecności wyznaczonego sędziego, w dniu i w miejscu które im tenże wskaże.

477. — 43. Gdyby się kto iako wierzyciel w tym zgromadzeniu znalazł, a którego prawo późniéy iako zfałszowane, z powodu umowy między nim a upadłym, uznane zostało; takowy tymżekarom, które na wspólników podstępnych bankrutów są przepisane, podpadnie.

478. — 44. Zgromadzeni wierzyciele winni podać wyznaczonemu sędziemu potrój-

ną listę potrzebnéj liczby syndyków témczasowych, którychby wyboru widzieli potrzebę. Trybunał handlowy podług téj mianuie.

P O D D Z I A Ł II.

o Ustaniu urzędowań Kuratorskich.

479. — 45. W przeciągu dwudziestu czterech godzin po nastąpieniu mianowaniu témczasowych syndyków, kuratorowie urzędy swoje złożą, tudzież sprawę syndykom w obecności wyznaczonego sędziego ze wszelkich swych działań, iako też względem stanu upadłości, zdać powinni.

480. — 46. Po zdaniu takowém sprawy, syndycy (w rozpoczętych przez kuratorów działaniach) daléj postępować i zarządzeniem całkowitéj massy upadłości témczasowo, a to pod zwierzchnim dozorem wyznaczonego sędziego, trudnić się będą.

P O D D Z I A Ł III.

o Wynadgrodeniu Kuratorów.

481. — 47. Kuratorowie po zdaniu ze swoich czynności sprawy, mają prawo do wynadgrodenia które im témczasowi syndycy wypłacają.

482. — 48. Ilość wynadgrodenia takowego podług stanu massy upadłości, ustanawiać się ma, stosownie do zasad, które urzędzeniem administracyi publiczney ustanowione będą.

483. — 49. Jeżeli kuratorowie z pomiędzy wierzycieli wybrani są; wynadgrodenia nie uzyskują.

R O Z D Z I A Ł VII.

o Działaniach témczasowych Syndyków.

P O D D Z I A Ł I.

o Odięciu p ieczęci i o Inwentarzu.

484. — 50. Syndycy zaraz po swym mia-

nowaniu, o odcięcie pieczęci zgłoszą się i do spisywania inwentarza majątku upadłego przystąpią. Wolno im będzie ile się ocenięcia tycze, przybrać sobie pomocników którzy im się dogodnymi zdawać będą, stosownie do artykułu 937. Kodexu postępowania cywilnego. Syndycy inwentarz takowy w miarę odietéy z przedmiotów pieczęci, spisywać będą. Sędzia Pokoju ma być przytomny temu spisowaniu i każde posiedzenie podpisać.

485. — 51. Upadły albo sam staie, albo należycie przywołanym bywa, aby był przytomnym przy odeymowaniu pieczęci i sporządzaniu inwentarza.

486. — 52. W każdéy upadłości, obowiązkiem jest bądź kuratorów, bądź témczasowo lub ostatecznie ustanowionych syndyków; aby w przeciągu dni ośmiu po rozpoczęciu swego urzędowania, urzędowi bezpieczeństwa onego okręgu, podali rys czyli ogólny opis, okazującego się stanu upadłości, przyczyny teyże i okoliczności, a oraz ogólny opis cech, które upadłość co sobie wskazywać zdaią się.

487. — 53. Urząd bezpieczeństwa może, gdy to za rzecz przyzwoitą uznaie, udawać się do zamieszkania upadłego lub upadłych, bydź przytomnym przy sporządzaniu bilansu, inwentarza i innych działań upadłości, ma moc rozkazać udzielenia sobie wszelkich objaśnień ztąd wypaść mogących, a stosownie do tego przyzwoitych używać kroków, przez skta lub poszukiwania urzędowe; a to wszystko z urzędu i bez wynadgrożeń.

488. — 54. Tenże urząd wyrozumiawszy, iż upadłość bądź prostego, bądź podstęp nego bankructwa ma cechy; niemniéy gdy względem upadłego zaydzie wyrok, na osadzenie go w więzieniu albo na dłuższy i ściślejszy areszt; uwiadamia o tém wyznaczon ego od Trybunału handlowego członka natychmiast i w takowym razie, iuż ten o gleyt dla upadłego dopraszać się nie może; i sam sąd tego mu dozwolić nie ma mocy.

P O D D Z I A Ł II.

o Sprzedaniu towarów i ruchomości, — tudzież o dochodzeniu długów upadłej massie winnych.

489. — 55. Zaraz po ukończeniu inwentarza, towary, pieniądze, obligi na rzecz upadłości brzmiące, sprzęty i inne rzeczy upadłego, syndykom wręczają się, którzy z odebrania tych to rzeczy, przy końcu inwentarza dają na to rewers.

490. — 56. Syndykowie za poprzedniczym upoważnieniem od wyznaczonego sędziego, do dochodzenia długów upadłości winnych (aktywów), przystąpić mogą.

Podobnież sprzedają rzeczy i towarów upadłego zatrudnić się mogą, a to podług ich wyboru, bądź więcący dającemu przez publiczną licytacją, bądź za użyciem do tego faktórow i w Giełdzie, albo z wolnej ręki.

491. — 57. Jeżeli upadły gleytę otrzymał, mogą go użyć syndycy dla łatwiejszego i

dokładniejszego wykonania dzieła; winni mu atoli dać przepisy, podług iakich pracować ma.

492. — 58. Od rozpoczętego urzędowania kuratorskiego, a wreszcie syndykowskiego, wszelki proces cywilny, przed ogłoszeniem upadłości przeciwko upadłemu i iego ruchomemu majątkowi, ze strony pojedynczego wierzyciela, rozpoczęty; iuż nie przeciwko niemu, ale przeciwko kuratorom i syndykom popierać się może. Tudzież wszelka po ogłoszonéy upadłości wytoczona sprawa, iedynie przeciwko kuratorom i syndykom rozpoczynać się ma.

493. — 59. Wierzyciele mający powody iakowe do nieukontentowania z czynności syndykowskich, do wyznaczonego sędziego udawać się mają, który w téy okoliczności bądź sam, gdy to bydz może, stanowi, bądź przesyła rapport Trybunałowi handlowemu.

494. — 60. Gotowizna ze sprzedaży i odebranych długów zbierana, po odciążeniu wydatków i kosztów pod zamknięcie

dwu kluczowe składana być ma. Jeden z tych kluczów najstarszy wiekiem kurator lub syndyk do siebie bierze, drugi zaś iednemu z wierzycieli którego wyznaczony sędzia do tego obiera, wręczonym być powinien.

495. — 61. Opis ogólny, rachunek i stan znajdujący się w schowaniu gotowizny, obejmujący, co tydzień wyznaczonemu sędziemu składać się na piśmie będzie; który stosownie do podania syndyków i zachodzących okoliczności, złożenie bądź całego zapasu, bądź części teyże gotowizny, do kassy umarzalnéy (dopozytowéy), lub na ręcę delegowanego Departamentu tego, w którym taż kassa znajduje się, zalecić może, pod warunkiem, aby procenta summom w teyże kassie złożonym dozwolone, na rzecz ogółu upadłości rośły.

496. — 62. Odbieranie gotowizny, w kassie umarzalnéy (dopozytowéy) składanéy, na mocy zlecenia wyznaczonego sędziego następować ma.

P O D D Z I A Ł III.

o Szrodkach do zabezpieczenia należności, upadłej massie słu- żących.

497.—63. Będzie obowiązkiem kuratorów a potem Syndyków, aby od rozpoczęcia swego urzędowania, wszelkich użyli środków, dla zabezpieczenia praw upadłego, do jego dłużników.

Winni będą oraz, aby się o wpisy do hypoteki na dobra nieruchome dłużników upadłego, jeżeli on tego nie uczynił i gdy do tego służy mu hypoteczne prawo, postarali. Wpisy takowe następować mają na imię kuratorów lub syndyków, którzy do swych not hypotecznych (Bordereaux), wyciąg wyroku sądowego którym są mianowani, załączają.

498.—64. Jest oraz ich obowiązkiem, aby w imieniu wierzycieli, wpisy dla nich do hypoteki, na dobra nieruchome upadłego, któreby im wiadome były, dopełnili.

Wpisanie to do hypoteki na samą prostą notę wskazującą bytność upadłości; tudzież datę wyroku, mocą którego mianowani zostali, przyjętóm będzie.

P O D D Z I A Ł IV.

o Sprawdzeniu (weryfikacyi) obligów upadłości (Długów przez upadłość winnych).

499. — 65. Sprawdzanie obligów upadłości bezwzględnie następuje. Wyznaczony sędzia czuwać będzie, ażeby w miarę stawienia się wierzycieli, pilnie się tym zatrudniono.

500. — 66. W tym celu wszyscy wierzyciele, przez gazety i listy syndykowskie, uwiadomieni być mają, aby się w przeciągu dni czterdziestu, bądź osobiście, bądź przez swoich pełnomocników, przed syndykami upadłości stawili; aby tymże oświadczyli iakowém prawem i iakowey summy wierzycielami są, tudzież żeby im pa-

piery, długi udowadniające wręczyli lub żeby je w kancelaryi Trybunału handlowego złożyli: na które to papiery otrzymaią rewersa.

501. — 67. Sprawdzenie obligów (weryfikacya) wocznie z wierzycielami, lub ich pełnomocnikami a syndykami, w przytomności oraz wyznaczonego sędziego, który w téy okoliczności protokół spisuie, ma się odbywać.

Dzielo to w przeciągu pierwszych piętnastu dni, które po przeciągu czasu poprzedniczym artykułem wzmiankowanego, upływaią; rozpoczynać się powinno.

502. — 68. Wierzyciel, którego by już prawo wierzytelności sprawdzoném i zatwierdzoném zostało, przy sprawdzaniu obligów innym służących, przytomnym bydź może; może oraz wszelkie czynić zarzuty, przeciwko sprawdzaniom tak nastąpiionym iako i nastąpić mianym.

503. — 69. Protokół (opis) sprawdzenia wzmiankować będzie, podawane dokumen-

ta długi udowodniające, zamieszkanie wierzycieli, tudzież ich pełnomocników.

Obeymować będzie oraz krótki opis dokumentów udowodniających, które z książkami upadłego porównane być mają. Ma uczynić wzmiankę o zdarzających się dodatkach, przekręślaniach, skrobaniach i między liniowych dopiskach.

Ma wskazywać, że ukaziciel jest uprawnionym wierzycielem summy o którą się dopomina.

Wyznaczony sędzia będzie mógł stosownie do okoliczności, a to na mocy wezwania żądać od wierzycieli, aby ci książki swoje bądź całkiem, bądź w wyciągach, przez członków Trybunału handlowego właściwego miejsca, sporządzonych; złożyli. — Mocen oraz będzie odestać ze swego urzędu, całą okoliczność do Trybunału handlowego, który w tém stosownie do uczynionego przezeń doniesienia, wyrok swój wyda.

504. — 70. Jeżeli wierzytelności (preten-sye) żadnemu zarzutowi nie podpadają; syn-

dycy na każdym dokumencie następujące zapisują oświadczenie:

Przyznany jako istotnie upadłość NN. ciężący. Dnia &c.

Wyznaczony sędzia, oświadczenie takowe jako ie widział, poniżej podpisać.

505. — 71. Każdy wierzyciel w przeciągu ośmiu dni, po sprawdzeniu wierzytelności mu służący, urzędownie zeznać winien będzie, przed wyznaczonym sędzią jako dokument sprawdzony jest istotną i prawdziwą wierzytelnością.

506. — 72. Gdy oblig (pretensya) bądź w całości, bądź w części zarzutom podpada; mocen będzie wyznaczony sędzia, na podanie syndyków, nakazać; aby wierzyciel dokumenta swoje oblig mu służący, udowodniające, okazał, lub w kancelaryi Trybunału handlowego urzędownie złożył. Będzie oraz mocen, a to bez poprzedzającego przy pozwu i z wyznaczeniem najkrótszego terminu, odesłać strony do Trybunału handlowego; który stosownie do podania sędziowskiego swój wyrok wyda.

507. — 73. Trybunał handlowy może nakazać, ażeby przed wyznaczonym z grona swego sędzią, wybadywanie (inkwizycya) co do czynów, nastąpiło; tudzież ażeby osoby obiaśnienie w téy okoliczności dać mogące, w tym celu, do niego przypozwane zostały.

508. — 74 Po upłynieniu przepisanego przeciągu czasu, na sprawdzenie wierzytelności upadłość ciążących, syndycy sporządzą opis (protokół) obejmujący imiona takich wierzycieli, którzyby się stawić zaniedbali, od zamknięcia czyli ukończenia tego opisu (protokołu) przez wyznaczonego sędziego, zaczyna się opóźnienie wierzycieli niestawiających.

509. — 75. Trybunał handlowy na zdanie wyznaczonego sędziego, wyrokiem swoim nowy przeciąg czasu, do sprawdzenia (weryfikacyi) oznaczy.

Takowe przeciągi czasu, względnie na odległość zamieszkań wierzycieli, uporczywie niestawiającemi uznanych, zakreślone być mają, a to tak; aby na każdą odległość

trzech myryametrów dzień jeden był czasu: co się zaś wierzycieli za granicą Francyi mieszkających dotyczy, przeciągi czasu artykułem 73. Kodexu cywilnego postępowania przepisane, zachować się mają.

510. — 76. Wyrok sądowy, nowy przeciąg czasu (termin) ustanawiający, stosownie do formalności wymagalnych artykułem 683. Kodexu postępowania cywilnego, wierzycielom oznajmiony zostanie.

Dopełnienie tych to formalności, zastąpi miejsce przypozwu, co do wierzycieli na terminie niestawiających, a to tak, iż mianowanie ostatecznych syndyków spóźnieniem przez to nie będzie.

511. — 77. Jeżeli przypozwani na terminie, który im wyrok sądowy przepisał, nie stawiają i praw (pretensyi) swoich urzędownie nie stwierdzają, w takowym razie iako w prawie upadający, od podziału upadłości między wierzycieli: wyłączeni będą.

Wszelakoż pozostają im kroki do stawania przeciwko temu czyli do opozycyi, a to aż do dnia nawet i z tym dniem rachując, w którym ostateczny podział gotowizny, po-

między wierzycieli następuie, tak iednak, że niestawiający choćby iako niewiadomi wierzyciele uważani byli, niebędą mogli najmnieyszéy mieć pretensyi do nastąpio-nych już działów, które co do nich są nieodzownemi, i przez które niestawiający upadają całkiem i w częściach swoich, o któreby pod tym względem upominali się.

ROZDZIAŁ VIII.

o Syndykach ostatecznych (mających być do ukończenia dzieła mianowanymi) i o urzędowaniu tychże.

P O D D Z I A Ł I.

o Zgromadzeniu wierzycieli których wierzytelności (pretensye) sprawdzone i urzędownie (afirmées) stwierdzone zostały.

512. — 78. W trzech dniach, po upłynio-nych

nych przeciągach czasu, które są wyznaczone na stwierdzenie urzędowe (affirmation) znanych wierzycieli, syndycy tómczasowi, tych wierzycieli, których prawa są przyjęte, zwołują.

513.—79 W miejscu, dniu i godzinie, które wyznaczony sędzia oznaczył, zbierze się zgromadzenie, a to pod przewodnictwem sędziego; do tego zgromadzenia, sami tylko uznani wierzyciele lub ich pełnomocnicy, przystęp mieć mogą.

514.—80 Upadły dłużnik do tego zgromadzenia przywołanym zostanie; winien jest tam stanąć osobiście, gdy gleyt uzyskał, przez pełnomocnika zaś, dla ważnych tylko i przez wyznaczonego sędziego za takowe uznanych powodów, stanąć może.

515.—81. Wyznaczony sędzia, rozpoznając pełnomocnictwa takowych, którzy iako umocowani, stawiają; nakaże syndykowi tómczasowemu aby w jego przytomności, o stanie upadłej massy, o krokach prawnych przedsięwziętych i o działaniach nastąpio-

nych, zdali sprawę; upadły kupiec również słuchanym będzie.

516. — 82. Wyznaczony sędzia wszystkiego tego, o czém w zgromadzeniu wierzycieli była mowa i na co się tam zgodzono, dokładny sporządzi opis (protokół).

P O D D Z I A Ł II.

o Ułożeniu się.

517. — 83. Przed dopełnieniem wszelkich wyżej przepisanych uroczystości, wchodzenie w układy iakowe, między naradzającemi się wierzycielami a upadłym kupcem, dozwoloném być nie może.

Układ ten w ów czas tylko nastąpić może, gdy się wierzyciele w liczbie większość wynoszący zgromadzą, a prócz tego, gdy prawa ich do upadłej masy miane, podług stanu wierzytelności sprawdzonych i zarejestrowanych, trzy czwarte sumy upadłość ciążących, a to stosownie do Rozdziału VII. Poddziału IV. wynoszą; wszystko zaś to pod nieważnością zachowane być ma.

518. — 84. Wierzyciele, których prawa są zahypotekowane; tudzież takowi którzy mają w swych rękach zastawy, w narzędziach które się układów tyczą, kreski mieć nie będą.

519. — 85. Jeżeli za przyzwolitóm roztrząśnieniem aktów, ksiązek i papierów upadłego, iakoweś ślady bankructwa okazują się; żaden układ pomiędzy wierzycielami a upadłym, nastąpić nie może, pod nieważnością; wyznaczony sędzia przestrzegać będzie dopełnienia niniejszego przepisu.

520. — 86. Układ gdy się nań zgodzono; teyże saméy sessyi a to pod nieważnością, podpisanym bydź powinien: jeżeli więkksza liczba przytomnych wierzycieli na układ zezwalająca, trzech czwartych części winnego przez upadłość długu nie wynosi, naradzanie się do dni ośmiu naydłużey, odłożone zostanie.

521. — 87. Wierzyciele, do układu przystąpić nie chcący, obowiązani są, aby o sprzeciwieństwie przez siebie zanoszonym,

syndyków i upadłego, w dniach ośmiu najpóźniéj urzędownie uwiadomili.

522. — 88. Układ w przeciągu ośmiu dni, po zapadłym wyroku względem sprzeciwieństwa co do układu, sądownie zatwierdzonym będzie.

Zatwierdzenie takowe, nada mu cechę wykonalności, co do wszystkich wierzyteli i prawo pierwszeństwa czyli hypoteki, każdemu z nich w szczególności, na dobrach nieruchomych, upadłego zabezpieczy; z tego powodu będzie obowiązkiem syndyków, aby do hypoteki wyrok utwierdzający wciągnęli, chyba by w układzie od tego odstąpiono.

523. — 89. Syndykowie témczasowi, o zaszłym zatwierdzeniu układu urzędownie uwiadomieni będąc, natychmiast rachunki ostateczne w przytomności wyznaczonego sędziego, upadłemu zdadzą. Rachunki, (zdanie to sprawy) całkowicie we wszelkich szczegółach roztrząsać się, i jako całościem przyjęte ukończyć się będą. W zachodzącym w téj okoliczności sporze, Try-

bunał handlowy różstrzyga. Nareszcie syndycy wręczą upadłemu całkowitość wszelkiego jego majątku, tudzież książek, papierów i rzeczy.

Upadły zakwitnie ich; urzędowanie syndyków i wyznaczonego sędziego ustanie, a wyznaczony sędzia całej téj rzeczy dokładny sporządzi opis.

524. — 90. Trybunał handlowy, bądź dla nieprawego sprawowania się, bądź dla podstępny, potwierdzenia zawartego układu, odmówić może; a w takowym razie, upadły, w podeyrzenie o bankructwo podpadając, tém samém do urzędu bezpieczeństwa odesłany będzie, którego jest obowiązkiem, aby tego z urzędu dochodził.

Trybunał handlowy, dając swoje zatwierdzenie układowi, ogłosi oraz upadłego mniéy winnym i do uzyskania prawa, prowadzenia nadal handlu, pod warunkami w następującym tytule, o uprawnieniu upadłego przepisany, sposobnym.

P O D D Z I A Ł III.

o Połączeniu się wierzycieli.

525. — 91. Gdy układ nie nastąpił, to wierzyciele w tymże co wyżej zgromadzeniu przytomni, większością kresek, podług osób dawalnych, kontrakt połączenia się z sobą spiszą; iednego lub więcéy ostatecznych syndyków, tudzież kassyera, którego będzie obowiązkiem odbierać wszelkie summy upadłości należne, wyznaczą.

Syndycy ostateczni wysłuchają rachunku témczasowych syndyków, a to w sposobie, iaki w Artykule 45. o zdawaniu sprawy przez kuratorów, iest przepisany.

526. — 92. Syndycy, cały ogół wierzycieli wyobrażać będą, i do sprawdzenia billansu, gdyby tego wypadła potrzeba, przystąpią.

Syndycy, na mocy kontraktu połączenia się, a to niepotrzebując inż żadnych urzędowych do tego upoważnień, sprzedażą dóbr nieruchomych oraz towarów i ruchomości, niemniéy obrachowaniem długów

upadłego, iemu i przez niego winnych (aktywa i passywa) zatrudniać się będą; a to wszystko, pod dozorem wyznaczonego sędziego, i już bez dalszego przywołania upadłego.

527. — 93. W każdym razie, suknie, bielizna i sprzęty upadłego, do osobistego użycia tak iego iako i familii potrzebne, za poprzedniczém zezwoleniem wyznaczonego sędziego, upadłemu wydane będą.

Wydanie takowe na żądanie syndyków, którzy opis tychże rzeczy sporządzą, dzie się.

528. — 94. Jeżeli żadnego podeyrzenia bankructwa nie masz, pozostaje upadłemu prawo, domagania się, pod tytułem wsparcia, o kwotę pieniężną na utrzymywanie siebie potrzebną, ze swego majątku: syndykowie ilość onę sposobem projektu podadzą; Trybunał zaś handlowy, na wniosek wyznaczonego sędziego, a to względnie na potrzeby i wielość familii upadłego, na iego rzetelne postępowanie, tudzież na większe lub mniejsze z upadłości uszkodzenie wierzycieli, tęż ilość oznaczy.

529. — 95. W każdym razie, gdy wyżéy opisane połączenie się wierzycieli nastąpi; obowiązkiem iest wyznaczonego sędziego, aby zdał sprawę o istotnym stanie całej rzeczy i onéy szczegółach, Trybunałowi handlowemu, który, stosownie do iego podania, iak w oddziale drugim niniejszego rozdziału iest przepisano, ma wydać swój wyrok: czyli upadły, sprawiedliwie za niewinnego lub winnego uznany, i do uprawnienia (do prowadzenia dalszego handlu) przypuszczonym byż może? lub nie?

Jeżeli wyrok Trybunału handlowego przeciwko upadłemu wypada; to ten, iako domniemany bankrut, oskarżonym i tém samém do urzędu bezpieczeństwa publicznego odesłanym zostanie, a to stosownie do tego, co pod Art. 90. rzezono.

R O Z D Z I A Ł IX.

*o Rozmaitych klassach wierzycieli,
tudzież prawach ich, w zachodzą-
cój upadłości.*

P O D D Z I A Ł I.

Prawidła ogólne.

530. — 96. Jeżeli ieszcze przed mianowa-
niem syndyków ostatecznych, do pra-
wnych kroków względem sprzedaży dobr
nieruchomych upadłego, nieprzystąpiono ;
to oni tylko sami mają prawo zatrudniania
się tąż sprzedażą; obowiązkiem ich będzie,
aby do tego, w przeciągu dni ośmiu, a to
stosownie do prawideł tu niżej wyszczegół-
nić się mających, przystąpili.

531. — 97. Syndycy podadzą wyznaczo-
nemu sędziemu registr wierzycieli, którzy
się właścicielami praw uprzywilejowanych
do ruchomości bydź mienia; a sędzia wyda
upoważnienie, do splacenia onych z pier-

wszcych wpłynionych do kassy funduszów. Gdyby się wierzyciele prawa pierwszeństwa (uprzywileiowania) zaprzeczający, znaleźli; to Trybunał w téy okoliczności da swój wyrok. Wydatki ztąd prawne, iako upadły massy nie ciężące, upadający w swéy sprawie, ponosić będą.

532.— 98. Właściciel takowych pretenzyi, za które upadły wraz z innymi podobnież upadłymi osobami, bezodwoalnie (in solidum) odpowiedzialnym iest, ze wszystkich mass upadłych, w stosunku téyże wierzytelności, aż do zupełnego onych zaspokoienia, przypadające nań kwoty odbierać będzie.

533.— 99. Wierzyciele upadłego, na fantach dostatecznie prawne bezpieczeństwo mający, iedynie dla pamięci do massy się zapisują.

534.— 100. Syndycy, mają prawo do wykupowania, za opłatą długu, fantów: i onychże na zysk massy obracania.

535.— 101. Jeżeli syndycy fantu nie wykupują; to wierzyciele sprzedać go mogą;

a gdy spieniężenie onego, ilość długu przechodzi, jest obowiązkiem syndyków, aby o zwrócenie do massy takowéy przewyżku postarali się: gdy zaś spieniężona ilość, długu ilości nie dochodzi; to wierzyciel, na fance zabezpieczony, względem niedobranéy reszty, do massy, w stosunku teyże ilości, idzie.

536. — 102. Wierzyciele, mocą poręki zabezpieczeni, mają się w massie, a to po odciągnięciu summ, któreby na mocy teyże poręki już uzyskali, umieszczać; poręcznik w teyże massie umieszczonym będzie a to z całkowitą summą, którąby za upadłego wypłacił.

P O D D Ź I A Ę II.

o Należnościach (prawach) wierzycieli hipotekę mających.

537. — 103. Gdy ze sprzedaży dóbr nieruchomych zebrane pieniądze, bądź wprzód bądź rzem, zgotowizną, która przez spieniężenie majątku ruchomego weszła, po-

między wierzycieli rozdzielaią się; w takim razie, wierzyciele hipoteczni, którzyby jedynie z ilości sprzedaży, która z dóbr nieruchomych wpłynęła, całkiem zaspokojonymi nie byli, co do niedobioruswego wraz z obligowymi (przez rewersa ręczne zapewnionymi) wierzycielami, do gotowizny, przez część obligowego (czyli ruchomego) majątku weszły, idą.

538. — 104. Jeżeli sprzedaż ruchomości, zbycie dóbr nieruchomych uprzedaiać, do jednego lub kilku podziałów gotowizny, przed działami ilości, ze sprzedaży dóbr nieruchomych weszły, miejsce dała; wierzyciele hipoteką zabezpieczeni, w stosunku do całkowitych swych pretensyi, do takich działów należą, wyjąwszy przypadek odciągania pewnych ilości, o którym mowa będzie niżej.

539. — 105. Po sprzedaży dóbr nieruchomych i zapadłym wyroku, wierzycieli hipotecznych umieszczaiącym, ci z pomiędzy nich, którzyby na gotowiznie ze sprzedaży nieruchomości wypływaiący, w całkowitý

ilości swych pretensyi umieszczonymi zostali, summy w iakich hypotecznie umieszczeni są, po nastąpieniu dopiero odciągnięciu kwot, które z masy obligowéy uzyskać mogli, odbiorą.

Summy takowym sposobem odciągnięte, już się w massie hypoteczney nie zostają, ale do masy obligowéy zwrócone i pomiędzy wierzycieli teyże masy rozdzielone zostaną.

540. — 106. Co do hypotecznych wierzycieli, którzy umieszczalnym wyrokiem, iedynie w pewney części swoich pretensyi, na summach, ze sprzedaży dóbr nieruchomych zebranych, umieszczonymi zostali; ma się z nimi postąpić podług następujących prawideł:

Prawa ich do obligowéy masy ostatecznie się regulują, stosownie do summ, które im po umieszczeniu ich na dobrach nieruchomych, winne pozostały;

Pieniądze zaś, które nad tę tak ustanowioną ilość, przy pierwszym podziale masy, uzyskali, od ilości hypotecznych ich pre-

tensyi odciągną się, i do massy obligowéy zwrócone będą.

541. — 107. Wierzyciele hypoteczni, którzy w klassie, długom hypotecznym przeznaczonéy, umieszczeni nie zostali, i edynie iako wierzyciele obligowi, uważani będą.

P O D D Z I A Ł III.

o Prawach Żon w zachodzącym upadku.

542. — 108. W zachodzącym upadku, prawa i należności żon, od czasu ogłoszenia niniejszego prawa, w sposób następujący regulować się będą.

543. — 109. Żony, które stosownie do urzędzenia posagowego, za mąż poszły; żony w rozłączeniu majątku żyjące, tudzież żony, które wprawdzie wspólność majątku przyeły, wszelakoż, dobra nieruchome, które wniosły, od wspólności majątku wyłączyły: wszystkie ogólne, wyżéy wzmiankowane dobra nieruchome, wnioskowe, a

oraz i takowe, któreby w czasie pożycia, bądź przez spadek, bądź przez darowizny, tak między żyjącymi iako też przez testamenta uzyskały, z upadłej massy odbierają.

544. — 110. Podobnież odbierają dobra nieruchome, któreby za pieniądze z powyżey wzmiankowanych spadków lub darowizn wypływające, dla nich i na ich imie nabyte zostały, byleby oświadczenie takowego użycia, wyraźnie w kontrakcie kupna wyjaśnione było, tudzież źródłowy wpływ kapitałów ztąd pochodzących, bądź inwentarzami, bądź innymi urzędowemi dowodami, przynależnie był wsparty.

545. — 111. We wszelkich innych, prócz powyższym artykułem objętego, wypadkach, prawne domniemanie za tém iest, iż dobra przez żonę upadłego nabyte, mężowską są własnością, za iego pieniądze kupione są, i do massy upadłość zwiększającej (aktywowey) przyłączone bydź powinny; zostawując żonie prawo do udowodnienia, iż się rzecz inaczej ma.

546. — 112. Żona upadłego, sprawy wzglę-

dem dochodzenia swojej własności, aczkolwiek z osnowy Artykułów 109. i 110. wypływaiący, inaczey wygrać nie może, iak pod obowiązkiem opłacenia długów i hypotek, któremby dobra owe obciążone były, a to nie zważaiąc czyliby się dobrowolnie do tych długów zobowiązała, lub też sądownie do tego zagnoną była.

547. — 113. Żona po zaszłym upadku, nie będzie miała prawa domagać się pewnych korzyści, sobie przez męża kontraktem przedślubnym zawarowanych; wierzyciele wzajemnie do takowych korzyści, któreby żona mężowi kontraktem przedślubnym zapewniła, rościć prawa nie będą mogli.

548. — 114. W zdarzeniu, gdy żona długi za swego męża wypłaciła, iest domniemanie, iż to pieniędzmi mężowskiemi przywiodła do skutku.

Z tego powodu, z przyczyny opłaconego za męża długu, gdy ten upadnie, żadney pewney pretensyi, do masy rościć nie będzie mogła; w czém atoli, tsk iak pod Arty: 545. — 111. rzeczono, wolność dowodzenia,

iż się rzecz ma inaczej, jest iéy zostawiona.

549. — 115. Żona, którejby mąż w czasie zawarcia małżeńskich ślubów, istotnym był kupcem, co do gotowizny i ruchomości przez siebie wposagu wniesionych i aktem urzędowym udowodnionych, tudzież co do zwrócenia sobie majątku w czasie pożycia sprzedanego, nakoniec co do długów, któreby łącznie z mężem zaciągnęła, prawo swoje pierwszeństwa czyli hypotekę, iedynie do dóbr nieruchomych, które mąż iéy w czasie wyżej rzeczzonego zawarcia ślubów małżeńskich posiadał, rozciągać może.

550. — 116. Względnie na powyższą okoliczność: żoną, której mąż przy pobraniu się iuż był istotnym kupcem, również uważać się ma i takowa żona któraby za syna kupieckiego, nie mającego wów czas ieszcze żadnego powołania, czyli profesyi, poszła, a któryby potém kupcem został.

551. — 117. Z pod prawideł art: 547. — 113. i 549. — 115. zakreślonych, takowa żona wyi-

mować się, tudzież wszelkich Kodexem Napoleona żonom zabezpieczonych praw używać ma, któreby mąż przy zawarciu małżeństwa w istotnym, a od kupieckiego zupełnie różnym powołaniu, znajdował się; wyjątek ten atoli służyć nie może takowey żonie, któreby mąż, w przeciągu roku, po zawartym małżeństwie, iuż handel prowadził.

552. — 118 Wszelkie pokoiowe sprzęty, ruchomości, klejnoty, obrazy, złote i srebrne naczynia, tudzież wszelkie co do dziennego użycia, tak męża iako też i żony przeznaczone rzeczy, w jakimkolwiek bądź sposobie prawnym, kontrakt przedślubny był zawartym; całkiem do wierzycieli należą, a to tak, iż żona nic więcéy nad to, co iéy art: 527. — 93. dozwała, to iest: potrzebne do codziennego użycia, suknie, bieliznę, uzyskać nie będzie mogła.

Wszelakoż żona może (z upadłości) uzyskać takowe drogie rzeczy, klejnoty i naczynia, na któreby niezawodne złożyła dowody, to iest: listę onych prawnie sporzą-

dzoną i do akt przyłączoną lub porządnym i rzetelnym inwentarzem, iż iéy te rzeczy, bądź kontraktem przedślubnym, bądź spadkiem, a nie inaczéy dostały się.

553. — 119. Żona, któraby część iakową majątku ruchomego, poprzedzającym artykułem objętego, tudzież towarów, wexłów, gotowizny, na stronę wzięła lub utaiła, nie tylko znaglona być ma, do zwrócenia wszystkiego do upadléy massy, ale oraz iako współnica podstępnego bankructwa, ściganą będzie.

554. — 120. Podobnież żona, iako współnica podstępnego bankructwa, a to w stosunku do stopnia czynów, ściganą bądź może, któraby, bądź użyczeniem swego imienia, bądź wpływem do aktów zdziałanych, przez męża, na oszukanie wierzycieli przedsiębranych, pomagała.

555. — 121. Prawidła, w niniejszym oddziale umieszczone, nie mogą ścieśniać praw i korzyści żonom służących, których przed ogłoszeniem niniejszego prawa nabyły.

R O Z D Z I A Ł X.

*o Podziale należności upadłej
massy pomiędzy wierzycieli, tu-
dzież o ostatecznym obrachunku
ruchomości do teyże massy na-
leżnych.*

556. — 122. Ogół ilości ruchomój upadłego, czyli aktywa ruchome, za poprzedniczém odtrąceniem sądowych i zawiadawczych wydatków, tudzież udzielonój na utrzymanie upadłego istotnie potrzebnej kwoty, niemniéj summ, które wierzycielom prawo pierwszeństwa mającym wypłacone zostały; pomiędzy wszystkich wierzycieli, a to w stosunku (pro rata) podanych, sprawdzonych, i urzędownie zatwierdzonych ich wierzytelności, rozdzieli się.

557. — 123. W tym celu syndycy, co miesiąc wyznaczonemu sędziemu o stanie upadłości, tudzież o ilości znajdujący się w kassie gotowizny, donosić będą; sędzia zaś

gły to być może, podział gotowizny pomiędzy wierzycieli zaleci, i ilość teyże ustanowi.

558. — 124. Wierzyciele, tak o wyroku wyznaczonego sędziego, iako też o dniu, w którym podział ma nastąpić, uwiadomieni być mają.

559. — 125. Wypłata bez poprzedniczego okazania dokumentu, na którym pretensya się wspiera, następować nie może.

Kassyer zaś wzmiankuje na dokumencie następną opłatę; wierzyciel zakwituje na bieżęcu tabelli działowęy.

560. — 126. Po całkowitem ukończeniu obrachunków i podziałów, wszyscy wierzyciele, na podanie syndyków, na zgromadzenie w przytomności sędziego odprawiać się mają, zwolani będą; syndycy zdadzą ze wszystkiego sprawę, a potem wszystkiem, okazującą się jeszcze iakowa pozostałość, będzie przedmiotem ostatecznego podziału.

561. — 127. Powyższym sposobem zgromadzeni wierzyciele, mogą we wszelkich wypadkach od Trybunału handlowego wy-

iednać sobie upoważnienie, do odstąpienia i zbycia za przywołaniem upadłego, bądź w części, bądź w całości, za ile można, takowych praw i należności upadłej massy, które reszcie zrealizowane nie zostały; w takowym razie syndycy mają prawo, do dopełnienia, wszelkich w téj mierze potrzebnych aktowych czynności.

R O Z D Z I A Ł XI.

o Sposobie postępowania przy sprzedaży dóbr nieruchomych upadłego.

562. — 128. Syndycy, przez połączonych wierzycieli wyznaczeni, do sprzedaży dóbr nieruchomych, z zezwoleniem wyznaczonego sędziego przystąpią, a to stosownie do prawideł, które koedxem Napoleona, co do sprzedaży dóbr małoletnich, są przepisane.

563. — 129. W całotygodniowym przeciągu czasu, po przybiciu kupna, każdy wierzyciel ma prawo, do podania wyższéj

ceny na rzecz nieruchomą a sprzedaną; przewyżka atoli takowa, mniej nad dziesiątą część ceny, na którą przybicie nastąpiło; obejmować nie może.

T Y T U Ł II.

o Zrzeczeniu się majątku na rzecz wierzycieli.

564. — 130. Zrzeczenie się czyli odstąpienie majątku, bądź dobrowolnie, bądź sądownie, następuje.

565. — 131. Skutki dobrowólnego odstąpienia, stosownie do umów, między upadłym a wierzycielami zaszłym, zakreślają się.

566. — 132. Przez odstąpienie sądownie dziające, nie tracą wierzyciele praw do poszukiwania swoiędzy należności, na majątku, któregooby upadły z czasem mógł nabydź; zrzeczenie się takowe, ten ma iedyny skutek, iż zrzekającego się dłużnika, od odpowiadania z aresztu uwalnia.

567. — 133. Upadły, odstąpienia sądownie swego majątku żądający, winien iest podać prośbę do Trybunału handlowego, który sobie potrzebne w téy okoliczności papiery złożyć nakaże. Podana prośba zaraz się w gazetach umieści, tak iak o tém Art: 683. Kodexu postępowania cywilnego, wzmiankuie.

568. — 134. Takowa podana prośba, bynajmniéy skutków innego ścigania nie wstrzymuie; wolno będzie sądowi, po przywołaniu i wysłuchaniu stron, zawiesić one témczasowo.

569 — 135. Upadły, któremu dobrodzieystwa odstąpienia dóbr (*beneficium cessionis bonorum*) dozwolono, obowiązany iest, aby prośbę swoją ieszcze raz osobiście, a nie przez pełnomocnika, po uskutecznionym przyzwaniu (przy pozwie) wierzycieli, do Trybunału handlowego swego zamieszkania, lub gdyby tam go nie było, do urzędu mieyskiego, (domu Gminy) na publiczney sessyi podał, czyli powtórzył. Oświadczenie to, czyli prośba
upadłego,

upadłego, w ostatnim wypadku, spisany przez burgrabiego protokołem, zaświadcza się, który to protokół burmistrz podpisać ma.

570. — 136. Gdyby upadły siedział w areszcie, w takowym razie, wyrok sądowy, mocą którego do dobrodzieystwa odstąpienia dóbr przypuszczonym został, uwolnienie oraz onego z aresztu, a to za użyciem w takowym razie potrzebnych i zwyczajnych zabezpieczenia środków, w tym celu zaleca, aby, stosownie do poprzedniczego artykułu, oświadczenie swoje sądowi mógł podać.

571. — 137. Imię, przezwisko, powołanie i miejsce zamieszkania takowego upadłego, do tabelli, na to przeznaczonych, wpisane będą; które w izbie sądowej bądź Trybunału handlowego owego miejsca, bądź cywilnego, który go zastępuje, wreszcie w izbie posiedzeń urzędu miejskiego (Ratusza) i w Giełdzie wywieszane będą.

572. — 138. Na mocy Sądowego wyroku, który upadłemu wolności odstąpienia ma-

iątku udziela, wierzyciele do sprzedaży dóbr ruchomych i nieruchomości dłużnika przystąpić mogą. A przy takowój sprzedaży, też same uroczystości, które sprzedażom, przez połączonych wierzycieli działanym są przepisane, zachować się mają.

573. — 139. Dobrodzieystwa odstąpienia majątku uzyskać nie będą mogli.

1mo. Szalbierze; (stellionataires), podstępni bankruci, osoby za kradzież lub oszukaństwo na kary wskazane, tudzież wszelkie do zdawania rachunków obowiązane;

2go. Cudzoziemcy, opiekunowie, zawiadowcy, (administratorowie), lub depozytami zawiadujący.

T Y T U Ł III.

o Dochodzeniu prawem swego.

574. — 140. Ten, co sprzedał i przesłał kupcowi towary, bez uzyskania za nie zapłaty, może, gdy kupiec ten upadkowi

podpada, prawnie one odzyskać; ale stosownie do niżej opisanych okoliczności i warunków.

575. — 141. Dochodzenie prawem towarów ma miejsce, dopóki przesłane towary, bądź wodą, bądź lądem, są jeszcze w drodze i dopóki też towary do składu upadłego, i do miejsc sprzedaży, na rzecz upadłego, przez powiernika (kommissanta), któremu on na to dał zlecenie, nie weszły.

576. — 142. Dochodzić onych już nie można: skoro przed przybyciem na miejsce bez podstępu, podług faktury, spisu towarów, (connoisement), lub listów furmańskich sprzedane zostały.

577. — 143. Gdy dochodzenie istotnie zachodzi, to dochodzący winien jest wynadgrodzić massie upadłej, wszelkie, bądź wodne, bądź lądowe, tak ładunkowe (trochtowe) jako też powiernicze (kommissowe) oraz zabezpieczalne i inne tym podobne na dochodzone przedmioty wyłożone lub zaliczone wydatki, i sam

zapłacić wszelkie summy, z tego źródła masę ciążące, gdyby te wypłacone ieszcze nie były.

578. — 144. Dochodzenie tych iedynie towarów mieysce mieć może, które udowodnić się mogą, iż są też same a nie inne, tudzież gdy zawoyki (bale), beczki, lub pokrycia tychże, w których się też po sprzedaniu znaydowały, nie otwierane, postronki tudzież znaki na nich, ani odwiązane, ani odmienione; towary zaś same, tak co do rodzaju iako też wymiaru, ani zmienione ani uszkodzone, nie zostały.

579. — 145. Można na powrót odzyskać takowe towary, a to póki one tylko, bądź w całości, bądź w części, w dawnéy swojej istocie zostaną, które u upadłego do wiernych rąk prawem depozytowym złożone, lub dla sprzedania ich, na rachunek składającego przesłane były; w tym ostatnim wypadku, utargowane za nie pieniądze, dochodzeniu prawnemu podpadają; ieżeli takowe wypłaconemi, lub w ra-

chunku ciągłym (conto corrente) między upadłym i kupującym, umieszczone nie zostały.

580. — 146. We wszelkich dochodzenia wypadkach, depozyt iedynie i przesłanie do sprzedaży towarów wyjąwszy, syndy-cy, w imieniu wierzycieli stawiający, mają prawo do zatrzymania poszukiwanych towarów, za opłatą poszukującemu kwoty, między nim a upadłym przy sprzedaży umówionéy.

581. — 147 Przesyłania (rymessy) bądź w wezlach, bądź w innych handlowych papierach, które, czy to ieszcze nieopłacalnemi lub iuż opłacalnemi będąc, wypłaconemi ieszcze nie są, i które się, przy otwarciu upadku istotnie w pugilaresie *in natura* między papierami upadłego znalazły, poszukiwaniu podpadają, gdy takowe rymessy, właściciele, iedynie ze zleceniem spieniężenia onych (inkassowania) i do zatrzymania przy sobie wartości, aż do zadysponowania niemi, ze strony przesyłającego są odesłane, lub gdyby tenże

wyraźnie ie, na fundusz iakowéy w mieyscu zamieszkania upadłego, przyiąć się (akceptować) mianéy traty lub obligu przeznaczyl.

582. — 148. Dochodzenie ma równie mieysce, co do rymessów (przesyłań) które mimo bytności akceptacyi, tudzież rozrządzenia (dyspozycyi) nastąpiły; ieżeli w ciągłym rachunku (*compte courant*) tak umieszczone są, iż właściciel rymessów pod rubrum *credit* stoi, lecz toż prawo poszukiwania ustaié, ieżeli w czasie przesłania (*rymessy*), właściciel iakąkolwiek upadłemu summé był winien.

583. — 149. We wszelkich wypadkach, gdzie prawo dozwała poszukiwania, syndycy, skargi roztrząsają; mogą ie przypuszczalnymi uznać, z zawarowaniem zatwierdzenia wyznaczonego sędziego. Jeżeli zaś spór w tém zachodzi; Trybunał, wysłuchawszy zdania wyznaczonego sędziego, wyrok swój daie.

T Y T U Ł IV.

o Bankructwach.

R O Z D Z I A Ł I.

o Bankructwie pierwszego stopnia.

584.—150. Każdy upadły kupiec, jako bankrut pierwszego stopnia, ściganym i za takowego ogłoszonym być może, który się wiedzonym lub więcej, z niżéy wyrażonych wypadków, objętym znajdzie.

1mo. Jeżeli wydatki, na utrzymanie domu jego łożone, które co miesiąc do dziennika wpisywać winien, za zbytne uznane zostaną.

2do. Jeżeli się pokaże, iż znaczne summy, na grę albo na takowe handlowe widoki wyłożył; które iedynie od losu zależały.

3tio. Gdy się z jego ostatniego inwentarza okazuje, iż aczkolwiek majątek jego czynny (son actif) o 50. od sta, niższym będąc od majątku biernego (de son passif),

wszelakoż znaczne zaciągał summy; tudzież gdy ze stratą lub niżéy nad bieg ówczasowy (kurs) sprzedawał towary.

4to. Jeżeli wydał, bądź kredytowych, bądź cyrkulujących papierów przez siebie podpisanych, na summę, trzy razy majątek jego czynny, podług ostatniego inwentarza, przewyższającą.

595. — 151. Jako bankrut pierwszego stopnia pociągany i za takowego uznanym być może:

Upadły, któryby nie dopełnił w kancelarii oświadczenia, artykułem 4. przepisanego.

Takowy, któryby usunąwszy się, zaniedbał stawić się osobiście przed kuratorami i syndykami, w oznaczonych czasu przeciągach bez prawnych, stawić mu się niedozwalających przeszkód.

Takowy, któryby w nieporządku utrzymywane książki składał, tak iednak, iżby ten nieporządek cechy oszukaństwa nie nosił, albo któryby wszystkich swoich książek nie okazał.

Takowy, który, będąc iednego lub wię-
céy handlów współnikiem (kompanistą),
prawidła, art: 4. przepisanego, nie dopełnił.

586. — 152. Sprawy, z wypadków bankru-
ctwa pierwszego stopnia wypływaiące, pod
roztrząsanie Policyi poprawczéy podpadać
będą, czy to na podanie syndyków czyli
też ogółu wierzycieli upadłego, bądź nako-
niec na ściganie z urzędu ze strony urzędni-
ka publicznego (prokuratora) dopełniać się
miane.

587. — 153. Kiedy syndycy upadłéy mas-
sy przeciw upadłemu, o bankructwo pier-
wszego stopnia process formuią; prawne
koszta z tego wypływaiące, massa ponosi.

588. — 154. W zdarzeniu, gdy process ta-
kowy ieden z wierzycieli rozpoczyna, to,
gdy upadły oczyszcza się, powód wydatki
ponosi: a gdy upadły za winnego iest uzna-
nym; to massa koszta opłaca.

589. — 155. Prokuratorowie Cesarscy o-
bowiązani są, od wszelkich wyroków Poli-
cyi poprawczéy zanosić appellacyą, skoro
się w ciągu instrukcyi okazuje, iż sprawa,

iako o bankructwo pierwszego stopnia, do rozsądzenia do Policyi poprawczéy należna: podług stanu rzeczy, pod roztrząsanie sądu kryminalnego, z powodu podstępного bankructwa, odesłaną bydź powinna.

590.—156. Skoro sąd Policyi poprawczéy uznaie, iż bankructwo pierwszego stopnia ma miejsce; wydaie zaraz, a to stosownie do okoliczności wyrok, na uwięzienie upadłego, naymniéy iednomiesięczne, a naywięcéy dwuletnie.

Nad to, wyroki takowe, publicznie poprzybiiane i stosownie do artykułu 683. Kodexu Cywilnego postępowania, do gazet publicznych podawane bydź mają.

R O Z D Z I A Ł II.

o Bankructwie podstępnym.

591.—157. Za podstępnego bankruta, każdy upadły handlujący ogłoszonym będzie, który w iednym lub więcéy z pomiędzy niżéy wymienionych przypadków znajdzie się, to iest:

1mo. Jeżeli wydatki albo straty, fałszywie podaie: albo gdy nie dowodzi, na co swoje przychody wyłożył.

2do. Jeżeli, bądź co z gotowizny, bądź z długów, massie winnych, bądź z towarów, zboża, lub iakichkolwiek ruchomości na stronę usunął.

3tio. Jeżeli tenże czynności swoje, bądź kupna, bądź negocyacyi, bądź darowizn tyczące się, pozmyślał.

4to. Jeżeli tenże zmyślił długi massę ciążące, między nim a mniemanymi wierzycielami ukartowane, zapisuiąc to fałszywie w książkach, albo się dłużnikiem bez przyczyny i odebranéy wáluty, bądź aktami urzędowymi, bądź obligami z podpisem prywatnym, podstępnie robiąc.

5to. Jeżeli mając sobie powierzone szczególne pełnomocnictwo, albo do wiernych rąk, (depozytu) pieniądze, handłowe papiery, żywności lub towary, nadużywaiąc dobrej wiary tych, co go umocowali, lub mu swéj własności powierzyli, na swoią własną korzyść, bądź gotowizny, bądź wartości

przedmiotów, pełnomocnictwem lub do wiernych rąk złożeniem, sobie powierzonych, użył.

6to. Jeżeli, czyli to dóbr nieruchomości, czyli papierów albo ruchomości, iakiego bądź rodzaju, pod cudzym imieniem na swą korzyść nabył.

7mo. Jeżeli xiążki swoje handlowe ukrył.

592 — 158. Jako podstępny bankrut, ścigany i uznany bydź może takowy upadły: który nie utrzymywał xiążek kupieckich, lub któregoby xiążki rzetelnego stanu długów jego, tak mu należnych iak i przezeń winnych (aktywów i passywów) nie przedstawiały. Takowy, któryby pozyskawszy list gleytowy, będąc przyzwanym, w sądzie się nie stawił.

593. — 159. Wszelkie, z powodu podstępnego bankructwa wypływające sprawy w sądzie kryminalnym, prokuratorowie Cesarscy lub ich zastępcy z urzędu popierać będą; a to, bądź za rozgłoszeniem się rzeczy, bądź na doniesienie syndyków czyli też którego z wierzycieli.

594. — 160. Jak tylko oskarżony przekonany i za winnego przestępstw, powyższemi Artyk: opisanym, uznany zostanie; ma ulegać karom, które w Kodexie kryminalnym na podstępnych bankrutów przepisane są.

595. — 161. Za współników podstępnego bankructwa poczytani i na teź same kary, co podstępny bankrut wskazani bydź mają, ci wszyscy, którymby dowiedziono: iż się w celu utajenia, lub usunięcia na stronę, czyli to całości czyli tylko części iakowéy majątku ruchomego lub nieruchomego, z bankrutem wzmowiebyli, lub fałszywych w tymże celu do niego nabyli pretensyi; a przy sprawdzaniu i urzędownie stwierdzaniu onych, uporczywie przy tym stali, iż teź pretensye są istotne i żadnemu zarzutowi nie podległe.

596. — 162. Wyrok, wskazujący na kary współników podstępnego bankructwa, wskaże ich oraz:

1mo. Aby majątek, należności i udziały

podstępem z massy wierzycieli na stronę usunięte, téżże massie zwrócili.

zdo. Na wynadgodzenie téżże massie wszelkich szkód, w takowey summie, w iakiéy massę oszukaństwem pokrzywdzić chcieli.

597 — 163. Wyroki sądów kryminalnych, względem podstępnych bankrutów i onych współników zapadłe, po miéyscach publicznych przybiiane i nad to, stosownie do art: 683. Kodexu postępowania cywilnego, do gazet podawane być mają.

P O D D Z I A Ł III.

o Zarządzaniu majątku, w wypadku nastąpionego bankructwa.

598 — 164. We wszelkich zdarzeniach, w których, bądź to ściganie, bądź wyrok tak względem bankructwa pierwszego stopnia, iako też i bankructwa podstępnego, mają miejsce; sprawy cywilne i nie tego rodzaju, o iakich w Art: 162. wyrzeczono, odłączone od ogółu processu zostaną, wszelkie zaś prze-

pisy, względem majątku pod upadłością będącego zakreślone, tu dopełnionemi być powinny: a to tak, iż te sprawy, ani do Trybunałów Policyi poprawczey, ani do sądów kryminalnych odsyłaniami lub pociągnioniami być nie mogą.

599.—165. Wszelakoż, syndycy upadłej massy, obowiązani będą, do przesyłania prokuratorom Cesarskim i ich zastępcom, wszelkich a wszelkich dokumentów, pism, papierów i objaśnień, którychby od nich żądano.

600.—166. Dokumenta, pisma i papiery, które syndycy wydaią, w ciągu instrukcyi sprawy, tak winny być utrzymywane, iżby kancelarye na wzajem sobie onych udzielać mogły; udzielanie takowe na żądanie syndyków następować będzie, którzy, albo prywatne sobie z nich kopie porobić, albo o urzędowe wyciągi, przez pisarza sądu, sporządzone, domagać się mogą.

601.—167. Po zapadłym wyroku, wyżej rzeczzone dokumenta, pisma i papiery,

syndykom zwrócone bydź mają, którzy z odebranych zakwituią, wyiawszy atoli takowe pisma, którychby sąd złożenie urzędowe (depozyt) nakazał.

T Y T U Ł V.

o Przywróceniu do czci i możności prowadzenia handlu (Réhabilitation.)

602. — 168. Wszelka ze strony upadłego prośba, o przywrócenie siebie do czci i możności prowadzenia handlu, do sądu apellacyjnego pod którego okręgiem upadły ma swe zamieszkanie, na piśmie podawać się ma.

603. — 169. Suplikant, powinien do swojej prośby dołączyć kwity i inne dowodzące dokumenta, iż wszelkie przez siebie winne długi, tak co do kapitału iako téż stowego tudzież kosztów, całkiem wypłacił.

604. — 170. Generalny prokurator sądu

appellacyjnego, otrzymawszy urzędowe udzielenie sobie podanęj prośby, wyciągi tegoż udzielenia przez siebie zaświadczone, prokuratorowi Cesarskiemu przy Trybunale okręgu, tudzież prezesowi Trybunału handlowego, w których wydziale supplikant ma zamieszkanie, lub jeżeli upadły od czasu upadku zamieszkanie odmienił, do Trybunału handlowego, w którego okręgu upadłość nastąpiła, prześle; dając im zlecenie, ażeby wszelkie objaśnienia, do udowodnienia okoliczności, prośbą objętych ściągające się, ile tylko mogą, zebrali.

605. — 171. W tém celu, za sprawę prokuratora Cesarskiego i prezesa Trybunału handlowego, powyżęj rzeczona prośba przepisana, przez dwóchmiesięczny czasu przeciąg, tak w izbach sądowych każdego Trybunału, iako téż w Gieldzie i na Ratuszu przybita, tudzież w wyciągu, w piśmie publicznym umieszczana być ma.

606. — 172. Każdy wierzyciel, któryby w swoięj pretensyi bądź w kapitale lub

w procentach i kosztach, całkowicie zaspokoionym nie był; tudzież wszelka inna osoba, któręby na tym zależało: w przeciągu czasu, w którym wywieszenie trwa, sprzeciwieństwo przeciwko takowemu przywróceniu do czci i możności, (rehabilitacyi) zanosić mogą; a to prostem do kancelaryi na piśmie podaniem, wspartém, gdyby tego była potrzeba, należnemi piśmiennymi dowodami. Wierzyciel sprzeciwieństwo takowe zanoszący, w żadnym względzie, stroną w dalszęj sprawie, względem przywrócenia do czci i możności, byđz nie może; przez to atoli, inne iego prawa, żadnemu nie podpadają ścieśnieniu.

607. — 173. Po upłynionych tych dwóch miesiącach, tak prokurator Cesarski, iako też prezes Trybunału handlowego, każdy oddzielnie, generalnemu prokuratorowi sądu appellacyjnego wiadomości, których zasiągnąć mogli, sprzeciwieństwa któreby zachodziły, tudzież opis szczególnych okoliczności, które względem sprawowania się upadłego, dostrzegli, wraz z za-

łączeniem swego, co do iego prośby, zdania, przesyłają.

608. — 174. Genaralny prokurator sądu appellacyjnego, postara się o wyrok ostateczny na zanesioną o przywrócenie do czci i możności (rehabilitacyi) prośbę: mocą którego, prośba ta, albo przyjętą, albo odrzuconą zostanie; raz zaś odrzucona prośba, już więcéy podawaną byđz nie może.

609. — 175. Wyrok, przywrócenia do czci i możności (rehabilitacyi) ogłaszający, tak prokuratorowi Cesarskiemu, iako téż prezesom Trybunałów, do których, powyższym sposobem prośba przechodziła, przesłanym zostanie; Trybunały owe, wyrok ten ogłaszają i wciągnięcie onego do protokółów swych zalecą.

610. — 176. Przywrócenia do czci i możności (rehabilitacyi) tacy uzyskać nie mogą, którzy szalbierzami, (stellionataires) podstępnyimi bankrutami, okazali się: osoby za kradzież lub oszukaństwo karom podpadłe, tudzież osoby, do zdawania ra-

chunków obowiązane, iako to: opiekunowie, zawiadowcy lub depozyt przyimuiący, któreby nie zdały, lub nieoczyściły swych rachunkowych czynów.

611. — 177. Bankrut atoli pierwszego stopnia, któryby wyrokowi kary nań wskazującemu, całkiem uległ; do rehabilitacyi, czyli przywrócenia do czci i możności, dopuszczonym byź może.

6.2. — 178. Żaden z upadłych kupców w giełdzie znajdować się nie może; dopóki przywrócenia siebie do czci i możności (rehabilitacyi) nie uzyska.

XIĘGA CZWARTA.

o Rozciągłości władzy Trybunału Handlowego (Jurysdykcji).

T Y T U Ł I.

o Organizacji (składzie) Trybunałów Handlowych.

613. — ART: 1. Mocą urządzenia, ze strony Administracji publicznej wyiść miastego, liczba Trybunałów handlowych, oznaczona, tudzież miasta wymienione zostaną, które w stosunku do rozciągłości swego handlu i przemysłu, za zdolne do mienia takowych sądów uznane będą.

614. — 2. Władza sądownicza każdego Trybunału handlowego, ma się tak daleko rozciągać, iako i władza Trybunału

cywilnego, w którego obrębie Trybunał handlowy jest umieszczonym. Jeżeliby zaś ustanowienie kilku Trybunałów handlowych w obrębie iednego Trybunału cywilnego było potrzebném; to Trybunałom handlowym, pewne okręgi, w których władza ich rozciągać się ma, oznaczone będą.

615.—3. Trybunał handlowy, składać się będzie z iednego prezesa, tudzież z sędziów i onych zastępców. Liczba sędziów mnieyszą nad dwóch, ani wyższą nad ośmiu nie będzie; nie rachując w to prezesa. Liczba zastępców w stosunku do potrzeby urzędowania zakreśli się. Urządzenie, ze strony administracyi publiczney wyszłe, ustanowi dla każdego Trybunału liczbę, tak sędziów iako téż i zastępców.

616.—4. Członki Trybunału handlowego, na zgromadzeniu złożoném ze znacznieyszych kupców, szczególniéy zaś naczelników domów, iako naydawnieyszych tudzież naylepiéy z rzetelności, porządku i oszczędności znanych, obierać się będą.

617.—5. Prefekt, Listę znacznieyszych

kupców, z pomiędzy wszystkich swego okręgu, ułoży; a Minister interessów wewnętrznych, onę potwierdzi. Liczba ich dwudziestu pięciu, w miastach nad piętnaście tysięcy dusz ludności nie mających, przechodzić nie będzie; w innych miastach, w stosunku do każdego tysiąca ludności, powyżey rzeczoną ludność przenoszącego, iednym elektorem pomnożona będzie.

618. — 6. Każdy, handel prowadzący, sędzią lub zastępcą obranym być może, gdy ma lat trzydzieści wieku swego, tudzież jeżeli od lat pięciu, ze czcią i zaszczytem handel prowadzi: prezes, ma mieć wieku swego lat czterdzieści i tylko z pomiędzy dawnych sędziów wybranym być może; do których i ci należą, którzy w sądach niniejszych zasiadają, tudzież dawni sędziowie, konsulowie, (radcy handlowi.)

619. — 7. Wybierani będą większością kresek, przez każdego oddzielnie dawanych; a gdy o wybór prezesa iść będzie, to przedmiot szczególny wyboru tego, nim

do zbierania oddzielnych kresek przystąpi się, oznajmionym bydź powinien.

620. — 8. W pierwszym nastąpić mianym wyborze (elekcyi), prezes, tudzież połowa sędziów i zastępców, z których Trybunał handlowy złożonym bydź ma, na dwa lata mianowanymi zostaną; druga zaś połowa, tak sędziów iako i zastępców, na rok tylko ieden: w następujących zaś wyborach, całkowity wybór na lat dwa działać się będzie.

621. — 9. Tak prezes iako i sędziowie, przez dwa lat tylko na urządzie będą, i dopiero po iednoroczném przerwie, znowu obranymi bydź mogą.

622. — 10. Przy każdym Trybunale, będzie ieden pisarz tudzież kilku burgrabiów, których rząd mianuje; służące im prawa, urządowanie i powinności, wyrokiem administracyi publicznej oznaczone zostaną.

623. — 11. Dla Miasta Paryża w szczególności, ustanowiona będzie straż kupiecka, a to dla dopełnienia wyroków, przyaresztowanie nakazujących. Sposób zaprowadzenia (organizacyi) onéy, tudzież inne względem

względem teyże, straży prawidła, szczególném urzędzeniem przepisane zostaną.

624. -- 12. Wyroki (Dekreta) Trybunałów Handlowych, naymniéy w komplecie trzech sędziów, wydane bydź powinny. Zastępcy, iedynie do dopełnienia téy liczby, przywoływany mi bydź mogą.

625.— 13. W Trybunałach Handlowych, urzędowanie prawnych doradców, stosownie do artykułu 414. Kodexu postępowania cywilnego, całkiem iest uchylone; nikt w tych sądach za drugiego stawać w sprawie nie może, ieżeli go strona, na sądach przytomna, do tego nie upoważnia, lub ieżeli szczególnego pełnomocnictwa nie ma. Pełnomocnictwo takowe, bądź pod oryginałem, bądź pod kopią przypozwu, napisane bydź może, składa się pisarzowi, przed przywołaniem ieszcze sprawy, które on bezpłatnie zaświadcza.

626. — 14. Urzędy sędziów Trybunału handlowego, są honorowymi, (bezpłatnymi.)

627. — 15. Sędziowie ci, przed rozpoczęciem urzędowania, wykonaią przysięgę na

publiczném posiedzeniu sądu apellacyjnego. gdy takowy sąd w tym okręgu w którym Trybunał Handlowy jest ustanowionym, zgromadza się. Gdy się zaś rzecz inaczéy m.; sąd apellacyjny, na żądanie Trybunału handlowego, daie zlecenie Trybunałowi Cywilnemu I. Instancyi owego okręgu, do odebrania od nich przysięgi; a w takowym razie, Trybunał spisuie protokół w téy okoliczności i przesyła go do sądu apellacyjnego, który wciągnienie tegoż protokołu do akt swoich nakazuje: prawne te uroczystości, na wniosek prokuratora Cesarskiego, i bezpłatnie dopełniane być mają.

628. — 16. Trybunały Handlowe, pod bezpośredniém zarządzeniem i dozorem wielkiego sędziego, ministra sprawiedliwości, zostają.

T Y T U Ł II.

o Sprawach, podrozsządzenie Trybunałów Handlowych, podpadających.

629. — 17. Trybunały Handlowe rozsądzć mają:

1 mo. Wszelkie spory, z zobowiązań się i czynów, między negocyantami, kupcami, i bankierami zaszłych, wypływające.

2 do. Spory, z aktów handlowych między ludźmi wszelakiego stanu i urodzenia pochodzące.

630. — 18. Aktami handlowemi prawo u znaie.

Wszelkie kupno zboża, towarów i innych rzeczy, w zamiarze odprzedania tychże, bądź tak iak są wistocie, bądź też po przekształceniu onych i na inną rzecz przerobieniu, bądź iedynie w celu wynajmu innym ich używania.

Wszelkie przedsięwzięcia rękodzielne, kommissowe (powiernicze), frochtowe, bądź wodą bydz lądem.

Wszelkie przedsięwzięcia względem dostarczenia (liwerunku), agentostwa, zakładania izb (biór), kantorów interessowych, miejsc sprzedawania więcéy daiącemu, tudzież zabaw publicznych.

Wszelkie czynności wexlarskie, bankowe i faktorskie:

Wszelkie działania banków publicznych.

Wszelkie przyjęte obowiązki między negocyantami, kupcami i bankierami.

Między zaś osobami, iakiegokolwiek bądź stanu i urodzenia, wszelkie wexłów trasowanych lub przesyłań pieniężnych zmieysca na mieysce, tyczące się czynności.

631. — 19. Podobnież prawo, za czynności handlowe uznaie:

Wszelkie podięcia się (antrepryzy) budowañ, tudzież wszelkie nabywania, zbywania statków, tak dla wewnętrzný iako teź zewnętrzný żeglugi.

Wszelkie wyprawy morskie, wszelkie nabywania lub zbywania stroiszu okrętowego, lin, żagłów, kotwic, potrzeb do życia.

Wszelkie wynaięcia statków, pożyczek

lub zaciągów na los szczęścia, (à la grosse) wszelkie zabezpieczalne i tym podobne morsko handlowe kontrakty.

Wszelkie układy i ugody, płacy i myta, czeladzi okrętowéy tyczące się,

Wszelkie umowy między panami a czeladzią, względem przyjmowania służby na okrętach kupieckich.

632 — 20. Trybunały Handlowe rozsządzać oraz maią:

1mo. Zachodzące przeciwko fãktorom, czeladzi kupieckiey lub innym sługom sprawy, ile się teledynie ściągają do handlu kupca, u którego ci są w obowiązkach.

2do. Wszelkie spory, które z powodu wydanych assygnacyi (biletów) ze strony poborców, płatników, tudzież innych osób do zdawania rachunków z grosza publicznego obowiązanych, pochodzą.

633 — 21. Nakoniec wyrokować maią:

1mo. Względem składania bilansów i xiążek handlowych, ze strony upadłego kupca nastąpić winnych, względem zatwierdzenia, tudzież sprawdzania (weryfikacyi) podanych do upadłej massy wierzytelności.

zdo. Względem zanesionych sprzeciwieństw (opozycyi) przeciwko układom w upadłościach, w zdarzeniu, gdy zasady sprzeciwieństwa, bądź na dokumentach bądź czynnościach handlowych wspierając się, przez członki sądu handlowego, stósownie do prawa, rozstrzygnięonebydź mogą.

W innych albowiem wypadkach, rozsądzenie założonych sprzeciwieństw, do Trybunału Cywilnego należy.

Z tego powodu, do podanego przeciw układowi sprzeciwieństwa, (opozycyi) dowody, na których się zasadza, załączać się mają, a to pod nieważnością.

3tio. Względem potwierdzenia układu, między upadłym z iednéy, a iego wierzycielami z drugiéy strony, nastąpięnego.

4to. Względem nastąpięnego ze strony upadłego kupca zrzeczenia się majątku, ile ta okoliczność stósownie do art: 901. Kodeksu Cywilnego postępowania, pod roztrząsanie Trybunału handlowego należy.

634. — 22. W wypadkach, gdzie wexle, ie-

dynie jako proste karty, podług osnowy Art: 112. księgi I. są uważalne: gdy obligi na zlecenie (billets á ordre) od osób nie kupujących będąc podpisane, z czynności handlowych, kupiectwa, zmiany, banków lub faktorstwa, wcale nie wypływają; takowe sprawy, Trybunał Handlowy, gdy pozwany tego żąda, do Trybunału Cywilnego odsyłać będzie powinien.

635. — 23. Jeżeli zaś wyżéy wymienione wehle i obligi na zlecenia, razem i od osób bawiących się handlem i nie bawiących się, podpisane są, to Trybunał Handlowy, sprawę rozsądzać może, lecz nie ma mocy wyrokowania aresztu na osoby, które się handlem nie trudnią; chyba by się też osoby do takowych zobowiązały czynności, które się handlu, przekupywania, zmiany wehlów, banków lub faktorstwa, dotyczą.

636. — 24. Rozsądzanie spraw wniesionych przeciw właścicielowi gruntu, rolnikowi, lub wino hodującemu, (właścicielowi winnic) o sprzedaż zboża własnéy swéy kreścencyi: przeciwko kupcowi o zapłacenie

zboża i towarów, któreby on na własny użytek zakupił, z pod władzy Trybunału Handlowego całkiem iest wyięte.

Wszelakoż oblgi na zlecenie przez trudiącego się handlem podpisane, uważać się mają, iakoby w widoku handlowym wydane były; bilety zaś poborców, płatników, kassyerów, tudzież innych w kassach publicznych sprawujących urządowanie osób, iako z ich urzędu wydane uważać się będą, gdy inna przyczyna tego wskazaną nie iest.

637. — 25. Trybunały handlowe, bez appellacyi rosądzaią.

1 mo. Wszelkie sprawy których summa kapitalna 1000. Franków nie przechodzi.

2 do. Wszelkie sprawy, względem których strony, pod rozsądzenie tegoż sądu należące i swoich praw używające, wyraźne czynią oświadczenie, iż na wyroku Trybunału Handlowego przestaną i prawa appellacyi całkiem odstępuią.

638 — 26. W okręgach, gdzieby Trybunałów Handlowych nie było; Sędziowie Trybunału Cywilnego, urządowanie to sprawa-

wać i sprawy w materyach Trybunałowi Handlowemu niniejszém prawem przyznanych, rozsądzać będą.

639.— 27. W takowym razie, instrukcye spraw, w takim sposobie, iaki iest dla Trybunałów Handlowych przepisany, następować i wyroki, też same skutki mieć będą.

T Y T U Ł III.

o Sposobie prawnego postępowania w Trybunałach Handlowych.

640.— 28. Sposób prawnego postępowania w Trybunałach Handlowych, ma być takowy, iaki iest przepisany w Kodexie postępowania cywilnego, części pierwszey księdze II. Tytule 25.

641.— 29. Wszelakoż i artykuły 156. 158 i 159. tegoż Kodexu (1) do wyroków

---

(1) *Kodex postępowania Cywilnego Księga II. o Sądach niższej instancyi.*

156. Wszelkie wyroki zaoczne przeciwko stronie, która nie ustanowiła patrona, będą wręczone przez

przez Trybunały pierwszý instancji, przeciwko stronom uporczywie niestawiającym wydawać się zwykłych, ściągające się; Trybunałom handlowym, w wydawaniu wyroków zaocznych na niestawiających, za prawo służyć mają.

Burgrabiego wyznaczonego przez Sąd, bądź przez Sędziego zamieszkania niestawiający strony któremu Sąd to zlecit Winny być exekwowanemi w ciągu sześciu miesięcy po ich otrzymaniu, inaczej uważane będą za menastąpione.

- 158 Jeżeli wyrok wydany został przeciwko stronie nie mającej Patrona, opozycja będzie mogła być przyjętą aż do wyekskwowania wyroku.
- 159 Wyrok uważa się za wyekskwowany, gdy zajęte ruchomości zostały przedane, albo gdy skazany, został uwięzionym, lub gdy zamówiono onego dalsze trzymanie w więzieniu, albo gdy go uwiadomiono o zajęciu jednej lub kilku jego nieruchomości, lub gdy koszta zostały zapłacone, albo nakoniec gdy Akt taki nastąpił, z którego koniecznie okazało się, że wyekskwowanie wyroku wiadome było stronie niestawiający, Opozycja założona w powyższych czasu przeciągach, i podług form poniżej przepisanych zawieszona exekucją, jeżeli nie była nakazaną bez względu na opozycją.

642 — 30. Co do appellacyi od wyroków Trybunałów Handlowych, takowe zanoszone będą do sądów appellacyjnych, w których rozległości też Trybunały zostają.

T Y T U Ł IV.

o Sposobie prawnego postępowania w sądzie appellacyjnym.

643. — 31. Przeciąg czasu, w którym przeciwko wyrokowi Trybunału handlowego, appellacya zakładać się może, będzie 3ch miesięczny: a to od dnia, w którym wyrok w ooczny wręczonym został; a od dnia upłynionego zakresu (terminu), do zakładania sprzeciwieństwa dozwolonego, co do wyroków zaocznie zapadłych. Appellacya, zanosić się może nawet w dniu ogłoszenia wyroku.

644. — 32. Appellacya dopuszczalną nie jest; skoro przedmiot sprawy summy lub wartości 1000. franków nie przechodzi, chociażby wyrok wyraźnie tego, iż już ostatecznym zapadł, nie opiewał; tudzież chociażby wyrażał iż z dopuszczoną appellacją zapadł.

645. — 33. Sądy appellacyjne nie będą mogły w żadnym wypadku, a to pod nieważnością, i wynadgrózeniem szkód wszelakich stronom, gdyby te nastąpić miały, ani wstrzymywać, ani najmnieyszéy w tém wszytkiém dozwalać zwłoki, co się wykonania wyroków Trybunału Handlowego dotyczy, a nawet i w takowym wypadku, gdyby wyrok o nieprzyzwoitość sądu był zaskarżony; lecz stosownie do potrzeby i wypadku, też sądy appellacyjne udzielić zezwolenia mogą, na wydanie drogą nadzwyczajną przy pozwu, aby sprawa, w dniu i godzinie oznaczonych, przed temiż sądami, względem rozprawiania się o appellacyą wniesioną została.

646. — 34. Sprawy, przez äppellacyą od Trybunałów Handlowych przychodzące, tak się w sądach appellacyjnych popierać mają, iak sprawy od wyroków w materyi summarycznéy zapadłych, do tychże sądow przychodzące, są popierane i rozsądzane. Prawne postępowanie, tak dotąd, póki wyrok ostateczny nie nastąpi, iako też gdy

już istotnie zapadnie, także same bydź ma,
i jakie jest przepisaniem w Xiędze III. Tyt: I.
Kodexu postępowania Cywilnego, dla spraw
które przez appellacyą od Trybunałów Cy-
wilnych przychodzą.

(podpisano) NAPOLEON.

Na rozkaz Cesarza

Minister Sekretarz Stanu,

(podpisano) Hugo B. Maret.

*Zgodno z Oryginałem, Sekretarz Gene-
ralny Rady Stanu,*

(podpisano) J. G. Loche.

P R A W O

*Względem terminu, od którego
Kodex Handlowy moc Prawa
mieć powinien.*

Uchwalone dnia 15 Września 1807.

A R T Y K U Ł I.

Prawa w Kodexie Handlowym zawarte,
nie prędzę, iak od pierwszego Stycznia 1808
moc prawa mieć będą.

A R T Y K U Ł II.

Od wyżey rzezonego dnia pierwszego
Stycznia 1808. wszelkie dawne prawa, ma-
teryi Handlowych tyczące się, które rze-
czonym Kodexem nie są objęte, całkiem się
znoszą. —

(podpisano) NAPOLEON.

Na Rozkaz Cesarza.

Minister Sekretarz Stanu.

(podpisano) Hugo B Maret.

*Zgodno z Oryginałem Sekretarz Generalny
Stanu, (podp.) J. G. Lore.*

Wypis z Protokołu Sekreta: Stanu.

MY FREDERYK AUGUST
z Bożej Łaski Król Saski, Xiążę
Warszawski, &c. &c.

Wszém w obec i każdemu, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Obywatelom Xięstwa Naszego Warszawskiego, wiadomo czynimy, iż Izba Poselska, stosownie do przedstawionego Jéy w Imieniu Naszém projektu i po wysłuchaniu Mówców Rady Stanu i Kommissyi, uchwaliła co następuje:

Przyjęcie Kodexu Handlowego Francuzkiego za Prawo Xięstwa Warszawskiego.

A R T Y K U Ł I.

Prawo Francuzkie dekretowane na dniu 10, 11, 12, 14, i 15., ogłoszone na dniu 20, 21, 22, 24, i 25. Września 1807 Roku, zawarte pod tytułem ogólnym Kodex Handlowy, za Prawa handlowe dla Xięstwa Warszawskiego są przyjęte, z przystosowaniami w poniższych Artykułach przyjętymi.

A R T Y K U Ł II.

Prawa Handlowe z dniem 1szym Maja roku bieżącego, mają być zaprowadzone.

A R T Y K U Ł III.

Gdzie Kodex Handlowy odwołuje się do Procedury Cywilnéy, ma być dołożone: Tymczasowo przez Najjaśniejszego Pana wydadź się mającý.

A R T Y K U Ł IV.

W Artykule 176. Xięgi pierwszý, moc dana Burgrabiom, zostawaie się tylko przy Notaryuszach.

A R T Y K U Ł V.

Artykuł 14. Rozdziału II. Xięgi trzeciý zmienia się w tym sposobie:

Może oraz Sąd Pokoju na wypadek ogłoszonego Bankructwa dłużnika, iako Sąd mieyscowy, za udowodnieniem niebezpieczeństwa w przewłoce, przystąpić do przyłożenia pieczęci.

Po rozważeniu przedstawienia Senatu, zalecamy i rozkazujemy, aby takowe Prawo

stwierdzone wielką pieczęcią stanu, było umieszczone w Dzienniku Prawa, przesłane do Sądu Appellacyjnego, Sądów Kryminalnych i Trybunałów Departamentowych, tudzież do Władz Administracyjnych, aby te Magistratury do archiwów swoich je wciągnęły, takowe Prawa wykonywały, i ich wykonania pilnowały; w szczególności zalecamy Ministrowi Naszemu Sprawiedliwości, Prawo niniejsze za obowiązujące ogłosić.

Dan w Pałacu Naszym w Warszawie, dnia dwudziestego czwartego Miesiąca Marca, R. Tysiącznego Ośmsetnego Dziewiątego.

(*podpisano*) FREDERYK AUGUST.

(L. S.) przez Króla

Zgodno z Oryginałem, *Minister Sekr: Stanu*

FELIX ŁUBIEŃSKI. STANISŁAW BREZA.

Minister Sprawiedli: FELIX ŁUBIEŃSKI.

(L. S) *Minister Sprawiedli:*

L. Osiński. *Zgodno z Oryginałem:*

Sekretarz Jlny, *Minister Sekr: Stanu*

STANISŁAW BREZA.

R E J E S T R

X I Ę G A I.

o *Handlu w Ogólności.*

	<i>karta</i>
TYTUŁ I. o Handlujących . . .	1
TYTUŁ II. o Xiążkach Kupieckich	4
TYTUŁ III. o Kompaniach . . .	8
PODDZIAŁ I. o Rozmaitych kompaniach i ich prawidłach .	8
PODDZIAŁ II. o Sporach między kompanistami i o sposobach onych załatwiania .	17
TYTUŁ IV. o Rozłączeniu majątku	20
TYTUŁ V. o Giełdach Kupieckich, agentach zmiany i faktorach	26
PODDZIAŁ I. o Giełdach kupieckich	26
PODDZIAŁ II. o Agentach zmiany i stręczycielach czyli faktorach	27

TYTUŁ VI. o Kommissantach (powiernikach)	38
PODDZIAŁ I. o Kommissantach w ogólności ✓	33
PODDZIAŁ II. o Kommissantach transportu lądem i wodą	35
PODDZIAŁ III. o Furmanie	38
TYTUŁ VII. o Kupnie i sprzedaży	40
TYTUŁ VIII. o Wexlach trassowanych o Wexlach suchych czyli osobistych i o przedawnieniu	41
PODDZIAŁ I. o Wexlach trassowanych	41
§. I. o Formie Wexlu trassowanego	41
§. II. o Funduszu zapłacenia	43
§. III. o Przyjęciu (akceptacyi) wexlu	44
§. IV. o Przyjęciu honorowém (pośrednicznym)	47
§. V. o Terminie (upadku) wexlu	47
§. VI. o Przenoszeniu (indossowaniu czyli Giro) wexlu	49
§. VII. o Solidarności	50
§. VIII. o Rękoimii	50
§. IV. o Wyplacie	51

§. X. o Wyplacie honorowéy (przez pośrednictwo)	54
§. XII. o Protestach (obżalowaniach)	64
§. XIII. o Wexlach powrotowych	66
PODDZIAŁ II. o Wexlach suchych czyli osobistych	69
PODDZIAŁ III. o Przedawnieniu	70

X I Ę G A II.

o Handlu Morskim.

TYTUŁ I. o Okrętach i innych stat- kach Morskich	72
TYTUŁ II. o Sekwestrze i sprzedawa- niu Statków Morskich	80
TYTUŁ III. o Właścicielach Okrętu	90
TYTUŁ IV. o Kapitanie okrętowym	92
TYTUŁ V. o Zaciąganiu i mycie may- tków tudzież innych do że- glugi należących ludzi	104
TYTUŁ VI. o Morsko-ładunkowych Kontraktach	114
TYTUŁ VII. o Listach towarów (fa- kturach)	117

TYTUŁ VIII. o Frochcie czyli komorném ładunkowém	120
TYTUŁ IX. o Kontraktach na los szczęścia	130
TYTUŁ X. o Zabezpieczeniach czyli assekuracyach	139
PODDZIAŁ I. o Kontrakcie zabezpieczenia, o jego formie i przedmiotach	139
PODDZIAŁ II. o Obowiązku zabezpieczającego i zabezpieczonego	147
PODDZIAŁ III. o Odstąpieniu czyli zrzeczeniu się na rzecz zabezpieczających	155
TYTUŁ XI. o Przygodach czyli przypadkach Morskich	168
TYTUŁ XII. o Wyrzucaniu w morze i stosunkowém ponoszeniu szkód ztąd wynikłych	175
TYTUŁ XIII. o Przedawnieniu	182
TYTUŁ XIV. o Niedopuszczalności (nieprzyjęciu) skargi	183

X I Ę G A III.

o Upadkach i Bankructwach.

Zasady ogólne	185
TYTUŁ I. o Upadkach kupieckich	186
ROZDZIAŁ I. o Otwarciu upadłości	186
ROZDZIAŁ II. o Przyłożeniu pieczęci	189

ROZDZIAŁ III. o Mianowaniu wy-	
znaczonych sędziego tudzież	
kuratorów do upadłej masy	190
ROZDZIAŁ IV. o Czynnościach po-	
przedniczych kuratorów i o	
pierwszych rozporządzeniach	
co do upadłego	194
ROZDZIAŁ V. o Bilansie	198
ROZDZIAŁ VI. o Syndykach tém-	
czasowych	200
PODDZIAŁ I. o Mianowaniu Syn-	
dyków témczasowych	200
PODDZIAŁ II. o Ustaniu urzędo-	
wań Kuratorskich	202
PODDZIAŁ III. o Wynagrodze-	
niu Kuratorów	203
ROZDZIAŁ VII. o Działaniach tém-	
czasowych syndyków	203
PODDZIAŁ I. o Odięciu pieczę-	
ci i o Inwentarzu	203
PODDZIAŁ II. o Sprzedaniu to-	
warów i ruchomości tudzież	
dochodzeniu długów upadłej	
massie winnych	206
PODDZIAŁ III. o Szrodkach za-	
bezpieczenia należności u-	
padłej massie służących	209
PODDZIAŁ IV. o Sprawdzeniu o-	
bligów upadłości	210
ROZDZIAŁ VIII. o Syndykach osta-	
tecznych i o utzędowaniu	
tychże	216
PODDZIAŁ I. o Zgromadzeniu	
się wierzycieli, których wie-	

rzetelności sprawdzone i urzędownie stwierdzone zostały	216
PODDZIAŁ II. o Ułożeniu się	218
PODDZIAŁ III. o Połączeniu się wierzycieli	222
ROZDZIAŁ IX. o Rozmaitych klasach wierzycieli tudzież prawa ich w zachodzący upadłości	225
PODDZIAŁ I. Prawidła ogólne	225
PODDZIAŁ II. o Należnościach wierzycieli hipotekę mających	227
PODDZIAŁ III. o Prawach Żon w zachodzącym upadku .	230
ROZDZIAŁ X. o Podziale pomiędzy wierzycieli tudzież o ostatecznym obrachunku ruchomości do teyże masy należnych	236
ROZDZIAŁ XI. o Sposobie postępowania przy sprzedaży dóbr nieruchomych upadłego .	238
TYTUŁ II. o Zrzeczeniu się majątku na rzecz wierzycieli	239
TYTUŁ III. o Dochodzeniu prawem swego	242
TYTUŁ IV. o Bankructwach	247
ROZDZIAŁ I. o Bankructwie pierwszego stopnia	247
ROZDZIAŁ II. o Zarządzaniu majątkiem, w wypadku następnego Bankructwa	254

TYTUŁ V. o Przywróceniu do czci i możności prowadzenia han- dlu.	256
--	-----

X I Ę G A IV.

o Rozciągłości władzy Trybuna- łu Handlowego.

TYTUŁ I. o Organizacji (składzie) Trybunałów handlowych	261
TYTUŁ II. o Sprawach pod rozsądze- nie Trybunałów handlowych podpadających	267
TYTUŁ III. o Sposobie prawnego po- stępowania w Trybunałach handlowych	273
TYTUŁ IV. o Sposobie prawnego po- stępowania w sądzie appella- cyjnym	275
Prawo, względem terminu, od któ- rego Kodex handlowy moc Prawa mieć powinien we Francyi	278
Uchwała Seymowa, Kodex Handlo- wy Francuzki za prawo dla Księstwa Warszawskiego sta- nowiąca *	279

